

EASO

Практическо ръководство относно регистрацията

Подаване на молби
за международна закрила

*Поредица практически
ръководства на EASO*

декември 2021 г.

04. Sub-Engineer

Personal Information:

03. Name in Full:

04. Father's Name:

05. Candidate CNIC #

EASO

Практическо ръководство относно регистрацията

**Подаване на молби
за международна закрила**

*Поредица практически
ръководства на EASO*

декември 2021 г.

Отказ от отговорност

Преводът не е проверен за качество от компетентните национални органи. Ако смятате, че преводът не отговаря на съответната терминология на национално равнище, свържете се с [EUAA](#).

Текстът е завършен през август 2022 г.

Нито Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (EASO), нито което и да е лице, действащо от името на EASO, носят отговорност за начина, по който би могла да бъде използвана съдържащата се в настоящата публикация информация.

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2023 г.

© Европейска служба за подкрепа в областта на убежището, 2021 г.

Print ISBN 978-92-9476-761-5

doi:10.2847/70595

BZ-04-19-325-BG-C

PDF ISBN 978-92-9476-719-6

doi:10.2847/30247

BZ-04-19-325-BG-N

Илюстрация на корицата: Сергей Марков, © iStock, 2018 г.

Възпроизвеждането е разрешено, при условие че се посочи източникът. За използването или възпроизвеждането на снимки или други материали, за които EASO не е носител на авторското право, трябва да се иска разрешение направо от носителите на това право.

За ръководството

Защо е създадено настоящото ръководство? Мисията на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (EASO) е да подпомага държавите — членки на ЕС, и асоциираните към Съюза държави (държавите от ЕС+ ⁽¹⁾), наред с другото чрез предоставяне на обучение, подобряване на стандартите за качество и събиране на информация за държавата на произход по последователен начин във всички държави. В изпълнение на своята обща цел за подпомагане на усилията на държавите от ЕС+ за въвеждане на общи стандарти и висококачествени процеси в рамките на общата европейска система за убежище (ОЕСУ) EASO разработва практически инструменти и ръководства, които да се прилагат във всички държави.

Акцентът на *Практическото ръководство на EASO относно регистрацията — подаване на молби за международна закрила* е върху отправянето и подаването на молбите, като целта е да се представи един цялостен обзор на добрите практики. По смисъла на настоящото практическо ръководство под „процедура по регистрацията“ се разбира **целият процес, свързан с получена молба за международна закрила, който обхваща както отправянето, така и подаването на молбите**, както това е предвидено в преработената директива относно процедурите за предоставяне на убежище.

Как е създадено практическото ръководство? Настоящото ръководство е изготвено от експерти от държавите от ЕС+ с ценния принос на Европейската комисия, Върховния комисариат за бежанците на Организацията на обединените нации (ВКБООН) и Европейската мрежа по въпросите на липсата на гражданство ⁽²⁾. Работата по изготвянето е подпомогната и координирана от EASO. Преди приключването на работата по окончателния вариант на ръководството във връзка с него беше проведена консултация с всички държави от ЕС+ в рамките на мрежата на EASO за процедурите за убежище.

Кой следва да използва настоящото ръководство? Настоящото практическо ръководство е предназначено главно за служителите на националните компетентни органи, които отговарят за регистрацията (както за отправянето, така и за подаването) на молбите за международна закрила. В допълнение към предоставените структурирани насоки, то би могло да се използва също и като инструмент за оценка на качеството и за наставничество от страна на надзорните органи, ръководителите на екипи и ръководителите.

Каква е връзката между ръководството и други инструменти на EASO? Както и всички инструменти на EASO за подкрепа, *Практическото ръководство на EASO относно регистрацията — подаване на молби за международна закрила* се основава на стандартите на ОЕСУ. То следва да се използва заедно с други налични практически инструменти. По-специално що се отнася до служителите, които първи установяват контакт, [Практическите инструменти за длъжностните лица, които първи установяват контакт — достъп до процедурата за предоставяне на убежище](#), бяха разработени съвместно от EASO и Frontex. Други съответни ръководства са [Ръководство на EASO относно процедурите за убежище](#):

⁽¹⁾ Държавите от ЕС+ са 27-те държави – членки на ЕС, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария.

⁽²⁾ Следва да се отбележи, че окончателният вариант на ръководство не отразява непременно позицията на ВКБООН или на Европейската мрежа по въпросите на липсата на гражданство.

оперативни стандарти и показатели, Практическото ръководство на EASO: лично интервю, Практическото ръководство на EASO за оценка на възрастта, Практическото ръководство на EASO относно прилагането на регламента „Дъблин III“: индивидуално интервю и оценка на доказателствата и Инструмента на EASO за определяне на лица със специални потребности (ОЛСП). Всички практически инструменти на EASO са публично достъпни онлайн на [уебсайта на EASO](#).

Отказ от отговорност:

Настоящото ръководство е изготвено, без да се засяга принципът, че единствено Съдът на Европейския съюз може да дава авторитетно тълкуване на правото на ЕС.

Съдържание

Списък на съкращенията.....	9
Въведение.....	10
I. Три етапа на достъп до процедурата за предоставяне на убежище.....	11
А. Отправяне на молба.....	11
Б. Регистрация.....	13
В. Подаване.....	13
II. Среда за регистрация.....	16
А. Съоръжения и помещения.....	16
Б. Сигурност.....	16
В. Поверителност.....	18
III. Предоставяне на информация.....	20
А. Защо на кандидатите следва да се предоставя информация?.....	20
Б. Кога следва да се предоставя информация на кандидатите?.....	20
В. Каква информация се предоставя?.....	21
Г. Как трябва да се предоставя информацията?.....	26
Д. Кой предоставя информацията?.....	27
Е. Отговаряне на въпроси на кандидатите.....	27
IV. Събиране на регистрационни данни.....	28
А. Ролята на служителя по регистрацията.....	28
Б. Цел на събирането на данни.....	29
В. Интервю за регистрация.....	30
Г. Биометрични данни.....	35
Д. Регистриране на лични данни.....	35
Е. Липса на гражданство.....	43
Ж. Управление на досиетата по случаите.....	47
V. Установяване и насочване.....	51
А. Потенциални случаи по Регламента „Дъблин“.....	51
Б. Уязвими кандидати.....	55
В. Непридружени деца.....	63
VI. Документ, удостоверяващ статута на кандидат за международна закрила.....	72
А. Данни за документа.....	72
Б. Валидност на документа(ите).....	73
В. Предоставяне на информация относно документа.....	74
VII. Регистрация на последващи молби.....	75
VIII. Проверка на информацията.....	78
А. Европейска база данни с дактилоскопични отпечатьци на лица, търсещи убежище.....	78
Б. Визова информационна система.....	79
В. Проверка на документите.....	83

Г.	Полицейски регистри	83
Д.	Проверка на семейни връзки	84
Е.	Социални медии	85
Ж.	Езиков анализ и признак	86
IX.	Значение на регистрационните данни за етапа на разглеждане	88
А.	Организация и планиране	88
Б.	Насочване на случаи	88
В.	Определяне на потребностите от ресурси	89
Приложения	91	
Приложение 1:	Полета за регистрация	91
Приложение 2:	Контролен списък за предоставената информация	102
Препратки към нормативни актове	105	

Списък на съкращенията

ВКБООН	Върховен комисар на ООН за бежанците
ВИС	Визова информационна система
ДО	Директива относно определянето
ДПУ	Директива за процедурите за убежище
ДУП	Директива относно условията на приемане
EASO	Европейска служба за подкрепа в областта на убежището
Евродак	Европейска база данни с дактилоскопични отпечатъци на лица, търсещи убежище
ОЛСП	Определяне на лица със специални потребности
ОЕСУ	Обща европейска система за убежище

Въведение

Регистрирането на молбите за международна закрила е първата стъпка в процедурата за предоставяне на убежище. Това е ключов етап от процедурата в много отношения. Преди всичко регистрацията гарантира защита срещу *връщане за лицата*, които желаят да кандидатстват за международна закрила. С нея също така се полагат основите за разглеждане на молбата и се гарантира, че молбите действително ще постъпят в правилната процедура по разглеждане. Събирането на надеждни данни е възможно само ако кандидатите получават необходимата подкрепа. Чрез определянето на кандидатите с потенциална уязвимост в хода на регистрацията също така се гарантира, че те ще получат подкрепата, от която се нуждаят, възможно най-скоро, за да могат да участват пълноценно в процедурата за предоставяне на убежище.

Понятието „регистрация“ в контекста на процедурите за предоставяне на убежище често се използва по два начина: за регистрирането на отправянето на молбата за международна закрила и за регистрирането на нейното подаване. Настоящото практическо ръководство обхваща и двете стъпки, които в много държави от ЕС+ са обединени в една процедурна стъпка. То има за цел да подпомогне служителите по регистрацията да гарантират, че във всекидневната си работа по регистрирането на молби за международна закрила се придържат към общите европейски стандарти за регистрация.

След определянето на правната рамка ([глава I „Три етапа на достъп до процедурата за предоставяне на убежище“](#)), в настоящото практическо ръководство най-напред се разглеждат основните характеристики на една среда за регистрация, която позволява събирането на поверителни и надеждни данни ([глава II „Среда за регистрация“](#)).

Самата регистрация обхваща три основни дейности: предоставяне на информация на кандидата ([глава III „Предоставяне на информация“](#)), събиране на данни за кандидата ([глава IV „Събиране на регистрационни данни“](#)) и накрая, определяне на потенциално уязвими кандидати и случая по Регламента от Дъблин и насочването им към подходящата процедура по разглеждане ([глава V „Установяване и насочване“](#)). Това са трите основни глави на настоящото практическо ръководство.

След събирането на данни и насочване на кандидатите за подпомагане им се предоставя документ, удостоверяващ техния статут на кандидати за международна закрила ([глава VI „Документ, удостоверяващ статута на кандидат за международна закрила“](#)). Представянето на процедурата за регистрация се допълва от специален раздел, в който се разглеждат конкретните изисквания за регистриране на последващи молби ([глава VII „Регистрация на последващи молби“](#)).

Освен това в ръководството се разглеждат различните методи, които могат да се използват по време на процедурата по регистрация за проверка на събраните данни ([глава VIII „Проверка на информацията“](#)). Ръководството завършва с информация за начина, по който се използват данните от регистрацията в началото на процедурата по разглеждане ([глава IX „Значение на регистрационните данни за етапа на разглеждане“](#)).

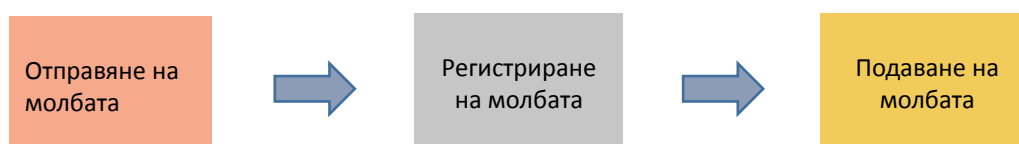
И накрая в приложенията са предоставени два лесни за ползване контролни списъка. Първият съдържа обзор на полетата за регистрацията, по които редовно се изисква информация от кандидата при регистрирането, а вторият съдържа видовете информация, която следва да бъде предоставена на кандидата съгласно Общата европейска система за убежище (ОЕСУ).

I. Три етапа на достъп до процедурата за предоставяне на убежище

С достиженията на правото на ЕС в областта на убежището се въвеждат редица правни понятия, свързани с реда за регистрацията. По-специално в член 6 от Директивата за процедурите за убежище (ДПУ) ⁽³⁾ са посочени следните етапи за достъп до процедурите за предоставяне на убежище: **отправяне, регистриране и подаване** на молба за убежище (фигура 1).

В зависимост от националната структура регистрацията и подаването на молба могат да се извършват едновременно или поотделно. Когато тези две стъпки се извършват поотделно, основните данни обикновено се събират на етапа на регистрацията, което дава възможност най-малкото за организирането на практика на първоначалното приемане. Допълнителни подробни данни се събрат по време на подаването.

Фигура 1: Етапи на достъп до процедурата за предоставяне на убежище в съответствие с член 6 от ДПУ ⁽⁴⁾

A. Отправяне на молба

Акът на изразяване на желание да се подаде молба за международна закрила пред орган представлява отправянето на молбата (съображение 27 и член 6, параграф 1 от ДПУ). Всеки, който е дал израз на намерението си да кандидатства за международна закрила, се счита за кандидат с всички права и задължения, произтичащи от този статут.

Ако молбата е подадена до орган, който не отговаря за регистрацията съгласно националното право, този орган трябва да изпрати преписката на компетентния орган за целите на регистрирането на молбата, така че кандидатът да може да се ползва от материалните условия на приемане, предвидени в член 17 от Директивата относно условията на приемане (ДУП) ⁽⁵⁾.

⁽³⁾ Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила (преработен текст), ОВ L 180, 29.6.2013 г., стр. 60—95.

⁽⁴⁾ EASO, Ръководство за обучители относно регистрацията на кандидати за международна закрила в Италия (документ с ограничен достъп), Рим, 2020 г.

⁽⁵⁾ Вж. решение на Съда на Европейския съюз от 25 юни 2020 г. по дело C-36/20 *Ministerio Fiscal [Испания] c/y VL*, ECLI:EU:C:2020:495. Резюме може да бъде намерено в [базата данни на EASO за съдебна практика](#).

Какви права и задължения възникват при отправянето на молба за международна закрила?

От момента на отправяне на молбата кандидатът:

- може да **остане на територията** на държавата членка, включително на границата или в транзитни зони, за срока на процедурата за предоставяне на убежище (член 9 от ДПУ) ⁽⁶⁾;
- получава **информация** на език, който кандидатът разбира (член 12, параграф 1, буква а) от ДПУ);
- получава достъп до **устен преводач** за представяне на неговия случай, когато това е необходимо (член 12, параграф 1, буква б) от ДПУ);
- има възможност да се свърже с Върховния комисар на ООН за бежанците (**ВКБООН**) и/или с друга организация, която предоставя **юридически съвети и консултации** (член 12, параграф 1, буква в) от ДПУ);
- може да получи оценка с оглед на потенциалната необходимост от **специални процедурни гаранции и/или специални потребности за приемане** (член 24, параграф 1 от ДПУ и член 22, параграф 1 от ДУП ⁽⁷⁾);
- разполага с **материални условия на приемане**, които осигуряват подходящ стандарт на живот, гарантират прехраната и защитават физическото и психичното здраве (член 17 от ДУП) ⁽⁸⁾;
- получава гаранции, че горепосоченият **стандарт на живот** ще бъде постигнат в специфичното положение на уязвимите лица и задържаните лица (членове 17 и 21 от ДУП);
- получава, в случай на задържане, **правни гаранции**, включително специфични гаранции за уязвимите лица и кандидатите със специфични потребности за приемане (членове 8, 9, 10 и 11 от ДУП);
- в случай на задържане, получава ефективен достъп до организации и лица, предоставящи съвети и консултации (член 8 от ДПУ);
- получава необходимите **медицински грижи**, което включва най-малкото спешни грижи и основно лечение на болестите и тежките психични разстройства; кандидатите със специфични потребности за приемане получават в допълнение медицинска или друга необходима помощ, включително подходящи грижи за психичното здраве, при необходимост (член 19 от ДУП);
- получава съдействие, в случаите на непридружени деца, за **издирването на членовете на семейството** във възможно най-кратък срок след отправянето на молбата, като същевременно се защитава висшия интерес на детето (член 24 от ДУП);
- получава гаранции, че ще бъде спазен принципът на **единство на семейството**, когато се предоставя жилище (член 12 от ДУП);

⁽⁶⁾ Прилагат се някои изключения, а именно когато кандидатът представлява заплаха за сигурността на държавата или представлява заплаха за обществото в държавата (член 21, параграф 2 от Директивата относно определянето), както и при конкретни видове последващи молби (член 41 от ДПУ), в контекста на екстрадирането (член 9, параграф 2 от ДПУ) и само при условие, че е спазен принципът на забрана за връщане.

⁽⁷⁾ [Директива 2013/33/ЕС](#) на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. за определяне на стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила (преработен текст) (ОВ L 180, 29.6.2013 г., стр. 96–116).

⁽⁸⁾ Понятието „материални условия на приемане“ е определено в член 2, буква ж) от ДУП като „условията на приемане, които включват жилище, храна и облекло, предоставени в натура или под формата на финансова помощ или на бонове, или като комбинация от трите, както и помощ за дневни разходи“.

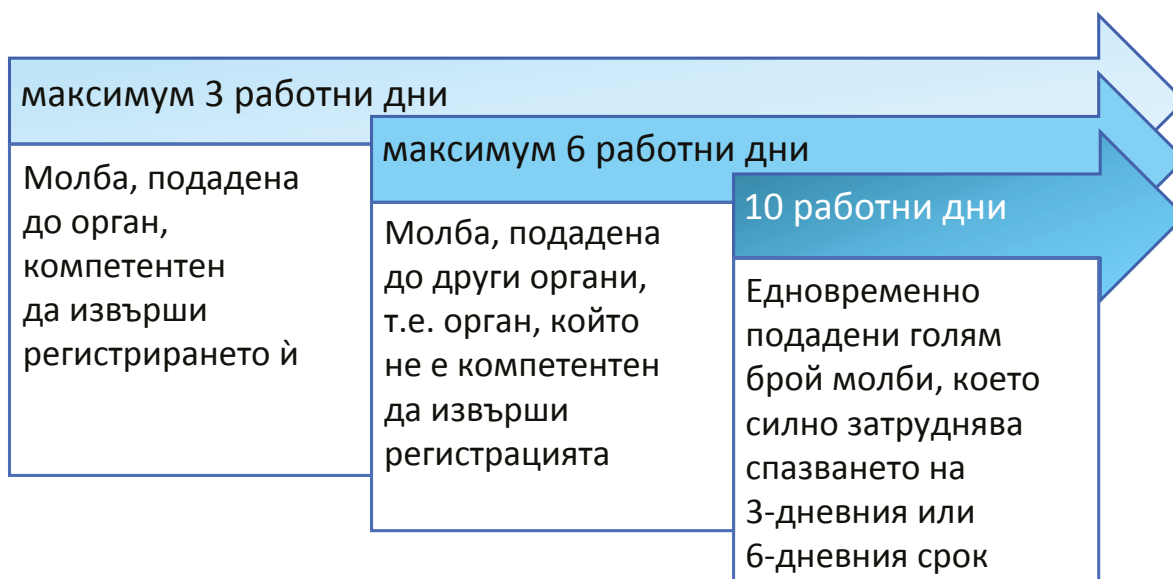
- има **възможност да обжалва** решения, свързани с предоставянето, отнемането или ограничаването на условията на приемане, или на решения относно свободата на движение и пребиваване (член 26 от ДПУ);
- се очаква да **оказва съдействие** на органите (член 13, параграф 1 от ДПУ).

Б. Регистрация

След отправянето на молба за международна закрила тя трябва да бъде регистрирана. „Регистриране“ означава документиране на намерението на кандидата да иска закрила. Държавите от ЕС+ трябва да определят кои органи отговарят за регистрирането на молбите за международна закрила съгласно националното право (член 6, параграф 1 от ДПУ).

Какви права и задължения възникват на етапа на регистрацията?

Няма конкретни права или задължения, които да възникват на етапа на регистрацията, извън тези, които произтичат от отправянето на молбата. Целта на този етап е да се създаде официален регистър, така че кандидатът да може пълноценно да се ползва от тези права и да е в състояние да изпълни посочените задължения (съображение 27 от ДПУ). Следователно регистрацията следва да се извърши възможно най-бързо в сроковете, определени в член 6 от ДПУ.

В. Подаване

Държавите от ЕС+ са длъжни да гарантират, че лице, отправило молба за международна закрила, има възможност да я внесе възможно най-скоро (член 6, параграф 2 от ДПУ). Държавите от ЕС+ трябва да определят компетентните органи за подаването на молби за убежище съгласно националното право (член 6, параграф 1 от ДПУ). Ако обаче дадено лице не подаде молба, решаващият орган може да вземе решение за прекратяване на процедурата (член 6, параграф 2 и член 28 от ДПУ).

Подаването на молбата завършва процедурата по регистрация. От този момент започва процедурата по разглеждане на молбата.

Държавите от ЕС+ могат да определят допълнителни правила за подаването на молби за международна закрила. Например в националното законодателство може да е предвидено, че подаването се извършва лично и/или на определено място (член 6, параграф 3 от ДПУ).

Тези три етапа на достъп до процедурата за предоставяне на убежище – обявяване, регистриране и подаване на молба за международна закрила – не отразяват непременно три отделни фази на процеса. ДПУ позволява **интегрирането на етапите на регистрацията и подаване в една стъпка**, при условие че са изпълнени общите изисквания, включително сроковете за регистрацията и възможността за подаване на молбата. Няколко държави от ЕС+ съчетават двата етапа в една процедурна стъпка, докато други разглеждат регистрацията и подаването като отделни етапи с различни правни последици. Ако кандидатът отправи молбата си за първи път директно пред органите, които са компетентни за регистрацията и подаването, дори трите стъпки могат да се обединят в една.

Когато от кандидата се изисква да подаде молбата след етапа на регистрирането ѝ, той следва да бъде информиран за това как и къде да я подаде, както и за последиците от неподаването ѝ. Ако бъде подадена чрез специален формуляр, който се попълва от кандидата, формулярът се внася при регистрирането заедно с обяснение за начина, по който да бъде подаден до вземащия решението орган. Ако молбата се подава лично на определено място след като е била регистрирана, е препоръчително да се въведе система за управление на графика за явяване на място, която също така да позволява към момента на регистрацията кандидатът да бъде информиран писмено за точното място и час, когато може на подаде молбата си. За да се гарантира, че подаването се извършва възможно най-скоро, се препоръчва също така да се въведе система за наблюдение, за да се проследи изминалият период от време между регистрацията на молбата и подаването ѝ.

Какви права и задължения възникват на етапа на подаване?

Подаването на молба за международна закрила поражда допълнителни специфични права и задължения. Те включват:

- началото на срока за процедурата по разглеждане (член 31, параграф 3 от ДПУ);
- началото на срока за процеса на определяне на държавата от ЕС+, компетентна за разглеждането на молбата ⁽⁹⁾ (член 20, параграф 1 от регламента „Дъблин III“) ⁽¹⁰⁾;
- следните права, които са гарантирани съгласно ДУП и съгласно които кандидатите:
 - в разумен срок (т.е. не по-дълъг от 15 дни след подаването на молбата), получават информация относно предимствата и задълженията, свързани с условията за приемане,

⁽⁹⁾ Съдът на Европейския съюз пояснява, че „член 20, параграф 2 от регламента „Дъблин III“ трябва да се тълкува в смисъл, че молба за международна закрила се счита за подадена, ако изготвен от публичен орган писмен документ, удостоверяващ, че гражданин на трета държава е поискал международна закрила, е достигнал до компетентния орган за изпълнение на задълженията, произтичащи от този регламент, и според случая, ако от този орган е получена само основната информация, съдържаща се в такъв документ, но не и самият документ или негово копие“. Вж. решение на Съда на Европейския съюз от 26 юли 2017 г. по дело C-670/16 [Tsegzab Mengesteab c/y Bundesrepublik Deutschland](#), ECLI:EU:C:2017:587. Резюме може да бъде намерено в [базата данни на EASO за съдебна практика](#).

⁽¹⁰⁾ [Регламент \(ЕС\) № 604/2013](#) на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство (преработен текст), ОВ L 180, 29.6.2013 г., стр. 31—59).

както и относно организациите или групите лица, които предоставят специфична правна помощ и за които се предполага, че биха могли да им помогнат или да ги информират относно условията на приемане, от които те могат да се ползват, включително медицински грижи (член 5 от ДУП) ⁽¹¹⁾;

- o в срок от 3 дни от подаването на молбата да получи документ, издаден на негово име, с който се удостоверява неговият статут на кандидат или че му е разрешено да остане на територията на държавата от ЕС+ докато молбата му предстои да бъде разгледана или е в процес на разглеждане (член 6 от ДУП);
- o получава възможност да се сдобие с пътен документ, когато сериозни хуманитарни причини правят необходимо неговото присъствие в друга държава (член 6 от ДУП);
- o получава правото на свободно движение на територията на приемащата държава членка или в рамките на зоната, която му е определена от държавите от ЕС+ (член 7 от ДУП);
- o в случая на деца, те получават достъп до образователната система, при условия, които са подобни на тези, които са предвидени за собствените граждани на държавата, като този достъп не може да бъде отложен с повече от три месеца, считано от датата на подаване на молбата (член 14 от ДУП); при необходимост се осигуряват подготвителни учебни часове, включително учебни часове по езиково обучение, за улесняване на достъпа до образователната система и участието в нея (член 14 от ДУП);
- o получават достъп до пазара на труда не по-късно от 9 месеца от датата на подаване на молбата, ако не е било взето решение на първа инстанция от компетентния орган и забавянето не може да бъде вменено в отговорност на кандидата (член 15 от ДУП, с възможност за въвеждане или запазване на по-благоприятни разпоредби в съответствие с член 4 от ДУП); държавите от ЕС+ могат да разрешат достъпа на кандидати до професионално обучение, независимо дали те имат достъп до пазара на труда (член 16 от ДУП).

Обобщение на основните положения

- Достъпът до процедурите за предоставяне на убежище се състои от три етапа: отправяне, регистриране и подаване на молбата за международна закрила.
- Отправянето на молба поражда правата и задълженията на кандидата за международна закрила, включително правото да остане в държавата.
- С регистрацията се издава официален документ за намерението на кандидата да търси международна закрила, като по този начин се отчита, че това е кандидат за международна закрила.
- Подаването на молбата завършва процедурата по регистрацията и от този момент започва процедурата по разглеждане.
- В зависимост от националното право трите етапа не представляват непременно отделни етапи от процеса, тъй като могат да бъдат обединени в един или два етапа.

⁽¹¹⁾ За повече подробности относно предоставянето на информация и консултации относно приемането вж. глава 6 „Предоставяне на информация и консултации“ от [Насоките на EASO относно условията за приемане: оперативни стандарти и показатели](#) от септември 2016 г.: „С цел да се избегне претоварването на кандидата с прекомерна информация при приемането му, информацията следва да се предостави в определен момент или на определен етап. Държавите членки се приканват да изготвят графици с вида на информацията, която следва да се предостави на кандидатите на национално равнище, като се вземе предвид общият максимален брой от 15 дни, предвиден в член 5 от ДУП.“

II. Среда за регистрация

А. Съоръжения и помещения

Определените съоръжения за регистрация и подаване имат важна роля за ефективността на процедурата както за кандидатите, така и за персонала. В зависимост от броя на новопристигналите държавите от ЕС+ могат да решат да създадат на своя територия множество служби за регистрация или дори мобилни звена за тази цел, за да посрещнат неотложните си нужди.

При избора на място за регистрация и/или подаване на молби компетентните органи следва да вземат предвид специфичните потребности във връзка с регистрацията и броя на лицата, които едновременно използват съоръженията. За да се определи най-доброто налично място за тази цел, държавите следва да вземат предвид, наред с други елементи, достъпността за хора с увреждания, големината на помещенията (а именно възможностите им да обслужват голям брой хора) и наличието на достатъчен брой места за сядане в чакалнята, подходяща система за вентилация или контрол на въздуха, лесен достъп до отделни санитарни съоръжения за жените и за мъжете и отделени места за игра, съобразени с потребностите на децата.

Съоръженията за регистрация трябва да бъдат леснодостъпни чрез обществен транспорт, но може да бъдат разположени в една сграда с други свързани национални административни служби. Държавите от ЕС+ наскоро започнаха да обединяват функциите за първоначално приемане и за регистрация и/или подаване на молби в центровете за пристигане.

Обектът трябва да бъде проектиран да дава възможност за плавен процес на регистрация/подаване от гледна точка на сигурността, включително ясни указателни знаци в зоните, предвидени само за персонала, и ефективна система за управление на опашките от чакащи. Необходимо е също така да има възможност за провеждане на поверителни разговори лично с кандидата.

Б. Сигурност

Служителите по регистрацията следва да са запознати с процедурите за сигурност, които се прилагат в службата по регистрация. Също така персоналът следва да е наясно с потенциалните рискове за сигурността, които могат да засегнат него и други лица. Тези рискове могат да включват насилнически действия или заплахи за насилие, самонараняване, рискове за здравето или огнища на пожари. Съоръженията за извършване на регистрацията следва да разполагат със средства за оказване на първа помощ и поне с един служител с умения за оказване на първа помощ.

Сигурността и безопасността влияят пряко на качеството на процедурите по регистрация. Несъобразените или неподходящите процедури за сигурност могат да накарат кандидатите да се въздържат да се обърнат към службите по регистрация. Освен това неподходящите процедури за сигурност могат да възпрепятстват дейностите по регистрация.

Сигурността се гарантира не само чрез процедури за сигурност, но и чрез качествени процедури за регистрация. Справедливите и прозрачни процедури съдействат за създаването на доверие и смекчават напрежението. Предоставянето на информация, което включва отговор на опасения на кандидата, има ключова роля в стратегията за сигурността, тъй като предотвратява недоразумения и осигурява своевременни решения на проблемите или неудовлетвореността.

Добра практика

Изброените по-долу мерки за сигурност не са изчерпателни; освен това те са предвидени да предотвратят или решават проблеми, свързани със сигурността, които са пряко свързани конкретно с дейностите по регистрацията, а не с общи опасности.

Обучение на персонала

Служителите, участващи в процедурите по регистрацията, преминават обучение за това как да прилагат мерките за сигурност и как да реагират по подходящ начин в случай на инциденти. Обучението включва техники на общуване с цел предотвратяване, справяне и намаляване на ескалацията при инциденти, свързани със сигурността.

Основни мерки за сигурност

Входове

- Службата по регистрацията има два отделни входа: един само за персонала и един за кандидатите.
- На входа за кандидатите са въведени мерки за контрол на струпването на хора и за ред на влизане на лицата.

Вътре в службата

- Въведени са мерки за организация на движението на кандидатите в службата по регистрацията, като има ясно разграничение между:
 - o зоните, до които кандидатите имат достъп;
 - o зоните, в които се изисква да имат придружител;
 - o зоните, до които кандидатите нямат достъп.
- Чакалнята е отделена от мястото за интервю.
- Движението на кандидатите в службата по регистрацията се организира чрез определяне на преки маршрути от входа до приемната, до чакалнята, до стаята за интервю и до изхода.
- Разположението на приемната зона и на стаята за интервю следва да позволява на служителите да излизат лесно по всяко време. Например в стаите за интервю служителите по регистрацията седят така, че вратата на изхода е зад тях.

Реагиране на инциденти, свързани със сигурността

- Въведени са мерки, които позволяват на служителите по регистрацията да сигнализират на служителите по сигурността при инциденти (напр. бутони за сигнализация в стаите за интервю).
- Налице е ред, по който кандидатите и служителите могат да докладват на отговорния служител за инциденти, свързани със сигурността, които служат като основа за наблюдения, анализ и предложения за подобряване на системата за сигурност.

Изход

- След като кандидатите изпълнят формалните действия, за които са посетили службата, отговорният служител следва да се увери, че те напускат службата.
- Изходът за кандидатите е различен от входа.

В. Поверителност

Правото на поверителност трябва да бъде гарантирано за кандидатите за международна закрила (член 48 от ДПУ). Поверителността е принцип, който се прилага на всички етапи от процедурата за предоставяне на убежище. От кандидатите не може да се очаква да разкрият подробности относно страха си от преследване или тежки посегателства, ако поверителността не може да бъде гарантирана. Принципът на поверителност се прилага и за процедурата по регистрация и за информацията, получена по време на регистрацията.

Съоръженията и процедурите за регистрация следва да позволяват на кандидатите да предоставят документи и лична информация на служителите по регистрацията при условия, които не накърняват правото на неприкосновеност на личния живот и на поверителност.

Органите, участващи в процедурата по регистрация, трябва да гарантират, че няма да бъде разкривана информация пред предполагаемите извършители на преследването или тежкото посегателство (член 30 от ДПУ). Също така органите по регистрация не следва да получават информация от предполагаемите извършители на преследването или тежкото посегателство по начин, който би застрашил физическата неприкосновеност на кандидата или на зависимите от него лица или свободата и сигурността на негови родственици, които още живеят в държавата на произход.

Освен това органите по регистрация са обвързани от принципа на поверителност, така както е определен в националното право (член 48 от ДПУ). Ако по време на процедурата по регистрация са необходими услуги за устен превод, преводачът също следва да бъде обвързан от принципа на поверителност.

Кандидатите следва да бъдат информирани за правото им на поверителност в процедурите за предоставяне на убежище по време на етапа на регистрацията.

Добра практика

Следната практическа мярка може да бъде подходяща за запазване на поверителност по време на процедурата по регистрация.

- Да се избягва да се произнася името на кандидата в присъствието на други лица или да се обявяват имена в чакалните. При комуникацията със или във връзка с кандидатите в зоните на приемната/чакалната могат да се използват алтернативни методи като определяне на временни номера и цветни жетони.

Специфичен въпрос: Искания от член на семейството за информация относно кандидат

Искане за информация относно кандидат, отправено от член на семейството, следва да се разглежда с повишено внимание.

Такива ситуации могат да възникнат по различни начини по време на процедурата по регистрация. Например някой може да поиска от регистриращия орган да потвърди дали член на семейството е регистрирал молба за международна закрила. В други случаи дадено лице може да поиска от регистриращия орган да го свърже с член на семейството, за когото знае, че е подал молба за международна закрила.

В съответствие с принципа на поверителност информация не следва да се разкрива на никого, освен ако въпросният член на семейството е дал писмено съгласие. Това включва информацията дали този член на семейството действително е подал молба за международна закрила или не.

Добра практика е да се изискат личните данни на лицето, подало искането, и информация за предполагаемата му връзка с члена на семейството, както и да се информира то, че ще бъде извършено издирване и че ако бъде намерен съответният член на семейството, тези данни за връзка ще му бъдат предоставени, ако лицето, подало искането, е съгласно. Информира се лицето, подало искането, че от този член на семейството зависи дали ще се свърже с него или не.

Обобщение на основните положения

- Съоръженията и помещенията за регистрацията трябва да бъдат предвидени да отговарят на специфичните нужди на процедурата по регистрация, например броя на новопристигащите, достъпност за хора с увреждания, съобразени с въпросите на пола и с интересите на децата условия, и да са достъпни чрез обществен транспорт.
- Безопасността и сигурността влияят непосредствено върху качеството на процеса на регистрация и това може да бъде взето предвид чрез информираност за потенциалните рискове за сигурността и стандартни оперативни процедури, а също и чрез справедлива и прозрачна процедура за регистрация.
- Поверителността трябва да бъде гарантирана по време на целия процес по регистрация, както и от съоръженията и помещенията за регистрация, а събраните данни трябва да се управляват в съответствие със стандартите за поверителност.

III. Предоставяне на информация

В съответствие с член 12, параграф 1, буква а) от ДПУ кандидатите се информират най-малко за следното:

- (i) процедурата, която се прилага;
- (ii) правата и задълженията им по време на процедурата;
- (iii) възможните последици от неспазването на задълженията им или отказа да сътрудничат на органите;
- (iv) сроковете за процедурата по разглеждане;
- (v) средствата, с които разполага кандидатът за изпълнението на своето задължение да представи документите в подкрепа на молбата си за международна закрила;
- (vi) последиците от изрично или мълчаливо оттегляне на молбата.

Информацията се предоставя на език, който кандидатът разбира или има разумни основания да се предполага, че разбира.

Също така се предоставя своевременно, за да могат кандидатите да упражнят правата си.

А. Защо на кандидатите следва да се предоставя информация?

Правото на информация е една от основните гаранции, предвидени в ДПУ (член 12, параграф 1, буква а)).

От съществено значение е на кандидатите да се предоставя информация, за да се гарантира справедлива и ефективна процедура за предоставяне на убежище. Кандидатите следва да познават своите права и задължения и да разбират различните етапи на процедурата, за да изразят своите искания възможно най-пълно и да изпълнят задълженията си. Това е в интерес както на кандидатите, така и на националната администрация, особено в тези държави от ЕС+, в които кандидатите са задължени да представят всички документи, необходими за обосноваване на молбите им възможно най-скоро (член 4, параграф 1 от Директивата относно определянето (ДО)).

Информирането на кандидатите е важно и предвид факта, че преди да се обърнат към службата по регистрацията, те често не познават в достатъчна степен процедурата за предоставяне на убежище. Това би могло да означава, че получават невярна или противоречива информация от трети страни.

Б. Кога следва да се предоставя информация на кандидатите?

В ДПУ е предвидено, че държавите от ЕС+ следва да предоставят информация на кандидатите навреме, за да могат те да упражняват правата си и да изпълняват задълженията си съгласно ДПУ.

Тъй като някои от тези права и задължения се прилагат от момента на отправяне на молбата за международна закрила, информацията следва да се предоставя в самото начало на процедурата.

Препоръчва се като добра практика информацията да се предоставя най-късно по време на етапа на подаване и при всички случаи — своевременно преди индивидуалното интервю.

В. Каква информация се предоставя?

Кандидатът следва преди всичко да разбира какво представлява международната закрила и какво се очаква от него по време на процедурата по регистрацията и при подготовката за индивидуалното интервю. Важно е да се гарантира, че информацията е актуална.

В допълнение към това подробно описание на гаранциите за предоставянето на информация в съответствие с член 12, параграф 1, буква а) от ДПУ, в [приложение 2](#) към настоящото ръководство ще намерите контролен списък относно предоставянето на информация.

(i) Информация относно процедурата, която се прилага

От съществено значение е кандидатите да са информирани и да разбират различните етапи на процедурата за предоставяне на убежище. Следва обаче да се обърне специално внимание на обема и степента на детайлност, които се дават на всеки етап от процедурата за предоставяне на убежище. Прекалено подробното описание на всяка възможна стъпка и подстъпка в процедурата за предоставяне на убежище на етапа на регистрацията може да бъде объркващо за кандидатите. На етапа на регистрацията е препоръчително предоставената информация да бъде ограничена до кратък обзор на всеки етап от процедурата за предоставяне на убежище (регистрация, индивидуално интервю, уведомяване и обжалване), като същевременно се предоставя по-изчерпателно и подробно описание на процедурата по регистрацията.

Информацията относно процедурата за регистрацията следва да включва следното:

- **Цел и очакван резултат от регистрацията.** Трябва да информирате кандидатите за причините, поради които трябва да бъдат регистрирани, какво означава регистрацията и какви са последиците, ако не бъдат регистрирани.
- **Поверителност в процедурата за предоставяне на убежище.** Поверителността по принцип е в основата на цялата процедура за предоставяне на убежище (вж. [глава II, раздел В „Поверителност“](#)) и кандидатите трябва да разбират, че тя е гарантирана и как се постига това. Ако съгласно националното законодателство данните се обменят с други национални органи, кандидатите трябва да бъдат информирани за това.
- **Процедурата за регистрацията е безплатна.** Това е важно, за да се избегне ситуация, при която определени лица могат да се възползват от незнанието на кандидатите и да се опитат да спечелят пари от тях. Освен това трябва да стане ясно, че кандидатстването за убежище е акт, който е изцяло по преценка на кандидатите.
- **Практически стъпки по време на регистрацията.** Трябва да информирате кандидатите за всички действия, които се очаква да бъдат предприети по време на етапа на регистрацията. Към тях спадат събирането на данни, интервюто за регистрацията, снемането на пръстови отпечатъци и евентуалното снемане на други биометрични данни като портретна снимка и подпис.

- **Процедура за определяне на държавата от ЕС+, компетентна за разглеждането на молбата за международна закрила.** Трябва да уведомите кандидатите, че ще бъде извършена оценка дали друга държава от ЕС+ не е компетентна за разглеждането на молбата за международна закрила. За тази цел е важно кандидатите да предоставят последователна, подробна и проверима информация относно членовете на семействата им на територията на държавите от ЕС+, евентуални визи или разрешения за пребиваване, издадени им от държава от ЕС+, влизане в друга държава от ЕС+ или престой, транзитно преминаване или предходна молба за международна закрила, подадена в държава от ЕС+. Брошурата, озаглавена „*Искам убежище в ЕС – коя държава ще обработва моята молба?*“⁽¹²⁾, която е обобщаваща за всички държави членки, следва да бъде предоставена на кандидатите на език, който разбират или за който с основание може да се предполага, че разбират.
- **Документ за статута на кандидатите.** Кандидатите следва да бъдат информирани за приложимите правила за документа, издаван след регистрацията, включително за срока на валидност и процедурите за преиздаване при изтекъл срок или изгубен документ.
- **Как и къде да се подаде молбата, ако регистрирането и подаването се извършват поотделно.** На кандидата се предоставя писмена информация за това как и къде да подаде молба, както и за последиците, в случай че не подаде. Когато е необходимо писмената информация се допълва с устни обяснения, за да се гарантира, че кандидатите я разбират.
- **Когато има деца — информация за правото на детето да подаде молба за международна закрила.** Когато е приложимо, на кандидата се дава информация, че дете има право да подаде молба от свое име, ако е процесуално дееспособно съгласно националното право, или чрез своите родители, други членове на семейството, пълнолетно лице, което отговаря за него, или негов представител.
- **Информация, която се предоставя на зависимо пълнолетно лице, ако е приложимо.** Когато молбата е отправена от името на зависимо пълнолетно лице, което е дееспособно, то трябва да бъде информирано лично за последиците от подаването на молба от негово име и за правото му да отправи отделна молба преди подаването на молбата или преди индивидуалното интервю. Също така е необходимо да се поиска писмено съгласието на зависимото пълнолетно лице да се подаде молба от негово име, ако не желае да подаде молба от свое име.

(ii) Информация за правата и задълженията на кандидатите по време на процедурата

По време на етапа на регистрацията кандидатите трябва да бъдат информирани за правата и задълженията, които произтичат при отправяне и подаване на молба за международна закрила.

⁽¹²⁾ Част А от Приложение Х към [Регламент за изпълнение \(ЕС\) № 118/2014 на Комисията от 30 януари 2014 г.](#) за изменение на Регламент (ЕО) № 1560/2003 за определяне условията за прилагане на Регламент (ЕО) № 343/2003 на Съвета за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, която е компетентна за разглеждането на молба за убежище, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета страна (ОВ L 39, 8.2.2014 г., стр. 1—43).

Задължения

- Задължение да сътрудничат на органите (член 13, параграф 1 от ДПУ). Това включва преди всичко задължението да се представят документите, необходими за обосноваване на молбата за международна закрила във възможно най-кратък срок или най-късно по време на индивидуалното интервю, в зависимост от националната практика. Може да се включва и задължението да се отговаря на искания за информация, както това е предвидено в националното законодателство.
- Задължение да се явят лично пред органите незабавно или в определен момент (член 13, параграф 2, буква а) от ДПУ).
- Задължение да предоставят документите, с които разполагат и които имат значение при разглеждането на молбата, като например паспорт (член 13, параграф 2, буква б) от ДПУ).
- Задължение за спазване на сроковете за представяне на подкрепящи елементи, както те са определени в националното законодателство (член 4, параграф 1 от ДО).
- Задължение за съобщаване на органите на адреса на пребиваване на кандидата, както и за настъпили промени в него (член 13, параграф 2, буква в) от ДПУ). В зависимост от националното законодателство и положението на кандидата може да има задължения за съобщаване на компетентните органи на настъпили промени в адреса на пребиваване или в данните за връзка. Възможно е на кандидата да са наложени и други задължения като задължение за редовно явяване или пребиваване на място, определено от органите.
- Задължение за снемане на пръстови отпечатъци възможно най-скоро и за предаването им на Европейската база данни за дактилоскопични отпечатъци в областта на убежището (Евродак) в срок от 72 часа след подаването на молбата за международна закрила при кандидати на възраст минимум 14 години (член 9, параграф 1 от Регламента за Евродак ⁽¹³⁾).

Права

- Право на оставане в държавата членка докато трае разглеждането на молбата (член 9 от ДПУ).
- Право на материални условия на приемане, които осигуряват подходящ стандарт на живот ⁽¹⁴⁾ (член 17 от ДУП). Също така кандидатите имат право да бъдат информирани относно процесуалните гаранции, на които имат право.
- Достъп до устен преводач (член 12, параграф 1, буква б) от ДПУ). Кандидатите следва да бъдат информирани относно правото им да ползват безплатно услугите на устен преводач за представяне на техния случай пред компетентните органи, когато това е необходимо, за да се гарантира общуване на език, който може с основание да се предполага, че разбират.

⁽¹³⁾ [Регламент \(ЕС\) № 603/2013](#) на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година за създаване на система Евродак за сравняване на дактилоскопични отпечатъци с оглед ефективното прилагане на Регламент (ЕС) № 604/2013 за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство и за искане на сравнения с данните в Евродак от правоприлагащите органи на държавите членки и Европол за целите на правоприлагането и за изменение на Регламент (ЕС) № 1077/2011 за създаване на Европейска агенция за оперативното управление на широкомащабни информационни системи в областта на свободата, сигурността и правосъдието (преработена версия) (ОВ L 180, 29.6.2013 г., стр. 1—30).

⁽¹⁴⁾ За повече информация относно условията на приемане вж. [Насоки на EASO относно условията на приемане: оперативни стандарти и показатели](#) от септември 2016 г.

- Право на правна помощ и представителство в процедурата за убежище (член 22 от ДПУ). Кандидатите следва да бъдат информирани относно възможността за достъп до правна помощ и представителство. Към тази информация се включват и условията, при които се предоставя правна помощ и представителство, стъпките, които трябва да се предприемат за подаване на искане, и реда за обработване на исканията.
- Право се свържат с ВКБООН и други организации, които предоставят юридически съвети или други консултации за международна закрила (член 12, параграф 1, буква в) от ДПУ).
- Право на адекватна подкрепа в случай на специални процедурни потребности, произтичащи от способността на кандидата да се ползва от правата си и да спазва задълженията си поради индивидуални обстоятелства (член 24 от ДПУ).
- Право на адекватна подкрепа в случай на специални потребности за приемане, произтичащи от специфичното положение на уязвими лица (член 21 от ДУП).
- Гаранции при задържане (член 9, параграф 4 от ДУП). Задържан кандидат се уведомява писмено за основанията за задържането и за процедурите, предвидени в националното право за оспорване на заповедта за задържане. Кандидатът следва да бъде информиран също и за възможността да поиска безплатна правна помощ и безплатно представителство.

(iii) Информация относно възможните последици от неспазване на задълженията и отказ на кандидата да сътрудничи с органите

Тъй като неспазването на задълженията може да засегне процедурата по разглеждане и условията на приемане, важно е кандидатът да бъде информиран за потенциалните последици от отказа си да съдейства на органите, и по-специално за следните въпроси.

- Процедурата по разглеждане може да бъде прекратена (член 28 от ДПУ). Кандидатите следва да бъдат уведомени, че ако не отговорят на исканията да предоставят информация по същество за своята молба, не се явят на индивидуално интервю или по друг начин се укриват от процедурата за предоставяне на убежище, процедурите по разглеждане могат да бъдат прекратени.
- Оценката на съответните елементи в молбата за убежище може да бъде повлияна от непредставянето от кандидата на елементи, необходими за обосноваване на молбата за международна закрила (член 4, параграф 1 от ДО). Кандидатите следва да бъдат уведомени, че е тяхно задължение да обосноват молбата си за международна закрила. Може да не е необходимо декларациите на кандидатите да бъдат подкрепени с документи или други доказателства, ако са положили реални усилия да обосноват молбата си и да представят всички относими елементи, с които разполагат, и сътрудничат на решаващия орган.
- Процедурата за предоставяне на убежище може да бъде ускорена в съответствие с националното законодателство, когато е представена невярна информация или подправени документи за самоличност или гражданство на кандидатите или е скрита информация или документи по отношение на самоличността и/или националността с цел да се заблудят органите (член 31, параграф 8, буква в) от ДПУ). Ако кандидатите отказват да спазват задължението си да дадат пръстови отпечатъци, е възможно това да доведе, в зависимост от националното законодателство, и до ускоряване на процедурата за предоставяне на убежище (член 31, параграф 8, буква и) от ДПУ).

- Кандидатите могат да бъдат задържани с цел установяване на тяхната самоличност или гражданство или за установяване на елементите, на които се основава молбата, което не би могло да бъде извършено, ако няма задържане, особено когато съществува риск кандидатът да се укрие (член 8, параграф 3, букви а) и б) от ДУП).
- Възможността да се ползват материалните условия на приемане може да бъде ограничена или в изключителни случаи да се отнеме, ако кандидатът напусне мястото на пребиваване или не спазва задълженията си да се явява или да отговаря на искания за предоставяне на информация, или не се яви на индивидуалното интервю (член 20, параграф 1, букви а) и б) от ДУП).

(iv) Информация за приложимите срокове за процедурата по разглеждане

Кандидатът следва да бъде информиран за срока на процедурата по разглеждане. Съгласно член 31 от ДПУ разглеждането приключва възможно най-бързо в срок от 6 месеца след подаването на молбата. Срокът може да бъде удължен при определени обстоятелства (напр. в случаи, когато голям брой молби се подават едновременно или при особено сложен случай), но ако случаят е такъв, кандидатът се уведомява за забавянето.

(v) Средства, с които разполагат кандидатите за спазване на задължението си да представят елементи в подкрепа на молбата си за международна закрила

Кандидатите следва да бъдат информирани, че ще бъде организирано индивидуално интервю, в което могат да представят елементи, необходими за обосноваване на молбата (т.е. да декларират защо са напуснали родната си страна и защо не могат да се върнат).

Кандидатът може също така да представи документни и други доказателства за обосноваване на молбата си. Следователно на кандидата се предоставя информация относно начините за представяне на тези доказателства и относно срока, в който могат да бъдат представени в съответствие с националната практика. Ако съгласно националното законодателство от кандидата се очаква да представи всички доказателства възможно най-скоро след подаването на молбата, информация за това следва да му бъде предоставена на ранен етап от процеса.

(vi) Последници от изрично или мълчаливо оттегляне на молбата

Кандидатите трябва да бъдат информирани за факта, че ако оттеглят молбата си за международна закрила, процедурата по разглеждане приключва (член 27 от ДПУ относно изричното оттегляне на молбата). С приключването на процедурата се прекратява и достъпът до правата, които се предоставят на кандидатите за убежище, включително правото да останат в държавата членка, освен ако няма други основания да останат в нея.

Също така кандидатите следва да бъдат информирани, че ако са дали на органите сериозно основание да се счита, че кандидатът негласно е оттеглил молбата си или негласно се е отказал от нея, процедурата по разглеждане може да бъде прекратена или молбата да бъде отхвърлена (член 28 от ДПУ относно мълчаливото оттегляне на молбата). Сред сериозните основания за това

са когато кандидатите не отговарят на исканията да предоставят информация по същество на своята молба, не се явят на индивидуалното интервю или се укриват или напуснат без разрешение мястото, където живеят или са били задържани, без да се свържат с органите. В зависимост от националното законодателство процедурата по разглеждане може да бъде възобновена в рамките на определен срок, ако кандидатът се яви отново пред органите.

Г. Как трябва да се предоставя информацията?

Предоставянето на информация следва да се извършва както индивидуално, така и чрез предоставяне за широк достъп на обща информация на места, където кандидатите и другите заинтересовани страни могат да имат лесен достъп до нея.

Индивидуално предоставяне на информация на кандидатите

Информацията трябва да бъде предоставена в писмен вид по ясен и нетехнически начин. Стандартните информационни материали (напр. брошури) следва да се предоставят на няколко съответни езика.

Писмената информация трябва да бъде допълвана с устни пояснения. Това е особено важно предвид различната степен на грамотност на кандидатите и позволява да се съобрази информацията с конкретните обстоятелства на кандидата.

Информацията трябва да бъде предоставена на език, който кандидатът разбира или за който с основание може да се предполага, че разбира, и който може да бъде различен от майчиния му език.

Тя се съобразява с възрастта/степената на разбиране на кандидата, като се вземат предвид специалните потребности и индивидуалните обстоятелства на кандидата.

Важно е да се гарантира, че той разбира цялата предоставена информация. В случай на съмнение е добра практика да се поиска от кандидатите да повторят или да обобщят със свои думи предоставената информация.

Също добра практика е на кандидатите да се предоставят различни възможности за проверка на статуса на молбата им за международна закрила, включително чрез онлайн платформи.

Разпространяване на информация

Информацията относно стандартните процедури за регистрация следва да бъде на разположение по всяко време, като се вземат предвид основните езици и различната степен на грамотност и образование на кандидатите.

Методите за разпространяване могат да включват различни видове информационни медии като постери с илюстрации, информационни брошури, видеоматериали, мобилни приложения и специализирани уебсайтове.

Уебсайтовете и мобилните приложения предлагат това предимство, че информацията е по-достъпна за кандидатите, тъй като те могат да имат пряк достъп до нея чрез своите телефони, но и също че тя може да бъде актуализирана директно в цифров формат.

Д. Кой предоставя информацията?

Органите носят отговорността да гарантират, че предоставянето на информация е гарантирано и координирано (член 12 от ДПУ). Важно е да се знае, че те не са единствените, които предоставят информация на кандидатите, тъй като има други органи и организации, работещи в областта на убежището, които могат да предоставят информация в партньорство с тях. В зависимост от националната структура информацията може да бъде предоставяна от органите, отговарящи за регистрацията и подаването, от решаващия орган, от органите по приемане, юридическите съветници и организации на гражданското общество. В някои държави организациите на гражданското общество имат официални партньорства с органите във връзка с предоставянето на информация. В този контекст е необходима координация, за да се гарантира последователност на предоставяната на кандидата информация.

Е. Отговаряне на въпроси на кандидатите

След предоставянето на информация на кандидатите следва да бъде позволено да задават въпроси относно регистрацията и като цяло относно международната закрила и процедурата за предоставяне на убежище.

Това е особено важно, тъй като позволява да се развеят всякакви съмнения, които кандидатите могат да имат, и дава възможност да бъдат оборени дотук от тях слухове или получена невярна информация. Когато се дават отговори, е важно да се предостави само информация, за която сте сигурни, и да бъдат насочени кандидатите към други колеги и/или органи по въпроси, за които не сте сигурни в отговора.

Обобщение на основните положения

- Правото на информация е една от основните гаранции, предоставени на кандидатите за международна закрила, което е от съществено значение за гарантиране на справедлива и ефективна процедура за предоставяне на убежище.
- Информацията следва да се предоставя на кандидатите достатъчно своевременно, за да могат да упражняват правата си и да спазят задълженията си. Това може да се извършва както индивидуално, така и чрез стандартни информационни материали, които са на разположение на кандидатите по всяко време.
- Минималната информация, която трябва да се предостави, е за това какво означава международната закрила, каква процедура се прилага при регистрацията и по време на етапа на разглеждане, какви са правата и задълженията на кандидатите, както и сроковете за процедурата по разглеждане.
- Информацията трябва да бъде съобразена с възрастта и/или степента на разбиране на кандидата, като се вземат предвид конкретните лични обстоятелства.
- Информацията трябва да бъде достъпна и разпространявана чрез различни канали, в различни формати и езици.

IV. Събиране на регистрационни данни

A. Ролята на служителя по регистрацията

Ролята на този служител е да **събира и вписва точни и надеждни данни**. Тази ключова роля включва задължението да се съдейства на кандидата за изясняването на евентуални несъответствия или неясни твърдения. Трябва да се проявява активност и да се помага на кандидатите да предоставят ясна, пълна и точна информация. Отговорностите обаче **не включват оценка на достоверността** на предоставените от кандидата данни. Това се извършва на по-късен етап от компетентния орган или звено, обикновено на етапа на разглеждане. Някои национални органи са създали специализирани звена, които да проверяват достоверността или надеждността на конкретни данни, като например оценка на възрастта или проверка на документите за самоличност.

Дори когато изглежда много малко вероятно предоставените от кандидата данни да са правилни, все пак те трябва да се регистрират във вида, в който са представени. Служителят по регистрацията обаче носи отговорност да сигнализира, когато има такива наблюдения, като се придържа към фактите и по обективен начин и/или да отнесе опасенията си до компетентното звено или орган. Например, ако външният вид на кандидата е на пълнолетно лице, но твърди, че е непридружено дете, първо трябва да се провери дали няма никакви недоразумения или несигурност у кандидата относно възрастта му. Ако твърди, че не е навършил пълнолетие, трябва да се регистрира заявената от него възраст. Трябва обаче да се сигнализира за тези съмнения и/или да се отнесе случаят до звеното, което отговаря за непридружени ненавършили пълнолетие лица. Когато се сигнализира за евентуални съмнения, това следва да се направи по неутрален и обективен начин, като се опишат наблюденията. Така например, вместо да се посочва, че кандидатът създава впечатление по-скоро за „навършило пълнолетие лице“ или за зрял човек, трябва да се опишат наблюденията, които дават такова впечатление, например, че отговорите на кандидата на въпросите, зададени му по време на интервюто за регистрацията, са били нюансирани и съсредоточени върху същината на всеки въпрос. В зависимост от националната структура преценката за достоверността на обявената възраст от кандидата извършва звеното, което отговаря за непридружените деца или от (специализираните) служители по случая.

Дадените по-горе препоръки важат и когато кандидатът представя документи, които изглеждат с измамно съдържание. Те трябва да се регистрират и да се зададат свързаните с документите въпроси, посочени в националната процедура по регистрацията, например кога и как кандидатът се е сдобил с документите. Също така трябва да се сигнализира за наблюденията относно документа и евентуално да се отнесе той до органа или звеното, отговарящи за проверката на автентичността на документи.

Точността и ефективността са от основно значение в процедурата за регистрацията. Събраните данни трябва да бъдат точни и надеждни, така че служителят по случая, който ще проведе индивидуалното интервю, да може да продължи да работи на основата на личните данни, събрани на етапа на регистрацията, и да не е необходимо отново да задава същите въпроси. Правилните и надеждни регистрационни данни са важни също за насочването на молбата от самото начало към правилния процес на разглеждане (напр. по реда на дъблинската процедура, ускорени и приоритетни процедури, по реда за уязвими лица и т.н.). Прибързването при

процедурата за регистрация може да има отрицателен ефект на по-късен етап. За гарантиране на точността е необходимо да се отдели време за проверка на правилното изписване на имената, записване на казаното от кандидата, а не на това, което служителят смята, че кандидатът е имал предвид, указване на датата според календара, използван от кандидата, редом до датата според Григорианския (западен) календар, и проверка на пълнотата на информацията и дали правилно са разбрани твърденията на кандидата.

Процесът на регистрация може да се извърши ефективно чрез предварително информиране на кандидатите за това какво се очаква от тях по време на регистрацията и чрез добре структуриран процес на събиране на данните.

Б. Цел на събирането на данни

Данните, събрани при регистрацията, служат за различни цели. В зависимост от националната структура събраните данни могат да се използват със следните цели:

- в помощ на установяването или проверката на самоличността и националността на кандидата чрез регистрирането на личните му данни, биометрични данни и информация, свързана с документите за самоличност;
- в помощ на органа в областта на убежището при подготовката за индивидуалното интервю — за да бъде възможно най-добре подготвен за него, от първостепенно значение е да разполага с надеждни лични данни и да има добра обща представа за профила, контекста и семейните връзки на кандидата, което също така ще позволи случаят да бъде разпределен на най-подходящия служител по случая, тъй като някои служители може да са специално обучени или специализирани в разглеждането на конкретни видове молби;
- за информиране на органа в областта на убежището относно вида на подадената молба за убежище, което позволява насочването ѝ към подходящата процедура да стане още в началото на процедурата за предоставяне на убежище, напр. по реда на редовната, приоритетната или ускорената процедура, или процедурата за допустимост;
- за своевременно определяне на потенциалните случаи по дъблинската процедура, което позволява бързото им отнасяне към звеното „Дъблин“, за да се определи държавата, компетентна за разглеждането на молбата;
- за определяне на кандидатите, които се нуждаят от специални процедурни гаранции и насочването им към специализираните звена и/или организации, ако е необходимо — когато се установи необходимост от специални процедурни гаранции, служителят по регистрацията трябва да ги има предвид при провеждането на процедурата по регистрация;
- за определяне, в зависимост от националната структура, на кандидатите със специални потребности за приемане, което ще улесни насочването им за извършване на оценка, чрез която се определя конкретната подкрепа, от която кандидатът може да се нуждае по отношение на приемането.

В. Интервю за регистрация

Интервюто за регистрация се организира, за да се съберат надеждни данни от кандидата в началото на процедурата. Тъй като служителят по регистрацията може да е първият представител от процедурата за предоставяне на убежище, с който кандидатът се среща, е важно към интервюто да се подходи с неутрално отношение, за да се създаде атмосфера на сътрудничеството и доверие и да се предостави точна информация.

В началото на интервюто трябва да се обяснят на кандидата целта и контекстът на интервюто. Препоръчва се той да е получил информация относно процедурата за предоставяне на убежище преди интервюто. Тази информация може да бъде допълнена с ясни и нетехнически устни пояснения в началото на интервюто. Винаги трябва да се проверява дали кандидатите са разбрали предоставената информация и да им се дава възможност да задават допълнителни въпроси, свързани с процедурата за предоставяне на убежище. Ако е необходим устен превод, трябва да се гарантира, че има взаимно разбиране между устния преводач и кандидата. Не трябва да се забравя да се насърчава кандидатът да каже, ако не разбира даден въпрос, който е бил зададен, или ако не знае отговора.

Тъй като интервюто за регистрация формира основата за индивидуалното интервю, важно е да се съберат надеждни данни, така че да не е необходимо същите въпроси да се повтарят в началото на индивидуалното интервю. Не трябва да се забравя да се запише това, което казва кандидатът, дори ако изглежда непоследователно или слабо вероятно, да се искат разяснения, ако нещо от казаното от кандидата изглежда неясно, въпросите да се задават възможно най-опростено, да се предложи на кандидата възможност да коментира доклада от интервюто и да е сигурно, че всички устни преводачи разбират своите отговорности и роля по време на интервюто. Може също така да се прави запис на устно направени от кандидата изявления, при условие че той е информиран за това преди провеждането на интервюто (член 13, параграф 2, буква е) от ДПУ). Редовният обмен на информация между регистриращите и решаващите органи е добра практика, тъй като дава възможност за получаване на обратна информация относно начина, по който регистрационният процес би могъл да осигури материал за индивидуалното интервю.

Всички държави от ЕС+ събират основни лични данни от кандидатите по време на етапа на регистрация. Тези основни данни включват име, дата и място на раждане на кандидата, националност, информация относно документите за самоличност, пола, семейното положение и информация за връзка, както и данни за етнически произход, религия, здраве, образование и професия. Обикновено се събират и данни за мястото на произход на всеки кандидат, маршрута на пътуването и как е пристигнал в държавата от ЕС+. Добра практика е също така на този етап да се регистрират всички държави, в които кандидатът е пребивавал или живял преди това. Данните за членовете на семейството и молбата за убежище също често се събират на етапа на регистрацията.

Обемът на информацията, събирана на етапа на регистрацията и/или подаването на молбата, може да варира значително в отделните държави от ЕС+. Като цяло в националните системи, в които са въведени системи за насочване и триаж в процедурите за предоставяне на убежище, се събират повече данни при регистрацията, отколкото в държавите без такива системи. Това е така, защото тези данни са необходими, за да се определи по коя първоинстанционна процедура да се насочи молбата, напр. редовна, приоритетна, ускорена, гранична процедура, процедура за допустимост или дъблинска процедура.

Добра практика

След като събирането на данни приключи и формулярът за регистрация/подаване бъде окончателно попълнен, данните се проверяват и потвърждават от кандидата с помощта на устен преводач. Това се прави с цел да могат да се направят корекции или допълнения и да се изяснят евентуални несъответствия.

Така се гарантира надеждността на резултата от процеса на регистрация. По този начин ще се избегнат ненужни недоразумения и объркване на по-късен етап от процедурата за предоставяне на убежище, ще се подобри ефикасността на подготовката за индивидуалното интервю и ще се намали необходимостта от повтаряне на основни въпроси за регистрацията по време на индивидуалното интервю.

След като предоставените данни бъдат потвърдени, кандидатът трябва да подпише формуляра за регистрация/подаване, който след това трябва да бъде качен във файла за този кандидат и да се съхранява във физическото досие, заедно с всеки друг съответен документ, представен в хода на процедурата, в зависимост от националната структура.

Трябва да се отбележи, че в зависимост от националната практика за всеки член на семейството, включително деца, се изисква отделен формуляр за регистрация/подаване, дори когато молбата е подадена от името на семейството.

В края на интервюто трябва да се предостави информация относно следващите стъпки и очаквания срок за процедурата по разглеждане. Следва също така да се предостави информация относно начина, по който ще се осъществи връзката с кандидата за индивидуалното интервю, и ако е възможно, за очакваната дата, на която ще се проведе.

Добра практика

Системата за самостоятелна регистрация, разработена от норвежката дирекция „Имиграция“, е една добра практика, която допълва интервюто за регистрация и позволява на кандидатите за международна закрила предварително да регистрират личните си данни в националната база данни в контролирана среда. Инструментът е разработен за справяне с евентуален масов приток на молби за международна закрила, като помага на органите да регистрират пристигащи големи маси от хора без да се блокират значителни човешки ресурси за целите на устния превод и други цели. Това спомага да се избегнат типичните затруднения в началния етап на процедурата за предоставяне на убежище.

Инструментът се основава на софтуер, който работи на компютри, таблети и евентуално в бъдеще — на мобилни телефони. Кандидатите следват насоките на екрана, където се обясняват техните права и задължения по отношение на процеса на регистрация; насоките са достъпни на 16 езика, които обхващат 90 % от майчините езици на кандидатите за убежище, които пристигат в Норвегия. Най-напред те попълват личните си данни, информация за маршрута на пътуването си и семейството си, като за целта използват виртуална клавиатура, пригодена спрямо използвания език. Също така кандидатите се снимат, като използват софтуера. Накрая преглеждат данните, които са предоставили, преди да подадат формуляра за регистрация по електронен път, след което автоматично се генерира уникален номер на случая. След попълване на формуляра за самостоятелна регистрация кандидатите допълнително удостоверяват самоличността си, като представят документите си за самоличност и предоставят пръстови отпечатащи на органите лично.

Системата за самостоятелна регистрация може да се използва за профилиране на случаите с цел ефективно насочване на молбите в началото на процеса на предоставяне на убежище директно към съответните процедури за разглеждане. Това е мащабируемо решение, което означава, че може да функционира като извънредна мярка, за да се гарантира, че молбата за убежище се подава в сроковете, предвидени от законодателството, като същевременно се спестяват значителни човешки ресурси. Самостоятелната регистрация се разглежда също като възможност за повишаване на активността на кандидатите да допринасят за процеса на кандидатстване.

В [приложение 1 „Полета за регистрация“](#) се прави подробен преглед на данните, които могат да бъдат събирани по време на фазата на регистрация и/или подаване.

Свързан инструмент на EASO

В [„Практическото ръководство на EASO: лично интервю“](#) се разглежда един структуриран метод за интервюиране, който може да бъде от полза в известна степен и за интервюто за регистрация. Следните раздели могат да бъдат отнесени конкретно за етапа на регистрацията.

- Раздел 2 „Започване на интервюто“ съдържа методи за започване на интервюто по начин, който създава атмосфера на доверие, предразполага кандидата и осигурява информация.
- Раздел 3 „Провеждане на интервюто“ предоставя методи за управление на положението в хода на интервюто и на отношението на служителя с цел засилване на сътрудничеството; в него също така се дават съвети как да се прилагат различни въпроси за интервюирането и да се използват възможностите за изясняване на евентуални несъответствия.
- В раздел 5 „Приключване на интервюто“ се предлагат начини за приключване на интервюто, предоставяне на информация относно следващите етапи на процедурата по разглеждане и даване на възможност на кандидата да коментира доклада от интервюто.

Преводи на ръководството са достъпни на [уебсайта на EASO](#).

Документи, с които разполагат кандидатите

Кандидатите следва да се насърчават да предоставят на органите всички документи, с които разполагат за установяване или проверка на тяхната самоличност и националност, за удостоверяване на лични обстоятелства и произход и за обосноваване на молбата им за международна закрила ⁽¹⁵⁾. Тези документи включват документи за самоличност и пътуване (а именно лична карта и/или паспорт), семейни документи (напр. семейна книжка, удостоверения за раждане, смъртни актове и/или удостоверения за брак), документи, свързани с местата на пребиваване и маршрута на пътуване, както и всякакви документни доказателства за обосноваване на молбата за убежище (напр. карта за членство в заявена политическа организация или организация на гражданското общество или заповед за арест).

От кандидатите се изисква да представят оригиналните си документи, тъй като те представляват доказателство за самоличността им или за произхода им и евентуално ще бъдат по-убедително доказателство за обосноваване на молбата им за убежище, отколкото копията. Ако кандидатът не разполага с оригиналните документи, а с копия, трябва да бъдат проучени причините, поради които оригиналите не са на разположение, и как кандидатът се е сдобил с копията.

Следва да се отбележи какви документи не са били предоставени от кандидата, и по-специално документи за пътуване и за самоличност. Трябва да се поиска обяснение за липсващите документи и да се проучи дали кандидатът изобщо някога е притежавал документи за самоличност. Ако притежава документи за самоличност, трябва да се установи къде се намират и дали е възможно те да бъдат доставени на органите в областта на убежището. Ако кандидатът не притежава никакви документи за самоличност, трябва да се установи причината за това и как кандидатът е успял да пътува извън държавата на произход и да пристигне в съответната държава от ЕС+ без такива документи.

⁽¹⁵⁾ Съгласно член 13, параграф 2, буква б) от ДПУ кандидатите имат задължението да предоставят документите, с които разполагат и които имат значение при разглеждането на молбата, напр. паспорт. В съответствие с член 4, параграфи 1 и 2 от ДО държавите членки могат също така да задължат кандидата да представи тези документи във възможно най-кратък срок в рамките на процедурата за предоставяне на убежище.

Следва да се насърчи кандидатът да набави липсващите документи, ако това е възможно при дадените обстоятелства. Трябва обаче да бъде посочено много ясно, че не се очаква кандидатите да излагат себе си или друго лице на опасност, като се опитват да набавят документите, включително като се свържат с органите на държавата на произход, ако това би породило риск.

Добра практика

За да насърчава кандидатите да представят документи за самоличност, Шведската агенция по миграцията е въвела „задачи за самоличността“ за кандидати, които не могат да докажат самоличността си по време на процеса на подаване. Задачите са специфични за всеки кандидат и с тях им се възлага задачата да набавят допълнителни документи, които могат да обосноват или изяснят самоличността им или държавата им на произход. Ако кандидатът не изпълни задачата, може да загуби някои финансови помощи. Задачата се отнася само за контекста на процедурата за предоставяне на убежище и всяко решение за намаляване на финансовите помощи може да бъде обжалвано пред административния съд.

Всички документи следва да бъдат надлежно регистрирани, като се правят копия на всеки и се отбелязва техническата информация, включително датата на подаване, наименованието на документа, видът на документа и дали е оригинал или копие. Други стандартни елементи на документа, които следва да бъдат записани, са датата на издаването му, издаващият орган или авторът и основната тема.

Често срещана практика е кандидатите да представят сканирани документи или документи в цифров формат, които са им били изпратени по електронна поща. Те трябва да се третират по същия начин, както копията на документи.

Ако даден кандидат желае да представи много документи, препоръчително е те да се прегледат заедно с кандидата и да се определят заедно с него тези от тях, които са от значение за процедурата за предоставяне на убежище. Основният въпрос, който трябва да се зададе на кандидата, е какво възнамерява да докаже с конкретния документ, който представя.

За съответните документи на чужд език ще бъде необходим превод. Препоръчва се да се направи превод най-малкото на най-важните документи, включително документите за самоличност, и на най-съществените елементи на документите, като се вземе предвид какво възнамерява да докаже с тях кандидатът. По принцип в интерес на решаващия орган е документите да бъдат преведени във възможно най-голяма степен, тъй като всеки елемент от документа може да се окаже от значение за доказване на последователността и основателността на молбата.

Като цяло е добра практика да се гарантира, че (съществените и/или основните части от) документите се превеждат от решаващия орган преди индивидуалното интервю. Това ще даде възможност на служителю по случая да се подготви по-добре за интервюто и да подготви всички въпроси, които да бъдат зададени на кандидата относно евентуални несъответствия между изявленията му по време на интервюто и съдържанието на документите.

За повече информация относно това как може да бъде проверена автентичността на даден документ и как това може да бъде свързано с процеса на регистрация, вижте допълнителните пояснения в [глава VIII, раздел Д „Проверка на документи“](#).

Г. Биометрични данни

Биометричните данни, събирани на етапа на регистрацията/подаването, включват снимки и пръстови отпечатъци. В зависимост от националната структура могат да бъдат събирани допълнителни видове биометрични данни, напр. сканиране на ириса или запис на гласа. Гласът на кандидата често се записва, за да се определи диалектът и/или регионът на социалния му произход, а не за да бъде идентифициран.

Предвид техническия характер на снемането и записването на пръстови отпечатъци, в повечето държави от ЕС+ то се извършва от специализирани звена или органи.

Пръстовите отпечатъци се използват в контекста на системата Евродак. Те се добавят към централната база данни Евродак, за да се определи дали кандидатът е подавал предходна молба за убежище или е бил задържан в друга държава от ЕС+ във връзка с незаконно преминаване на външна граница.

За повече информация относно събирането на дактилоскопични отпечатъци и системата Евродак вж. [глава VIII, раздел А „Евродак“](#).

Пръстовите отпечатъци могат да бъдат сравнявани и в базата данни на Визовата информационна система (ВИС). ВИС е система за вземане на решения по молби за визи за краткосрочно пребиваване за посещение или транзитно преминаване през Шенгенското пространство. Системата включва информация относно молбите за издаване на визи за краткосрочно пребиваване в държавите от Шенгенското пространство. Националните органи в областта на убежището могат да правят справки в базата данни с цел определяне на държавата от ЕС+, която е компетентна за разглеждането на дадена молба.

За повече информация относно събирането на пръстови отпечатъци и ВИС вж. [глава VIII, раздел Б „Визова информационна система“](#).

Добра практика

За да се предотвратят измами, но и за да се гарантира, че портретната снимка на кандидата е актуална и с добро качество, тя може да бъде направена от регистриращия орган, вместо да се изисква от кандидата да представи такава.

Тъй като всички биометрични системи имат слаби места, добра стратегия може да бъде използването на многомоделен подход, основан на събирането на различни биометрични данни.

Д. Регистриране на лични данни

Въпреки че е изключително важно събраната по време на регистрацията информация да е точна и надеждна, в контекста на процедурата за предоставяне на убежище съществуват редица пречки, които са риск събраните данни да се окажат непълни или неточни. Това биха могли да бъдат езиковата бариера, културни норми и/или възрастта на кандидата.

Ролята на служителя по регистрацията е да подпомага кандидата при поясняването на неговите твърдения и да гарантира, че предоставените данни са пълни и точни.

В настоящия раздел са дадени насоки, примери за добри практики и съвети по практически въпроси, които могат да възникнат при събирането и регистрирането на информация от кандидата. В допълнение към тези общи съвети се препоръчва също така органите да предоставят национални насоки, за да се гарантира последователност при регистрирането на лична информация и да се вземат предвид специфичните практики в държавата на произход.

Име на кандидата

Ако кандидатът представи паспорт или свързан документ за самоличност, името му се записва така както е посочено в документа. При липса на паспорт и в зависимост от държавата на произход, други източници на състава и изписването на името на кандидата могат да включват национални документи за самоличност и удостоверения за раждане. Ако кандидатът не разполага с документи за самоличност, името му се регистрира във вида, в който е представено от него.

Препоръчва се националните администрации да предоставят специфични за държавата на произход насоки относно начина на регистриране на имена на кандидати, за да се гарантира последователност в състава и изписването им. В насоките може да се посочат различните видове документи за самоличност в йерархичен ред, според държавата на произход. Типичният състав и изписването на имената се различава в отделните държави на произход. В няколко държави в Централна Азия, Близкия изток и части от Африка имената традиционно се състоят от собствено име, което се дава по рождение, и фамилно име, което се състои, на първо място, от името на бащата, и на второ — от името на дядото. За имена, традиционно съставени от няколко части, в указанията може да се посочва коя част следва да се счита за собствено име и коя — за фамилно име във формуляра за регистрация.

Кандидатът има повече от едно име

Кандидатите могат да имат повече от едно име по няколко причини. В някои държави името, записано в паспорт или друг документ за самоличност, може да се различава от традиционното име. Например името на бащата и името на дядото традиционно се използват като фамилно име, докато в паспорта под фамилно име е отбелязано името на племето. Така кандидатът може да има две имена, а именно едно за всекидневно приложение и едно за служебни цели.

Кандидатите може да фигурират под различни имена в официалните бази данни и регистри или самите те да предоставят различни имена, под които са познати в държавата на произход. Възможно е кандидатът умишлено да използва фалшиво име или да използва незаконно самоличността на друго лице. В тези случаи допълнителните имена следва да се записват като възприети имена.

По същия начин вариациите на името, а именно в начина на изписване, транслитериране или регистриране в различни документи за самоличност, следва да се запишат като възприети имена или псевдоним, за да може по-късно лицето да бъде намерено в базата данни, ако е наличен само един от документите за самоличност. Мнението на кандидата относно потенциалните причини за такива несъответствия също трябва да бъде изслушано, след което във формуляра за регистрация трябва да се запишат поясненията, предоставени от него, и да се сигнализира за евентуални несъответствия пред решаващия орган.

Транслитерация: Името на кандидата е изписано на азбука, различна от латиницата

Транслитерацията е процес на изписване на име на различна азбука от азбуката, на която то е изписано първоначално. Транслитерация се използва, когато името на кандидата е изписано на азбука като арабската, кирилицата или амхарската. Тъй като няма стандартизирани начини за транслитериране на думи на латиница за всички езици, някои букви, знаци или фонетични звуци могат да приемат различни форми в зависимост от езика, който се използва при транслитерирането на дадена дума. Например фонетичният звук /u/ би бил транслитериран като „ou“ на френски, „oo“ на английски и „u“ на немски език.

Добър пример за това как може да се регламентира транслитерацията може да се приложи в следните стъпки.

1. Записва се транслитерираното име във вида, в който фигурира в паспорта на кандидата.
2. Ако кандидатът не притежава паспорт, записва се транслитерираното име както то фигурира в други официални документи.
3. Ако кандидатът не разполага с официални документи, в които да е посочено името му на латиница, се прави справка със съществуващите национални указания за транслитерация.
4. При липса на официални насоки за транслитерация и само ако кандидатът владее достатъчно добре писмено език, който ползва латиницата, се иска от него да направи транслитерация на своето име.
5. Ако кандидатът не е в състояние да осигури транслитерация на името си, следва да се ползват услугите на преводач. Във всеки случай трябва да се регистрира името по начина, по който се изписва на оригиналния език като ориентир.

Добра практика

Федералната служба по миграцията и бежанците на Германия използва инструмент за превод за транслитерирането на имена, изписани с арабски букви, на латиница. Кандидатите използват арабска клавиатура, за да въведат името си в инструмента, а системата транслитерира въведеното име на латиница. Инструментът се използва на ранен етап от процедурата за предоставяне на убежище, включително по време на регистрацията на молба за международна закрила, когато името на кандидата се записва в личното му досие. Включени са и допълнителни функции в помощ на проверката на произхода на кандидата.

Дата и място на раждане на кандидата

За да се осигури последователност при регистрирането на данните за мястото на раждане, добра практика е то да се записва систематично на едно и също равнище (село, община, подобласт и т.н.) и освен това да се посочи провинцията, регионът или губернаторската област, към които се причислява. Може да се въведе последователно изписване на населените места, като се предоставят специфични за държавата на произход списъци на регионите, провинциите, губернаторските области и/или главните населени места.

Кандидатът не знае датата си на раждане

Ако кандидатът заяви, че не знае датата си на раждане, трябва да се проучи какво знае за нея, включително годината, сезона и/или месеца, когато е роден.

При деца или кандидати, на които предстои да навършат пълнолетие, е важно при записването на пълна дата на раждане винаги да се взема последната възможна дата от периода, през който може с разумни основания да се предполага, че кандидатът е роден. Например ако той знае месеца си на раждане, като предполагаем ден на раждането се отбелязва последният ден от този месец. Ако кандидатът знае сезона на раждането си, се записва последният ден от съответното тримесечие. Ако кандидатът знае само годината, в която е роден, се записва последният ден от тази година. Избира се последният възможен ден от периода, за да не се случи дете да бъде третирано като навършило пълнолетие лице, ако все още е дете.

В някои държави от ЕС+, когато точната дата на раждане не е известна, се определя предполагаема дата на раждане, включително ден и месец, тъй като това помага при решаването на важни въпроси с органите и доставчиците на услуги. Следва да бъдат въведени предпазни мерки като бъде отбелязано, че посочената дата на раждане е само предполагаема и следва да се гарантира, че тя няма да доведе до създаването на фалшива самоличност. Документите, предоставени от кандидатите, могат да дават известна информация, която да помогне при определянето на възрастта или датата на раждане. Датата или годината на раждане или възрастовата група могат да бъдат изчислени също чрез провеждане на събеседване и се ползват времеви ориентир (напр. да се попитат кандидатите дали си спомнят за някои важни събития, настъпили в държавата им). Трябва да се работи за постигане на общо съгласие с кандидата. Трябва да е сигурно, че кандидатът разбира коя дата се отбелязва накрая като предполагаема дата на раждане и да му се обясни, че тя може да бъде коригирана в бъдеще, когато той представи документи за самоличност от своята държава на произход. Когато се изчислява предполагаема дата на раждане, трябва ясно да се отбележи във формуляра за регистрация и/или базата данни, че тя е предполагаема и да се опише как е определена.

По принцип е за предпочитане в полето за дата на раждане на кандидата да не се отбелязва „неизвестна“, тъй като е важно да се посочи възрастовата група, към която се числи той, напр. дете, юноша, младеж, средна възраст или по-възрастен.

В държавата на кандидата се използва различен календар за отбелязване на датата на раждане

Някои държави използват календари, различни от Григорианския, напр. персийският календар се използва в Афганистан и Иран, етиопският — в Етиопия и Еритрея, а календарът Викрам Самват — в Непал и в няколко щати на Индия. Ислямски и еврейски календари се използват за религиозни цели, а арабските държави и Израел използват Григорианския календар за граждански цели. Китайският календар също така определя датите на важните празници, докато китайската гражданска администрация използва Григорианския календар.

Препоръчително е да се поиска от кандидата да посочи датата си на раждане според календара, който се използва в държавата му на произход. Във формуляра за регистрация датата на раждане се отбелязва както по календара, използван в държавата на произход, така и като дата по Григорианския календар. Това се отнася и за други дати, които се използват по време на процеса на регистрация, напр. датата на отпътуване от държавата на произход.

Ако точната дата на раждане на кандидата не е известна, предполагаемата дата на раждане също се определя, като се използва календарът, използван в държавата на произход, напр. като се определят месеците, сезоните и годините, така както са посочени в този календар.

Съществуват редица добри онлайн възможности за преизчисляване на дати според различни календари като:

- [преизчислител за персийския календар](#),
- [преизчислител за етиопския календар](#),
- [преизчислител за непалския календар](#).

Кандидатът посочва място на раждане, което трудно може да се намери в държавата на произход

Ако кандидатът заяви, че е роден в населено място, което е трудно да се идентифицира или да се определи местонахождението му в държавата на произход, този въпрос трябва да се проучи по-задълбочено чрез въпроси, напр. за частта от държавата или намиращи се в близост провинции/ губернаторски области, градове, общини и известни места.

Добра практика е да се използва услуга за онлайн карти (която е проверена от звеното за информация за държавата на произход), за да се определи местонахождението на мястото на раждане на картата по време на регистрацията, в допълнение към регистрирането на мястото на пребиваване в държавата на произход. Понякога най-често използваните картови услуги като Google Maps не включват конкретни местонахождения в няколко типични държави на произход.

По-долу са представени добри примери за специализирани картографски услуги онлайн.

- [OpenStreetMap](#) е интерактивна карта с отворен код.
- [WeGo](#) е сателитна карта.
- Отделът за анализ на продоволствената сигурност и изхранването ([FSNAU](#)) предоставя административни карти конкретно за Сомалия.

Кандидатът не знае мястото, нито държавата си на раждане

Ако кандидатът знае държавата си на раждане, но не и точното място, може да се поиска допълнителна информация, като се зададат въпроси най-напред за по-големите географски райони и след това за по-малки, като същевременно се проучи откъде кандидатът е получил тази информация.

Държавата на раждане се определя като държавата на пребиваване на майката към момента на раждането, а ако не е известна, държавата, в която е настъпило раждането (член 2, буква д) от регламента относно статистиката за миграцията⁽¹⁶⁾). Така кандидатите могат да бъдат попитани

⁽¹⁶⁾ [Регламент \(ЕО\) № 862/2007](#) на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. относно статистиката на Общността за миграцията и международната закрила и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 311/76 на Съвета относно изготвяне на статистика за чуждестранните работници, ОВ L 199, 31.7.2007 г., и неговото изменение, [Регламент \(ЕС\) 2020/851](#) на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 862/2007 относно статистиката на Общността за миграцията и международната закрила, ОВ L 198, 22.6.2020 г.

къде майка им е живяла през различни стадии от живота си, дали мястото на раждане остава неизвестно или несигурно.

Ако все още има неясноти относно мястото на раждане, добра практика е да се проучи откъде са и къде живеят понастоящем родителите и други членове на семейството на кандидата. Това ще позволи да се придобие по-пълна представа за семейния произход и настоящото положение, например във връзка с евентуално разселване в миналото.

Ако държавата на раждане е неизвестна, се регистрира като „неизвестна“. Трябва да се съберат данни за причините, поради които кандидатът не знае държавата си на раждане, и да се запише казаното от него във формуляра за регистрация/базата данни.

Състав на семейството

Съставът на семейството никога не следва да се приема за даденост. Всяко от отношенията трябва да бъде проверено. Например, ако двойка се представя с едно или повече деца, следва да се провери поотделно дали мъжът и жената са биологичните баща и майка на всяко дете.

Кандидатът е полигамен

В някои общества едно лице може да бъде законно в брак едновременно с повече от едно лице, докато националното законодателство в държавите от ЕС+ позволява сключването на брак само с едно лице в даден интервал от време. Полигамията или едновременният брак с повече от едно лице се счита също така за престъпление в няколко държави от ЕС+, което не оставя възможност за законен брачен партньор да бъде признат повече от един съпруг. Следователно в ситуации на полигамия само един от съпрузите може да бъде считан за законен брачен партньор.

Държавите от ЕС+ имат различни практики за определяне на това кой да се счита за законен партньор в полигамни бракове съгласно националното право. Някои държави от ЕС+ считат първия сключил брака партньор за законния партньор, докато други считат за законен партньор този, който е пристигнал пръв в държавата.

В зависимост от националното определение за законно сключил брак съпруг, във формуляра за регистрация може да се впише като законен партньор или съпругът, който е сключил брак пръв с кандидата, или съпругът пристигнал пръв в държавата. Ако в държавата едновременно са пристигнали повече от един съпрузи, всеки един от тях, който не бъде определен като законен брачен партньор, следва да подаде отделна молба за международна закрила. Съпрузите, различни от законния брачен партньор, се вписват също така в специален раздел във формуляра за регистрация, в който се посочват личните им данни и датата на сключване на брака.

Кандидат заявява, че е женен или разведен, но бракът или разводът не са официално обявени от орган

Много бракове се сключват в съответствие с традиционните обичаи или религиозни практики в присъствието на традиционен или религиозен водач и не винаги са законно обявени от държавата. Други двойки живеят заедно без да са сключили законен брак или традиционен или религиозен брак. Тази втора форма на съжителство в някои държави може да се признава за законна.

Дали бракът или разводът са законно обявени или не, е предмет на правото на държавата по местоживееене на кандидата, или ако той няма местоживееене, от правото на държавата, в която пребивава. По този начин правата, произтичащи от брака и придобити преди от кандидата, следва да се зачитат, при условие, че се признават и отговарят на формалните изисквания съгласно правото на приемащата държава (член 12 от Конвенцията за бежанците ⁽¹⁷⁾).

Изявленията на кандидата относно брака или развода могат да се регистрират, включително това, че не са официално обявени от орган. Може също така да се попита кандидатът какво има предвид като казва, че има брак или развод и по каква причина това не е било официално обявено от орган.

Пълнолетен кандидат е приеман родител или осиновител на дете без решение по силата на правото или на обичая

Важно е да се проверят взаимоотношенията и връзките между детето и пълнолетното лице с цел да се гарантира, че са във висш интерес на детето. Трябва да се попита кандидатът за основанията за осиновяването и/или приемната грижа и за обстоятелствата, довели до полагането на грижи за детето. Също така трябва да се отбележи във формуляра за регистрация кой придружава детето, напр. семейство с няколко деца, двойка, самотен родител или възрастен човек, както и пола на детето и придружаващото(ите) го пълнолетно(и) лице(а).

Ако осиновяването и/или приемната грижа се основават на обичайно правно или неофициално решение, детето трябва да бъде препратено към органите, отговорни за назначаването на настойник/попечител. Също така то следва да бъде насочено към органите за закрила на детето, които са компетентни за извършването на оценка на висшия интерес на детето. Целта е да се определи пригодността и готовността на придружаващото(ите) го пълнолетно(и) лице(а) като потенциален(и) полагащ(и) грижи за детето, както и благосъстоянието на детето с придружаващото(ите) пълнолетно(и) лице(а).

Ако няма признаци на малтретиране или пренебрегване, не е необходимо детето да бъде отделено от придружаващото(ите) пълнолетно(и) лице(а) докато се извършва оценката на висшия интерес на детето и се вземе решение.

То трябва да се регистрира отделно от придружаващото(ите) пълнолетно(и) лице(а), но случаите на придружаващото(ите) пълнолетно(и) лице(а) и детето трябва да бъдат свързани. В зависимост от националната практика следва да се обмисли възможността да се проведе интервюто за регистрация в присъствието на назначения професионален настойник/попечител.

Ако детето и придружаващото(ите) пълнолетно(и) лице(а) посочи(ат), че е необходимо или желателно да се проведе издирване на семейството, детето може да бъде насочено към издирване на семейства.

Националност

Националността или гражданството се определят като конкретната правна връзка между физическите лица и държавата им, която се придобива по рождение или по натурализация,

⁽¹⁷⁾ Общо събрание на ООН, [Конвенция относно статута на бежанците](#), Сборник договори, ООН, 1951 г., том 189, стр. 137.

независимо дали чрез декларация, избор, встъпване в брак или по друг начин съгласно националното законодателство (член 2, буква г) от регламента относно статистиката за миграцията). Националността е ключово понятие за международната закрила, тъй като именно към държавата или държавите по националност на лицето е насочена оценката на необходимостта от международна закрила. Ако кандидатът е без гражданство, оценката се извършва по отношение на държавата на предишното обичайно пребиваване. Много кандидати не притежават документи, доказващи националността им и поради това е необходимо тя да се установи по други начини.

Националните насоки относно това кога една националност може да се счита за „установена“ (при липса на документни доказателства) може да се различават, както и методите, използвани за установяване на националността на кандидата. Методите включват интервю относно националността, удостоверяване на автентичността на документи, проверка на произхода на кандидата или езикова оценка. Те често се извършват от специализиран персонал или звена, или от служители по случаите, отговарящи за индивидуалното интервю. Задачата на служителя по регистрацията е да предостави надеждни данни за националността на кандидата и да сигнализира за евентуална несигурност и/или възможни признаци за липса на гражданство.

Кандидатът има или е възможно да има няколко националности

Възможно е кандидатът да има няколко националности и следва да бъдат регистрирани всички, които посочва. Добра практика е всички кандидати системно да се питат дали имат повече от една националности, тъй като е възможно да не предоставят сами тази информация. Препоръчително е да се създаде национален протокол за случаите, в които кандидатът притежава повече от една националности, за да може да се определи коя да бъде вписана за статистически цели. При липсата на такива правила се препоръчва последната придобита националност да се впише като „основно“ гражданство за статистически цели. Информацията за останалите националности също следва да бъде включена в досието на кандидата.

Кандидатът не знае или не е сигурен относно националността си

Възможно е кандидатите да не са сигурни относно националността си. При липса на документи за самоличност, в които е посочена националността на кандидата, трябва да се задават въпроси за установяване на националността, заявена от кандидата, или да се проучат евентуални признаци за липса на гражданство. Целта на тези въпроси не е да се оцени достоверността на претендираната националност, а да се **установи наличието на съмнения, за които следва да се сигнализира на решаващия орган.**

Ако отговорите на кандидата не разсеят неяснотите, трябва да се сигнализира за наблюденията на съответния орган.

Националността на кандидата трябва да се запише като „заявена/предполагаема националност“ във формуляра за регистрация, ако остава несигурна. Ако кандидатът твърди, че е лице без гражданство, но няма официални документи, трябва също така да се регистрира информацията като „заявена/предполагаема липса на гражданство“. Ако кандидатът притежава документи, удостоверяващи, че е без гражданство, за националността трябва да се отбележи „без гражданство“.

За да се избегне подаването на молби чрез грешна процедура и за да се даде възможност за подходяща подготовка на индивидуалното интервю, е важно да се установят несигурността, свързана с националността, и индикациите, свързани с липсата на гражданство, на ранен етап от процеса на предоставяне на убежище и те да бъдат вписвани систематично по време на етапа на регистрацията. Препоръчва се всички националности, регистрирани на някой от етапите от процедурата за предоставяне на убежище, да се запазят в историята на файла с досието на кандидата.

Условия, при които кандидатът може да променя предоставена по-рано информация

В повечето държави от ЕС+ личните данни могат да бъдат променяни след приключване на подаването при определени условия. Някои държави изискват от кандидата да представи автентичен личен документ, за да промени личните си данни, докато други позволяват промени при други условия, включително с уведомяване от самия кандидат.

Препоръчително е националните администрации да предоставят насоки относно условията, при които кандидатът може да променя данните, предоставени на етапа на подаване.

Също така е препоръчително да се прави разграничение между съществени промени в личните данни и незначително редактиране поради човешка грешка. Примерите за човешка грешка на етапа на регистрацията включват правописни грешки, дати на раждане, които фактически са посочени като дата по календар, различен от Григорианския, и място на раждане със същото име, но намиращо се в различна административна област в държавата на произход. Счита се за добра практика всички направени промени в личните данни да бъдат достъпни в базата данни, включително информация за това кога са направени, от кого и на какво основание.

Лични данни, които могат да се считат за съществено различаващи се от предоставените от кандидата, от външни бази данни и други надеждни източници, могат да бъдат записани като прието име/псевдоними. Прието име/псевдоними са всички имена или други лични данни, с които кандидатът е познат, включително момински имена или имена, използвани в неофициални случаи. Счита се за добра практика в базата данни да има специално поле за прието име/псевдоним, което да позволи на търсачката да търси едновременно текущи имена, прието име/псевдоним и история на името.

Е. Липса на гражданство

Какво представлява липсата на гражданство и защо е важно?

Конвенцията за статута на лицата без гражданство от 1954 г. определя „лице без гражданство“ като „лице, което не се счита за гражданин на нито една държава съгласно законодателството ѝ“⁽¹⁸⁾. Това определение е задължително за всички страни по тази конвенция и формулировката „съгласно законодателството ѝ“ следва да се тълкува разширено като обхващаща не само

⁽¹⁸⁾ [Конвенция за статута на бежанците](#), 189 ООН, Поредица договори 150, 28 юли 1951 г. (в сила от: 22 април 1954 г.) (Конвенцията за бежанците от 1951 г.); и [Протокол за статута на бежанците](#), 606 ООН, Поредица договори 267 (в сила от: 4 октомври 1967 г.), наричана в законодателството на ЕС в областта на убежището „Женевската конвенция“.

законодателни актове, но и министерски постановления, наредби, заповеди, съдебна практика и, когато е уместно, обичайна практика ⁽¹⁹⁾.

Липсата на гражданство възниква при различни обстоятелства, както в миграционен, така и в немиграционен контекст, и може да се дължи на няколко фактора. Това са дискриминацията в законодателството и практиката в областта на гражданството (свързана например с раса, религия или пол), празноти в законодателството относно гражданството, наследяване на държава или сред живеещи в чужбина лица и/или техните деца, които може да са загубили националността си, без да са придобили гражданство в държавата на обичайното си местопребиваване.

Правото на гражданство е основно право на човека. Освен че са лишени от националност, лицата без гражданство често са изправени пред други форми на дискриминация и нарушения на правата на човека, които могат да бъдат както причина за разселване, така и последица от това. Въпреки че повечето лица без гражданство остават в държавата си на раждане/обичайно местопребиваване, някои напускат и търсят закрила в други държави. Във втория случай лице без гражданство може да получи международна закрила със статут на бежанец или лице, на което е предоставена субсидиарна закрила, в съответствие с ДО.

Когато лице без гражданство е признато за лице, нуждаещо се от международна закрила, е важно да се обърне внимание на липсата на гражданство на лицето. Възможно е да има случаи, в които статутът на бежанец или субсидиарната закрила се прекратяват, без лицето да е придобило гражданство. В такива случаи лицето все пак се нуждае от закрила като лице без гражданство. Освен това липсата на гражданство на лицата, на които е предоставена международна закрила, може да има последици за тях и техните деца. Например децата на лица без гражданство, на които е предоставена международна закрила, а именно тези, които са родени в приемаща държава и които не придобиват друго гражданство, имат право съгласно международното право (и законите за гражданството на много държави от ЕС+) на гражданството на държавата, в която са родени ⁽²⁰⁾.

Признаци за липса на гражданство

Невинаги е лесно да се установи липсата на гражданство. Лицата без гражданство рядко разполагат с доказателство, че са без гражданство, може да не са сигурни дали са без гражданство или може да не знаят, че са изправени пред риска да станат лица без гражданство при завръщането си. В зависимост от положението в държавата на произход сред лицата, изправени пред риска да станат лица без гражданство, могат да се включват: хора от гранични региони, където липсата на гражданска регистрация може да доведе до объркване по отношение на това дали са граждани на едната или другата държава; малцинствата и тези, за които се приема, че са свързани или действително са свързани с друга държава; номадски общности; и население със сложна история на разселване, за което доказването, че са граждани на държавата на произход може да се окаже трудно поради това, че поколения техни потомци са в чужбина.

⁽¹⁹⁾ ВКБООН, [Guidelines on Statelessness No 1 \(Насоки относно липсата на гражданство № 1\): Определението за „лице без гражданство“ в член 1, параграф 1 от Конвенцията за статута на лицата без гражданство от 1954 г.](#), HCR/GS/12/01, 2012 г., точка 15.

⁽²⁰⁾ ВКБООН, [Конвенция за намаляване на случаите на лица без гражданство от 1961 г.](#), HCR/GS/12/01, 2012 г.; Съвет на Европа, [Европейска конвенция за гражданството](#), Страсбург, поредица европейски договори № 166, 1997 г.

В европейски контекст към често срещаните профили на лица, които заявяват, че са без гражданство спадат:

- палестинци от държавите от Близкия изток и Северна Африка;
- кюрдското население от Сирия и Ирак;
- хората от етническата група „бидун“ от Кувейт и Ирак;
- хората от общността рохингия от Мианмар;
- сомалийци от Етиопия.

Освен това фактът, че кандидатите са несигурни относно собствената си националност по време на процеса на регистрация, може да е показателен, че може да са изложени на риска да са без гражданство.

Регистрация на лица без гражданство и лица, изложени на риск да са без гражданство

От първостепенно значение е лицата без гражданство да бъдат идентифицирани възможно най-рано, за да им се предостави закрилата, от която се нуждаят поради липсата на гражданство. Определянето дали кандидатите са лица без гражданство е от съществено значение при оценката на необходимостта от международна закрила.

При регистрацията е изключително важно да се събира информация и да се откриват възможни случаи на липса на гражданство. За всички кандидати трябва да се събере информация за националността или гражданството им и за евентуалната липса на гражданство, на място на раждане и държава на раждане. Ако кандидатите не са сигурни относно националността си, за това следва да бъде сигнализирано и да бъдат регистрирани държавите на предишното им обичайно местопребиваване ⁽²¹⁾. При регистрирането на семейства е важно да се събират тези данни за **всеки член на семейството**, както за родителите, така и за децата. Тази информация е от значение за евентуалното последващо определяне дали дадено лице е признато за гражданин на някоя държава съгласно нейното право. Събирането на лични данни за всеки член на семейството също е важно, тъй като някои деца могат да бъдат без гражданство, докато родителите им имат гражданство. Например в света има 25 държави, в които жената не може да предава гражданството си на децата си по същия начин както мъжете поради дискриминация на основата на пола в законодателството. Това би могло да означава, че децата остават без гражданство, ако бащата не признае детето или е неизвестен, починал, напуснал семейството или ако самият той е без гражданство ⁽²²⁾.

⁽²¹⁾ Лице без гражданство, което е „обичайно пребиваващо лице“ или „пребиваващо“, означава, че лицето пребивава постоянно и трайно в дадена държава. Под „обичайно местопребиваване“ следва да се разбира трайно фактическо местопребиваване. Това обхваща лицата без гражданство, които са получили разрешение за постоянно пребиваване и лицата без разрешение за пребиваване, които са се установили в дадена държава от няколко години и очакват да получат разрешение за постоянно пребиваване там (вж. ВКБООН, [Наръчник за закрила на лицата без гражданство](#), Женева, 2014 г., точка 139).

⁽²²⁾ Тези държави са Бахамските острови, Бахрейн, Барбадос, Бруней, Бурунди, Есватини, Иран, Ирак, Йордания, Кирибати, Кувейт, Ливан, Либерия, Либия, Малайзия, Мавритания, Непал, Оман, Катар, Саудитска Арабия, Сомалия, Судан, Сирия, Того и Обединените арабски емирства.

В някои случаи, когато лицата се представят за лица без гражданство, може да е налице обективна информация в потвърждение на това (напр. ако принадлежат към надлежно документирано малцинство без гражданство, притежават документи, потвърждаващи липсата на гражданство, или притежават доказателство за лишаване или загуба на гражданство). Когато има такава обективна информация, която потвърждава, че кандидатът е без гражданство, за националност следва да се впише „**без гражданство**“ (или „**заявено/предполагаме лице без гражданство**“, ако съгласно националното законодателство е необходимо първо друг орган или съд по официален ред да оцени и потвърди липсата на гражданство или ако кандидатът заявява, че е без гражданство без никакви официални документи). Следва да се впише и държава на обичайното му местопребиваване.

В други случаи лицата може да не знаят или да не са сигурни за националността си. В такива случаи фактът, че лицето **може да е без гражданство** или е **изложено на риск от липса на гражданство**, също следва да бъде ясно вписан във формуляра за индивидуална регистрация като „лице, за което се предполага, че е без гражданство“. Държавата или държавите на предишното обичайно местопребиваване също следва да бъдат вписани, за да се улеснят последващите действия и насочването към специална процедура за определяне на липсата на гражданство. Не е целесъобразно да се определя липсата на гражданство на лицето на етапа на регистрацията. Определянето на липсата на гражданство изисква време, може да е сложно и трудно и да изисква множество запитвания до държавни органи в държавите, с които даденото лице е съответно свързано. Това следва да се извършва само от компетентен орган за вземане на решение и в подходящ момент след окончателната оценка на молбата за убежище.

Държавата на предишното обичайно местопребиваване е държавата, в която кандидатът е пребивавал законно или незаконно. Обикновено тя е различна от държавите на транзитно преминаване. Важни елементи са продължителността на престоя и преди колко време е бил. Възможно е също така да има няколко държави на предишно обичайно местопребиваване на кандидата. Възможно е да не е лесно да се определи държавата на обичайно местопребиваване на етапа на регистрацията, поради което е препоръчително да се изброят по ред — от най-наскоро до най-отдавна посетените — всички държави на предишно пребиваване, които не са само транзитни държави.

За да се установи дали дадено лице **може да е без гражданство** или е **изложено на риск от липса на гражданство**, и за да се впише точната информация, при регистрацията могат да бъдат зададени допълнителни въпроси в помощ на процедурата по разглеждане, особено ако кандидатите не са сигурни за националността си.

По-долу е представен неизчерпателен списък с въпроси и искания, които заедно с всички съответни документи могат да помогнат за идентифицирането на кандидатите без гражданство, ако не са сигурни за гражданството си.

Националност

- Каква смятате, че е националността Ви?
- Притежавали ли сте преди някакво или друго гражданство?
- Какво е гражданството на родителите Ви?
- Опишете причините, поради които не сте сигурни за гражданството си.

- Разполагали ли сте някога с документи за самоличност като паспорт, национална лична карта или регистрационна карта?
 - Опитвали ли сте някога да се сдобиете с документ за самоличност от някоя държава?
 - Ако се наложи да предоставите документ за самоличност на органите, какъв вид документ ще покажете или ще се опитате да получите?

Място на раждане

- Къде сте родени?
- Регистрирано ли е Вашето раждане?
- Имате ли акт за раждане?
- Къде са родени родителите Ви?

Държава на предишно обичайно местопребиваване

- В кои държави сте живели преди да пристигнете в Европа?
 - Кога сте живели на всяко едно от тези места?
 - Каква е причината да се преместите в тази държава?
 - Регистрирали ли сте се пред органите в тази страна?
 - Притежавахте ли разрешение за пребиваване?
 - В какви помещения за настаняване сте живели?
 - С кого сте живели в тази държава?
 - Как сте се препитавали в тази държава?
 - Вие или някой от членовете на семейството Ви ходехте ли на училище в тази държава?
 - В случай на брак или раждане в тази държава, можехте ли да регистрирате брака или раждането там?
 - Извършвали ли сте някакви други дейности в тази държава?

Ж. Управление на досиетата по случаите

След приключване на събирането на данни цялата информация относно молбата се изпраща своевременно на решаващия орган, за да се гарантира, че този орган разполага с цялата необходима информация. По този начин се изготвя електронно и/или физическо досие по случая, което включва личните данни на кандидата, копия от предоставени от него документи и биометрични данни. Досието може да включва и собствените наблюдения на служителя по регистрацията, за които трябва да бъде сигнализиран решаващият орган и други органи. В досието следва да бъде включена и информация за всички направени насочвания. Препоръчително е да има система за управление на досиетата по случаите, която да позволява всяка информация да бъде правилно свързана с досието по случая.

Всеки кандидат получава индивидуален регистрационен номер, а всеки случай може да има отделен номер. След това молбата се свързва с други подобни случаи.

Индивидуален регистрационен номер

Не по-късно от този етап всеки кандидат следва да получи **индивидуален и уникален регистрационен номер**. Препоръчително е след като бъде определен, този номер да остане един и същ за всички процедури, свързани с международната закрила или молби за други разрешения за пребиваване на този кандидат. Това ще позволи на решаващия орган лесно да намира и достъпва до цялата информация, която се отнася за конкретен кандидат, напр. информацията относно предходни молби или процедури за събиране на семейството.

Случаи

В допълнение към индивидуалния регистрационен номер е добра практика да се дава **индивидуален номер на случая** за всяка молба за международна закрила. Често членовете на едно и също семейство (семейно ядро), които заедно кандидатстват за убежище, получават един и същ номер на случая. Това спомага да се гарантира, че молбите им се оценяват заедно. Препоръчително е молбите на членовете на семейното ядро, които пристигат по-късно, но преди вземането на решение по молбата на членовете на семейството, които вече са се намирали в държавата, да бъдат обединени в един и същ случай.

Свързани случаи

Други членове на семейството като пълнолетни деца, баби и дядовци, не получават същия номер на случая, тъй като техните случаи се разглеждат според индивидуалните им обстоятелства. Важно е обаче решаващият орган да вземе предвид връзката между тези кандидати, общият им произход и евентуалната връзка между молбите им за убежище, като по този начин свърже тези случаи. Важно е при подготовката за индивидуалното интервю да има на разположение обобщена справка за всички свързани случаи.

Също така се счита за добра практика да се свързват случаи, които имат други сходства освен членовете на семейството, напр. на кандидати, които са избягали заедно от своята държава на произход, за да избегнат един и същ риск от преследване или тежки посегателства.

Интересно е да се отбележи, че номерата на случаите често се образуват така, че да дават информацията относно процедурата за предоставяне на убежище, напр. за годината на подаване на молбата, мястото, където е подадена, наличие на връзки между молби или последващи молби.

Необходимост от насочване

Ако има признаци, че кандидатът принадлежи към уязвима група или се нуждае от специални процедурни гаранции, за да се ползва от правата си и да спази задълженията си, в електронното досие следва да се включат всички наблюдения във връзка със специфичните процедурни потребности и потребности за приемане. По същия начин, ако има индикации, че друга държава от ЕС+ е компетентна за разглеждането на молбата, това следва да се посочи в досието.

За повече информация относно евентуалните признаци за потребност и процедури за насочване вж. [глава V „Установяване и насочване“](#).

Събиране на статистическа информация

Регистрацията и подаването на молба са основни елементи на процедурата за предоставяне на убежище. Тези процеси предоставят на кандидата първоначална закрила и достъп до права и помощи. Те също така предоставят на администрацията по въпросите на убежището уникален и проверим регистър с данни за кандидата, както и основната информация, необходима за насочване от самото начало на молбата към правилната второстепенна процедура.

Освен това събраните данни могат да се използват за статистически цели, за да се направи анализ на положението в областта на убежището за определен период на равнището на държавите от ЕС+, на национално или регионално равнище. Въз основа на данните процедурата за предоставяне на убежище може да бъде надлежно наблюдавана по отношение на следните области:

- **демографски данни**, а именно държава и регион на произход на кандидатите, говорим език, пол, възраст, социален пол, модели на полети и маршрути на пътуване, както и здравословни проблеми;
- **молби за убежище**, а именно профили за убежището и специални процедурни гаранции/уязвимост;
- време за **обработка**, а именно датата на входиране в процеса на регистрация/подаване, продължителността на регистрацията/подаването и изминалото време до индивидуалното интервю;
- **видове процедури**, включително последващи молби, случаи по Регламента „Дъблин“ и ускорени процедури;
- **тенденции или аспекти**, които може да не са пряко свързани с убежището, напр. методи, използвани от мрежите за трафик на хора или видовете подправени документи.

Събирането на регистрационни данни позволява на решаващия орган да получи обща представа за обема на работата по неприключените случаи в началото на етапа на разглеждане. Регистрационните данни включват броя на случаите, които чакат за индивидуално интервю, по държава на произход, пол, профил на кандидата, вид на молбата, говорим език, вид на уязвимостта или вид процедура. Тези данни включват също така броя на последващите молби и случаите, насочени към ускорени процедури.

В допълнение към това, че дават представа за неприключените случаи, регистрационните данни могат да се използват и за статистически цели и за очертаване на тенденциите при регистрацията (напр. по държава на произход, профил и вид на молбата). Тези тенденции могат да се отнасят и до аспекти, които не са пряко свързани с убежището, напр. методите, използвани от мрежите за трафик на хора или видовете подправени документи.

Обобщение на основните положения

- Ролята на служителя по регистрацията е да събере от кандидатите и да запише точни и надеждни данни, като им помага за изясняването на евентуални неясни твърдения. Не трябва да се прави оценка на достоверността на събраните данни.
- Данните се събират за няколко цели, включително за да се подпомогне проверката на самоличността и националността на кандидата, да се помогне на органа по предоставяне на убежище да се подготви за индивидуалното интервю, да се установят специалните процедурни потребности и/или потребностите за приемане и да се идентифицират евентуалните случаи по Регламента „Дъблин“.
- Документните доказателства могат да удостоверят самоличността и националността на кандидатите, да свидетелстват за личното им положение и да обосноват молбите им за международна закрила. Ето защо кандидатите следва да се насърчават да представят всички доказателства, с които разполагат.
- Биометричните данни често се събират от специализиран персонал поради техническото им естество. В зависимост от националната структура от служителите по регистрацията може да се изисква да проверяват дали са снети биометрични данни или да се погрижат кандидатът да бъде насочен към съответните органи за снемането на биометрични данни.
- Личните данни на кандидата трябва да бъдат прецизно регистрирани, като се обърне внимание на събирането на пълни данни по темите, които са подробно описани в националните насоки или практика.
- След приключване на събирането на данни се изготвя досие по случая, което включва цялата информация относно молбата и личните наблюдения на служителя по регистрацията, за които трябва да бъде сигнализиран решаващият орган.
- В системата за управление на досиетата по случаите на всеки кандидат следва да се определи уникален регистрационен номер, а на всяка молба може да бъде даден отделен номер на случая, след което може да се създаде връзка с други или да бъдат свързани молби по сходни случаи.

V. Установяване и насочване

Установяването на потенциални случаи по дъблинската процедура, уязвими кандидати и непридружени деца във възможно най-кратки срокове в рамките на процедурата за предоставяне на убежище е от съществено значение, за да могат те да бъдат насочени към подходящата процедура по разглеждане и да се предостави на кандидатите подкрепата, от която се нуждаят. Ролята на служителя по регистрацията е да установи евентуалните случаи по Регламента „Дъблин“ или потенциално уязвимите кандидати и да ги насочи към съответните органи или заинтересовани страни.

A. Потенциални случаи по Регламента „Дъблин“

Обзор на дъблинската процедура

Регламентът „Дъблин III“ установява критериите и механизмите за определяне на държавата членка или асоциираната държава (Исландия, Лихтенщайн, Норвегия или Швейцария), която е компетентна за разглеждането на молба за международна закрила. Регламентът предвижда механизъм, чрез който да се гарантира, че молбата за международна закрила ще бъде разгледана и това ще бъде извършено само от една държава от ЕС+.

Компетентен орган по дъблинската процедура. Всяка държава от ЕС+ има специален компетентен орган, който отговаря за провеждането на дъблинската процедура, наречен звено „Дъблин“.

Въпреки че дъблинската процедура се провежда от звеното „Дъблин“, всички органи, участващи в процеса по предоставяне на убежище са отговорни за установяването на потенциални случаи по Регламента „Дъблин“ и за насочването им към звеното „Дъблин“.

Механизъм за определяне на компетентната държава от ЕС+⁽²³⁾. След като писменият документ относно регистрацията на дадена молба стигне до звеното „Дъблин“, започва да тече срок за определяне на държавата от ЕС+, която е компетентна за разглеждането на молбата (в съответствие с член 20, параграф 2 от Регламента „Дъблин III“). Ако друга държава от ЕС+ бъде сметена за компетентна за разглеждането на молбата, от нея ще бъде поискано да поеме отговорност за молбата на лицето или да го приеме обратно въз основа на йерархичен ред от критерии, определени в регламента „Дъблин III“. Исканията за обратно приемане и за поемане на отговорност се подават в срок от 1, 2 или най-много 3 месеца от момента, в който е започнал да тече срокът, в зависимост от това дали случаят е спешен и по кой критерий от Регламента „Дъблин III“ се действа.

Ако държавата от ЕС+, която е компетентна, приеме искането, кандидатът ще бъде прехвърлен в тази държава. Дъблинската процедура ще бъде приключена и компетентната държава от ЕС+ ще разгледа молбата на лицето за международна закрила.

⁽²³⁾ Механизмите за определяне на компетентната държава от ЕС+ са установени в Регламента „Дъблин III“, регламента за изпълнение на Регламента „Дъблин“ и регламента за Евродак, които заедно съставляват системата от Дъблин.

Установяване на потенциални случаи по Регламента „Дъблин“

По време на процедурата по регистрация има набор от елементи, по които може да се установи евентуален случай по Регламента „Дъблин“. Те са свързани с различните критерии по Регламента „Дъблин III“. Навременното установяване на тези признаци и насочването към звеното „Дъблин“ са важни, тъй като за всеки отделен случай е необходимо допълнително разследване и процесуални действия от страна на звеното „Дъблин“, за да бъде определена компетентната държава от ЕС+.

При регистрирането на молба за международна закрила е важно да се обърне специално внимание на следните признаци, за да може да се установи евентуален случай по Регламента от Дъблин:

- лицето е непридружено дете, което има членове на семейството или роднини в други държави от ЕС+;
- лицето (пълнолетно) има членове на семейството в държави от ЕС+;
- на лицето е издадена виза, документ за пребиваване или друг документ от друга държава от ЕС+;
- лицето е пътувало през други държави от ЕС+;
- лицето е подало молба за международна закрила в друга държава от ЕС+.

В някои случаи признаците не са ясни или очевидни. Дори в случаи на недостатъчна информация е възможно случаят на кандидата да е случай по регламента от Дъблин и в съответствие с националните правила да е важно той да бъде насочен към звеното „Дъблин“.

Съответната информация може да се получи от регистрационните данни, по време на индивидуалното интервю или при записването на пръстовите отпечатъци, когато се извършва търсене в базата данни Евродак или ВИС. Възможно е съответната информация да бъде открита или потвърдена в представените от кандидата документи. Трябва да се прояви активност и да бъдат взети предвид следните източници на информация.

- **Твърдения на кандидатите**, в които посочват, че имат членове на семейството в друга държава от ЕС+ или че са влезли или пребивавали в друга държава от ЕС+.
- Резултати от търсенето в **Евродак**. „Резултат 1“ удостоверява, че е била подадена предходна молба в държава от ЕС+. „Резултат 2“ удостоверява, че лицето незаконно е пресякло външна граница на ЕС.
- Резултат от търсенето в **базата данни на ВИС**. Както е посочено в [глава VIII „Проверка на данните“](#), базата данни на ВИС дава възможност на компетентните органи да проверят дали на кандидата е издадена или отказана виза или дали визата е анулирана, отменена или удължена в други държави от ЕС+. Когато е издадена виза от друга държава от ЕС+, това може да е от значение при определянето на държавата, която е компетентна за разглеждането на молбата.
- **Документи**. Всички документи, с които разполагат кандидатите, могат да бъдат от значение в процеса на определяне на компетентността ⁽²⁴⁾. Важните документи, които трябва да бъдат взети предвид, са следните:

⁽²⁴⁾ EASO, [Практическо ръководство на EASO относно прилагането на Регламента „Дъблин III“: индивидуално интервю и оценка на доказателствата](#), Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2019 г., стр. 21.

- o документ за самоличност или паспорт,
- o акт за раждане,
- o удостоверение за брак,
- o семейна книжка/регистър,
- o свидетелство за управление на превозно средство,
- o визи (издадени или с изтекъл срок) на други държави от ЕС+,
- o разрешение за постоянно пребиваване в други държави от ЕС+,
- o разрешение за пребиваване в други държави от ЕС+,
- o печати за влизане и/или излизане (дори в подправен или фалшифициран паспорт),
- o други документи.

Свързан инструмент на EASO

[Практическо ръководство на EASO относно прилагането на регламента „Дъблин III“: индивидуално интервю и оценка на доказателствата](#) подпомага служителите, които осъществяват първи контакт и работещите в областта на убежището или приемането при изучаването на показателите от системата от Дъблин.

В това практическо ръководство се прави преглед на дъблинската процедура и нейното практическо прилагане по отношение на интервюто по Регламента „Дъблин“, предоставянето на информация и оценката на наличните доказателства в рамките на дъблинската процедура, като се обясняват различните критерии за компетентността по регламента „Дъблин III“.

То се съсредоточава, наред с другото, върху интервюто (по Дъблин), провеждано с кандидата. По-специално приложенията към практическото ръководство относно „Областите, които трябва да се проучат по време на интервюто“ дават полезни насоки относно индивидуалното интервю съгласно Регламента от Дъблин и въпросите, които биха могли да помогнат на служителите по случаи при определянето на компетентната държава от ЕС+. В ръководството са пояснени и задълженията, свързани с предоставянето на информация за дъблинската процедура. Освен това се обясняват принципите за оценка на доказателствата по случаите по Регламента „Дъблин“, както и различните видове преки и косвени доказателства, използвани в дъблинската процедура.

Преводи на това практическо ръководство са достъпни на [уебсайта на EASO](#).

Насочване на потенциални случаи по Регламента „Дъблин“

След като бъде установена информацията относно връзката между дадено лице и друга държава от ЕС+, е важно случаят да бъде незабавно насочен към звеното „Дъблин“. То ще пристъпи към проучване на досието на лицето, ще извърши необходимите проверки и допълнителни разследвания, преди да изпрати искане за поемане на отговорност или обратно приемане до държавата от ЕС+, която бъде счетена за компетентна. Дори когато има несигурност относно признаците, досието по случая следва да бъде насочено към звеното „Дъблин“ във възможно най-кратък срок в съответствие с националните правила.

Не трябва да се забравя, че ролята на служителя по регистрацията е да търси признаци за процедурата от Дъблин и да насочи досието по случая на кандидата към звеното „Дъблин“, ако е необходимо. Тази роля е от изключителна важност в дъблинската процедура.

Националните структури се различават по отношение на прилагането на дъблинската процедура. Препоръчително е да има установена процедура за насочване на случаи до органа, отговарящ за провеждането на дъблинската процедура.

Роля на служителя по регистрацията

Във връзка с дъблинската процедура неговата роля е:

- **да е запознат и активно да търси признаци за случаи по процедурата от Дъблин** с цел да установи кои от кандидатите за международна закрила биха могли да попадат в обхвата на дъблинската процедура;
- **да предостави на кандидата основна информация** относно критериите, използвани за определяне на държавата от ЕС+, компетентна за разглеждането на молбата за международна закрила, за да може той да разбере необходимостта от предоставяне на всякаква информация, която би могла да спомогне за това определяне ⁽²⁵⁾;
- **незабавно да насочва тези случаи към звеното „Дъблин“.**

За да може да изпълнява горепосочените се задачи, служителят по регистрацията трябва да имате следните познания:

- да разбира в достатъчна степен Регламента „Дъблин III“;
- да разбира в достатъчна степен какви признаци трябва да се търсят, когато се преценява дали би могъл да бъде приложим Регламентът „Дъблин III“;
- към кого да се обърнете за повече информация или за започване на евентуална процедура по Регламента „Дъблин III“ — добра практика е компетентният орган, отговарящ за случаите по регламента от Дъблин, да има специален телефонен номер и/или бюро за помощ, където служители от органите в областта на убежището, миграцията, правоприлагащите органи или други компетентни органи да могат да се обръщат;
- как да бъде насочено досието (към звеното „Дъблин“) за допълнителна оценка.

Свързан инструмент на EASO

[Насоки на EASO относно дъблинската процедура: оперативни стандарти и показатели](#) могат да се използват от ръководителите за оценка на качеството по дъблинската процедура. В тези насоки са обхванати аспектите на предоставянето на информация, свързани с дъблинската процедура, и установяването на евентуален случай по регламента от Дъблин. Ръководителите, висшите служители и съветниците по политиките могат да използват този инструмент за извършване на самооценка, за да оценят капацитета на своето звено в тези области или да осъществят подобрения на процесите в тях.

Преводи на тези насоки са достъпни на [уебсайта на EASO](#).

⁽²⁵⁾ В съответствие с член 4 от Регламента „Дъблин III“ има национални информационни брошури относно дъблинската процедура, които могат да бъдат раздавани на кандидатите.

Свързан инструмент на EASO

EASO разполага с **модул за обучение относно установяването на потенциални случаи по Регламента „Дъблин“**. По време на регистрацията или подаването на молбата служителите по регистрацията могат да се сблъскат с евентуален случай по регламента от Дъблин. В тези ситуации е важно тези случаи да бъдат насочени своевременно към звеното „Дъблин“. За да се установят и разпознават по-добре случаите по дъблинската процедура, модулът за обучение на EASO е на разположение, за да помогне на служителите да определят как да процедурат при такива случаи и да ги насочват към звеното „Дъблин“.

Б. Уязвими кандидати

Правни определения и понятия

Поради личните си обстоятелства някои кандидати може да имат ограничена възможност да се ползват от правата си или да спазват задълженията си. В такива случаи е необходимо да се въведат гаранции под формата на специални процедурни гаранции в процедурата за предоставяне на убежище и, в зависимост от естеството на уязвимостта, специална подкрепа за приемане.

В ДПУ⁽²⁶⁾ са предвидени гаранции за кандидатите, които се нуждаят от процедурни гаранции в рамките на процедурата по разглеждане. ДУП⁽²⁷⁾ разглежда гаранции за кандидати със специални потребности във връзка със социалната, материалната или медицинската сфера. Законодателството, което съставлява ОЕСУ, съдържа изброени примери за това кои лица могат да се считат за уязвими; нито един от тези списъци обаче не е изчерпателен. Основният въпрос, който трябва да бъде разгледан, е дали поради своята уязвимост кандидатът се нуждае от специални процедурни гаранции или специални потребности за приемане. Специфичното положение на кандидатите следва да се взема предвид при оценката на способността им да упражняват правата си и да спазват задълженията си. Трябва да се има предвид, че уязвимостта

⁽²⁶⁾ Член 2, буква г) от ДПУ гласи следното: „...кандидат, който се нуждае от специални процедурни гаранции“ означава кандидат, който поради конкретни обстоятелства разполага с ограничена възможност да се ползва от правата и да изпълнява задълженията, предвидени в настоящата директива;“ Съображение 29 от ДПУ гласи: „Някои кандидати, които може да се нуждаят от специални процедурни гаранции въз основа на *inter alia* тяхната възраст, пол, сексуална ориентация, полова идентичност, увреждане, тежко заболяване, психична болест или последици от мъчения, изнасилване или други тежки форми на психическо, физическо или сексуално насилие. Държавите членки следва да се стремят да разпознават кандидатите, които се нуждаят от специални процедурни гаранции преди да бъде взето решение на първа инстанция. На тези кандидати следва да бъде предоставена подходяща подкрепа, в т.ч. достатъчно време, с цел създаване на условията, необходими за техния ефективен достъп до процедурите и за представяне на елементите, необходими за обосноваване на молбата им за международна закрила.“

⁽²⁷⁾ Член 2, буква к) от ДУП гласи следното: „...кандидат със специални потребности за приемане“ означава уязвимо лице, в съответствие с член 21, което се нуждае от специални гаранции, с цел да се възползва от правата и да изпълнява задълженията, предвидени в настоящата директива.“ Член 21 от ДУП гласи: „Държавите членки отчитат в националното право за прилагане на настоящата директива специфичното положение на уязвимите лица, като ненавършилите пълнолетие, непридружените ненавършили пълнолетие, хората с увреждания, възрастните хора, бременните жени, самотните родители с ненавършили пълнолетие деца, жертвите на трафик на хора, лицата с тежки здравословни проблеми, лицата с психични разстройства и лицата, които са понесли мъчения, изнасилвания или други тежки форми на психологическо, физическо или сексуално насилие, например жените — жертва на генитално осакатяване, в националното право за прилагане на настоящата директива.“

се проявява в много различни степени и под различна форма и че реакцията на органите трябва да бъде съобразена с индивидуалните обстоятелства на кандидата.

Въпреки че специалните процедурни потребности и потребностите за приемане са взаимосвързани, те не са идентични. Например неграмотен човек може да има специални потребности в контекста на процедура за предоставяне на убежище, но не може да се счита за уязвим по същия начин по отношение на потребностите му за приемане.

Различни форми на уязвимост

Важно е кандидатите със специални процедурни потребности и/или потребности за приемане да бъдат идентифицирани възможно най-рано, за да им се осигури това, от което се нуждаят, за да обосноват своята молба, и всичките им потребности да бъдат удовлетворени по подходящ начин.

Като едно от първите длъжностни лица, които влизат във взаимодействие с кандидата, служителят по регистрацията има решаваща роля за това. Кандидатите със специални потребности могат да бъдат идентифицирани на всеки етап от процедурата за предоставяне на убежище, но процесът на регистрация остава особено важна стъпка за гарантиране на ранното идентифициране.

При определянето и оценката на специалните процедурни потребности и потребностите за приемането, следва да се вземат предвид уязвимостите, посочени като примери в ДПУ и ДУП (таблица 1). Видът на уязвимостта и индивидуалните обстоятелства на кандидата определят какви специални гаранции трябва да бъдат въведени.

Таблица 1. Преглед на примери за уязвими лица или причини, поради които кандидатите може да се нуждаят от специалните процедурни гаранции, изброени в ДПУ и ДУП

Член 21 от ДУП	Идентичен	Съображение 29 от ДПУ
Деца		Възраст
Непридружени деца		
Възрастни хора		
Увреждане		
Тежко заболяване		
Психично разстройство		
Лица, които са били жертва на изтезание, изнасилване или на друга тежка форма на психично, физическо или сексуално насилие		
Генитално осакатяване на жени, бременни жени, насилие, основано на пола ^(a)	Социален пол, сексуална ориентация, полова идентичност	
Самотни родители с ненавършили пълнолетие деца		
Жертви на трафик на хора		
Друго		

^(a) Мерките за предотвратяване на насилието, основано на пола, са посочени в член 18 от ДУП в изискванията на условията за приемане.

Някои видове уязвимост могат да бъдат видими (напр. някои увреждания), докато други се установяват чрез придружаващи документи (напр. определени здравословни състояния). Кандидатът може също така да представи предопределящи обстоятелства за уязвимост (напр. преживяна преди травма), които могат да бъдат установени само по време на по-задълбочено интервю. Ако е необходимо насочване за специализирана оценка и/или подкрепа, най-добре е това да започне, ако е възможно, по време на първите стъпки от процедурата за предоставяне на убежище.

Има няколко причини, поради които кандидат със специални потребности може да не изтъкне сам тези уязвимости. Сред тях са следните: не знае, че принадлежи към уязвима група или че може да му се предостави съответна помощ, или се чувства неудобно да сподели за специфичните си потребности, или се чувства изложен на риск като цяло. Възможно е да има и други фактори като възраст, пол, стрес, физическо и психично здраве, както и обстоятелства, свързани със заобикалящата среда, които могат да повлияят на способността на кандидатите да се изразяват. Освен това трябва да се имат предвид потенциалните различия в езиковата, културната и жизнената среда, които могат да създадат пречки в общуването.

Роля на служителя по регистрацията

По отношение на уязвимите кандидати тази роля е:

- идентифициране на кандидатите със специални процедурни потребности и/или потребности за приемане;
- предоставяне на незабавна подкрепа, ако е налична и достъпна на този етап;
- насочване на кандидата за допълнителна оценка и/или подкрепа.

За да бъдат изпълнени горепосочените задачи, служителят трябва да има познания по следните въпроси:

- уязвимост и специални потребности;
- национални механизми, методи, мерки и стъпки за идентифициране на уязвими кандидати, напр. вътрешни протоколи, насоки и контролни списъци за скрининг, когато е приложимо;
- национални механизми и процедури за насочване, включително към специализирани служби за закрила на детето, ВКБООН и други организации, предоставящи юридически съвети или консултации на кандидатите;
- общуване с уязвими кандидати, включително съобразяване на езиковите изразни средства със специфичните потребности, отделяне на повече време за общуване, възприемане на стил на общуване, който е съпричастен и чувствителен към културата и аспектите на пола, и наблюдение на своя език на тялото с цел излъчване на откритост и спокойствие.

Необходимо е служителят по регистрацията да създаде среда на доверие, така че признаците за наличие на специални потребности да могат да бъдат по-лесно установени. Следните фактори могат да допринесат за създаването на такава среда:

- подходящ и чувствителен стил на общуване, например с обръщане към кандидата като се използва предпочитаното от него местоимение („Вие“/„ти“);

- проява на чувствителност във всяка отделна ситуация;
- използване на лесноразбираем език;
- предоставяне на информация за това какво се очаква от кандидата;
- спазване на строга поверителност, особено по отношение на членовете на семейството, които може да не знаят за уязвимостта;
- насърчаване на кандидата да разкаже за събитията със свой собствен ритъм, без да се прекъсва;
- задаване на уместни и отворени въпроси.

Идентифициране на кандидати със специални процедурни потребности и/или потребности за приемане

За да се установят евентуални специални потребности следва да се проявява активност при наблюдаването и разглеждането на твърденията и документите на кандидата. Възможно е кандидатите да не изразят своите потребности по собствена инициатива.

Наблюдението е важен метод за откриване на потенциално уязвими кандидати. То се изразява не просто във „внимание към нещата“, а по-скоро включва активното приемане на информацията, което спомага по-бързо и по-точно да се преценят хората и обстоятелствата около тях. Наблюдението изисква да се държат очите и ушите отворени, да се приема колкото е възможно повече информация и да се запомня ⁽²⁸⁾.

Следва да **се има предвид**, че специалните потребности могат да бъдат непосредствено видими, но също така да се проявят по-късно по време на регистрацията или процедурата по разглеждане. Въпреки че физическият вид може да показва определени специални потребности и кандидатът може да представи документи, с които се определят специфични потребности, трябва също така да се има предвид, че специалните потребности могат да се проявят по косвен начин в общуването с кандидата. Например кандидатът може да прояви признаци за специални потребности косвено в своите твърдения поради страх или срам (напр. при преживени тежки форми на насилие или специални потребности, свързани с пола). Трудностите при общуването с кандидата или при проследяването на мисълта му може да са признак за уязвимост (напр. психични разстройства или когнитивни увреждания). Поведението или емоциите, изразявани от кандидата, могат също да покажат признаци за специални потребности (напр. преживени тежки форми на насилие или психични разстройства).

Идентифицирането на специални потребности изисква да се познават признаците, които може да означават наличие на уязвимост. Инструментът на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (EASO) за установяване на лица със специални потребности (УЛСП) предоставя списък с показатели, които да бъдат наблюдавани по време на процеса на регистрацията, групирани, както следва:

- възраст
- пол

⁽²⁸⁾ EASO и Frontex, [Практическо ръководство за достъп до процедурата за предоставяне на убежище](#), Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2016 г., стр. 7.

- полова идентичност и сексуална ориентация
- семейно положение
- физически показатели
- психосоциални показатели
- показатели за заобикалящата среда.

За всяка група са предоставени по-конкретни указания, свързани например с поведението, отношението, мисловните процеси, взаимоотношенията с други хора и външния вид на кандидата.

За да се свържат признаците с конкретни специални потребности, инструментът УЛСП предлага специфични потребности, с които може да бъде свързан всеки показател. Категориите специални потребности включват следното:

- непридружени ненавършили пълнолетие лица,
- придружени ненавършили пълнолетие лица,
- възрастни хора,
- лица с увреждания,
- бременни жени,
- самотни родители с ненавършили пълнолетие деца,
- жертви на трафик на хора,
- лица с тежки заболявания,
- лица с психични разстройства,
- лица, които са били подложени на изтезания, изнасилване или друга тежка форма на психологично, физическо или сексуално насилие,
- лица, които се самоопределят като лесбийки, гейове, бисексуални, трансполови и/или интерсексуални лица (ЛГБТИ),
- лица със специални потребности, свързани с пола.

Когато не е сигурно дали някои признаци са свързани с определени специални потребности, трябва да се съберат допълнителни данни за евентуалната уязвимост. Не трябва да се забравя, че задължението на служителя по регистрацията не е да установи конкретните специални потребности, които кандидатът може да има. По-скоро той носи отговорност за събирането на данни относно евентуалните потребности, така че кандидатът да може да бъде насочен към процедурите за по-нататъшното им установяване и адекватна помощ на възможно най-ранен етап от процеса на предоставяне на убежище.

Свързан инструмент на EASO

Основната цел на този **инструмент на EASO за УЛСП** е да улесни своевременното определяне на лицата със специални процедурни потребности и/или специални потребности от приемане. Той може да се използва на всеки етап от процедурата за предоставяне на убежище, включително по време на регистрацията и подаването на молби за международна закрила. Това е инструмент за практическа подкрепа, който е предназначен за служители, участващи в процедурата за убежище и приемане, и използването му не предполага експертни познания по медицина, психология или в други сфери, несвързани с процедурата за убежище.

Инструментът УЛСП е достъпен на много езици на ЕС и други такива на [уебсайта на EASO IPSN](#).

Предоставяне на незабавна подкрепа

Ако по време на етапа на регистрацията бъде установена някаква специална потребност, трябва незабавно да се промени стилът на общуване и да се съобразят използваните езикови средства и темпото по подходящ начин. Може да се наложи да се забави темпото, да се повтаря предоставената информация и/или да се обяснява като се използват различни думи, за да е сигурно че се разбира. Трябва също така да се правят кратки почивки, когато е необходимо.

Когато е възможно, интервюто за регистрацията се насрочва със специализиран служител, ако признаците за конкретна уязвимост са видими на ранен етап, или при необходимост се сменя служителят по регистрацията и/или преводачът.

Когато е необходимо, може да се направи подходяща логистична организация, за да се гарантира, че мястото на подаване на молбата е достъпно за кандидата и в съответствие с неговите специфични потребности. Осигурява се подходящо помещение за регистрацията и подаване, което да гарантира поверителност и да няма смущения, а ако е приложимо, се вземат мерки за уреждане да присъстват и допълнителни хора.

Не трябва да се забравя да се увери кандидатът по време на регистрацията и подаването, че всички изявления, подкрепящи документи и други данни, събрани в подкрепа на молбата му, ще бъдат третирани при спазване на поверителност. Трябва да се спазва внимателно принципът на поверителност във всеки обмен на информация, свързан с досието на кандидата, включително с евентуални членове на семейството му, които може да не знаят за специалните му потребности.

Информацията се предоставя на кандидатите по начин, съобразен с техните специални потребности, което може да включва съобразяване с тяхната способност да изслушват, виждат или разбират, както и с тяхната възраст, пол и културен произход. Стилът на общуване, информационните материали и наличните средства за комуникация следва да бъдат съобразени със специалните потребности на кандидата.

Не трябва да се забравя да се гарантира, че зависимите пълнолетни лица имат възможност да подадат отделна молба за международна закрила и че кандидатът дава информирано съгласие молбата да бъде подадена от негово име, в случай че не желае самият той да подаде отделна молба.

Повече информация относно предоставянето на незабавна подкрепа на непридружени деца се съдържа в [глава V, раздел B „Непридружени деца“](#)

Насочване на кандидата за допълнителна оценка и/или подкрепа

Ако бъде установен кандидат със специални процедурни потребности или потребности за приемане, той трябва да се насочи за допълнителна оценка и/или подкрепа.

Видът на предоставяната подкрепа може да включва широк набор от мерки в зависимост от установената уязвимост и националната структура.

Когато е установено, че даден кандидат има специални потребности, следва да се предприемат следните действия.

1. Регистрира(т) се специалната(ите) потребност(и), включително всякакви признаци на уязвимост, в личното досие на кандидата, в съответствие с националната практика. Съобщава се тази информация на съответните заинтересовани страни, за да предоставят необходимите гаранции и подкрепа.
Добра практика е органите в областта на убежището и приемането да обменят помежду си всички наблюдения, свързани с уязвимостта на кандидата. Това обаче следва да става в подходяща рамка, за да се гарантира, че информацията е обективна и неутрална, както и да бъдат зачетени поверителността и неприкосновеността на личността на кандидата.
2. В зависимост от националната структура и специалните потребности на кандидата, следва да се обмислят следните действия във връзка с предоставянето на информация, насочването към помощ и сигнализирането за съответната информация пред решаващия орган.

Към кандидата

- o Предоставяне на информация относно приложимата помощ, включително правна помощ, съответни групи за подкрепа, медицинска помощ, услуги, достъпни за хора с увреждания, и други специализирани услуги.
- o Следва да е сигурно, че лицето знае как да получи достъп до услугите, в случай че бъде насочено към такива услуги.

Към решаващия орган

- o Посочват се всички специални потребности, които са били наблюдавани, като се предоставят подробности относно признаците за уязвимост и всички подкрепящи документи, свързани с тези потребности.
- o Отбелязва се, че може да е необходимо да се започне допълнителна оценка на уязвимостта, така че на кандидата да може да бъде предоставена подходяща подкрепа по време на процедурата за предоставяне на убежище.
- o Отбелязва се потенциалната необходимост от процедурни промени, напр. удължаване на срокове, специални договорености за индивидуалното интервю и/или необходимост от експертна подкрепа.
- o Отбелязва се потенциалната необходимост от приоритизиране на процедурата по разглеждане.
- o Отбелязва се евентуалната възможност да не се прилагат гранични/ускорени процедури, ако не може да бъде предоставена подходяща подкрепа.

Към органи по приемането или заинтересованите страни

- Отбелязва се, че може да е необходимо да се започне допълнителна оценка на уязвимостта, така че на кандидата да може да бъде предоставена подходяща подкрепа по отношение на условията за приемане.
- Отбелязва се евентуалната възможност, свързана с целостта на семейството и/или специфичните потребности на кандидата, като се сезират съответните заинтересовани страни, за да се осигури подходящо настаняване, ако е приложимо.

Към компетентния орган или доставчик на услуги

- Насочва се кандидатът към предоставяната помощ, ако е необходимо и с негово съгласие.
 - Ако е приложимо, се предприемат мерки за насочване на кандидата към националния механизъм за насочване за жертвите на трафик на хора чрез стриктно спазване на националните насоки.
 - Отбелязва се необходимостта от назначаване на представител в случай на когнитивни увреждания или други свързани със здравето състояния, напр. тежки психични заболявания, ако случаят е такъв.
3. Кандидатите с тежки здравословни проблеми (включително тежки проблеми, свързани с психичното здраве), бременните жени/жените кърмачки, жертвите на трафик на хора, изложени на непосредствен риск, и непридружените и разделените от семействата им деца се нуждаят от специално внимание и трябва да бъдат незабавно насочвани за последващи действия в следните случаи.
- **Непосредствени опасения във връзка с безопасността.** Незабавно трябва да се установи връзка с правоприлагащите органи, ако има сериозни опасения, че кандидатът може да се самонарани или да представлява опасност за хората около него, включително за членовете на семейството му.
 - **Остра нужда от медицинска помощ.** Незабавно трябва да се извика линейка, ако е налице остра нужда, свързана с физическото или психичното здраве на кандидата.
 - **Остра нужда от закрила на детето.** Незабавно трябва да се установи връзка с правоприлагащите органи, ако има сериозни опасения, свързани с благосъстоянието на детето.
 - **Конкретни опасения във връзка с безопасността на жертвите на трафик на хора.** Незабавно трябва да се установи връзка с правоприлагащите органи, ако има някакви опасения относно безопасността на кандидата, за да се гарантира, че той е защитен, и евентуално да бъдат задържани трафикантите.

Да се обмисли предоставянето на логистична подкрепа на кандидата с цел улесняване на непосредствено следващите стъпки, които трябва да бъдат предприети след регистрацията, включително осигуряване на сигурно пространство за изчакване до пристигането на съответните органи, индивидуално пространство за получаване на спешна медицинска помощ или транспорт.

В. Непридружени деца

Определение

Непридружено дете означава непълнолетно лице, което пристига на територията на държава от ЕС+, без да е придружено от пълнолетно лице, отговорно за него по силата на закон или на практика на съответната държава от ЕС+, докато грижата за него не бъде реално поета от такова лице. Това включва също така непълнолетно лице, което е оставено непридружено след влизането му на територията (член 2, буква л) от ДО и член 2, буква д) от ДУП).

Както ДПУ, така и ДУП предвиждат конкретни гаранции, за да се гарантира, че непридружените деца могат да се ползват от своите права и да спазят задълженията си в контекста на предоставянето на убежище (член 24 от ДУП и член 25 от ДПУ).

Възможно най-скоро следва да се вземат мерки, за да се гарантира, че е назначен **представител** от компетентен орган, който да подпомага и представлява непридруженото дете в процедурата за предоставяне на убежище, за да се гарантира висшият интерес на детето и да се упражнява дееспособност за детето, когато е необходимо. Назначава се квалифициран представител, за да се гарантира, че се съблюдава в пълна степен висшият интерес на детето, включително правните, социалните, медицинските и психологическите потребности на детето, по време на цялата процедура за предоставяне на убежище и до намирането на трайно решение за него. Представителят (наричан още „законен представител“ или „настойник“) не следва да се бърка с лице, което предоставя правна помощ, с юридически съветник или адвокат. Представителят трябва да бъде назначен от органите възможно най-скоро. Това означава, че в идеалния случай представителят вече присъства по време на процеса на регистрация на молбата за международна закрила, за да бъде взет предвид висшият интерес на детето на ранните етапи на процедурата. В някои държави от ЕС+ присъствието на представителя е предварително изискване за подаването на молбата ⁽²⁹⁾.

Въпреки че детето е пристигнало без придружител, може да има членове на семейството, които вече се намират в друга държава от ЕС+. Поради това следва да се обмисли дали детето вече има членове на семейството, братя и сестри или други роднини, които могат да се грижат за него и които законно се намират в друга държава от ЕС+. Ако случаят е такъв, може да се приложи Регламент „Дъблин III“, при условие че прехвърлянето е във висшият интерес на детето. Детето може също така да е било отделено от членовете на семейството си по време на пътуването до държавата от ЕС+ и тези членове на семейството може все още да са в процес на пристигане на територията на държавите от ЕС+.

Тъй като уязвимостта е присъща на децата, е много важно служителят по регистрацията да е особено чувствителен към всички допълнителни признаци за наличие на специални потребности. Към тези признаци биха могли да спадат отношението на детето към други деца и/или възрастни и връзките му с тях. Следва да се обръща внимание и на придружаваните деца, по-специално когато има признаци, че родителите, които се представят за техни, в действителност може да не са родителите им. Страхът в присъствието на пълнолетни лица, за които официално се съобщава, че са родители, може да бъде показател за трафик на хора или други форми на злоупотреба. Важно е да се вземе предвид възможността детето да е било подложено на други форми на психологическо, физическо или сексуално насилие, включително генитално осакатяване/обрязване на жени.

⁽²⁹⁾ EASO, [Доклад относно процедурите за предоставяне на убежище на деца](#), Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2019 г.

Права на непридружените деца в контекста на убежището

Служителят по регистрацията има централна роля за ранното упражняване на правата на детето (изброени по-долу), като идентифицира ненавършилите пълнолетие лица и техните специални потребности.

Права, уреждащи цялостния контекст на убежището

- Първостепенно зачитане на висшия интерес на детето при всички действия, свързани с деца, включително действия от страна на публични органи и частни институции (член 25, параграф 6 от ДПУ, член 20, параграф 5 от ДО, член 23, параграф 1 от ДУП, член 24, параграф 2 от Хартата на основните права и член 3, параграф 1 от Конвенцията на ООН за правата на детето).
- Свободно изразяване на мнение и зачитане на това мнение в зависимост от възрастта и зрелостта на детето по въпроси, които го засягат (член 23, параграф 2, буква г) от ДУП, член 24, параграф 1 от Хартата на основните права и член 12 от Конвенцията на ООН за правата на детето).

Права, свързани с процедурата по разглеждане

- Назначаване на юридически представител/попечител във възможно най-кратък срок (член 25, параграф 1 от ДПУ).
- Безплатно предоставяне на правна и процедурна информация на непридруженото дете и неговия представител (член 25, параграф 4 от ДПУ).
- Определяне на всички необходими специални процедурни гаранции за децата (член 24 от ДПУ).
- Възможност за даване на предимство на разглеждането на молби за убежище от непридружени деца (член 31, параграф 7, буква б) от ДПУ).
- Издирване на членове на семейството и събиране на семейството, включително като се има предвид, че членовете на семейството могат да пребивават в държавата членка към момента на пристигането (член 31, параграф 5 от ДО и член 23, параграф 2, буква а) от ДУП).

Права, свързани с условията за приемане

- Оценка на специалните потребности за приемане на непридружения ненавършил пълнолетие, включително насочване за извършване на такава оценка при регистрацията (член 22 от ДУП).
- Вземане под внимание на съображенията за безопасност и сигурност, особено когато съществува риск от всякакъв вид малтретиране, включително детето да е жертва на трафик на хора (член 23, параграф 2, буква в) от ДУП).
- Достъп до услуги за рехабилитация и подходящи услуги в областта на психичното здраве за жертвите на всякаква форма на злоупотреба (член 23, параграф 4 от ДУП).
- Закрила и грижи, необходими за благосъстоянието и социалното развитие на детето, като се отчита по-специално произходът на детето (съображение 33 от ДПУ, член 23, параграф 2 от ДУП, член 24, параграф 1 от Хартата на основните права и член 3, параграф 2 от Конвенцията на ООН за правата на детето).
- Достъп до образование при условия, които са подобни на тези, които са предвидени за собствените граждани на съответната държава (член 14 от ДУП).

Идентифициране на непридружени деца

Показатели за определяне на кандидат като дете

Следните елементи могат да бъдат от значение за определянето на даден кандидат като дете.

Документите (напр. документи за самоличност) могат да се представят от кандидата, от друго лице от името на кандидата или да се вземат от органите от доставчиците на услуги и други органи.

Твърденията на кандидата, личните декларации относно възрастта и семейните отношения, както и твърденията на други лица също са от полза в това отношение. Всяко друго лице (напр. членове на семейството, учители, социални работници и служители в центъра за настаняване) може да предостави информация за възрастта на кандидата, за други членове на семейството и допълнителни специални потребности.

Наблюденията на служителя по регистрацията могат да бъдат от значение за определянето на деца. Трябва да се подхожда внимателно, когато такива наблюдения не съответстват на евентуалните доказателства, представени по случая на кандидата (включително твърденията на кандидата). Кандидатът може да твърди, че е пълнолетен (напр. в случаи на брак или трафик на хора), дори ако е дете. Ако възникнат такива опасения, трябва да се сигнализира за тях или да се проучат допълнително елементите, свързани с възрастта на кандидата, в съответствие с националната практика.

Общите **бази данни**, например Шенгенската информационна система, Евродак, ВИС или базата данни на Интерпол за откраднати и изгубени документи за пътуване, може да съдържа информация за възрастта на кандидата.

Други доказателства (напр. снимки) могат да дадат ориентир за възрастта на кандидата. Важно е да се регистрират всички документи, които кандидатът представя за обосноваване на молбата си. Някои от тях (напр. справки от учебни заведения, картони за ваксинация и други медицински досиета) могат да предоставят ориентир за предполагаемата възраст на кандидата, въпреки че в тях може да няма пряко указване на възрастта.

Определяне на възрастта (ако има съмнение за претендираната възраст)

Определянето на възрастта е процедура, посредством която органите се стремят да установят хронологичната възраст или диапазона на възрастта на дадено лице с цел да определят дали то е дете или пълнолетно лице.

Определянето на възрастта не трябва да се извършва като редовна практика. Такива оценки следва да се извършват само в случаи на основателни съмнения (напр. когато липсва валиден документ или когато заявената възраст (в твърденията на кандидата) не е подкрепена или противоречи на няколко елемента от доказателствата, събрани от органите).

Определянето на възрастта следва да се извършва, като се вземе предвид висшият интерес на детето. То следва да включва цялостен и мултидисциплинарен подход, при надлежно зачитане на човешкото достойнство. В процеса на определяне на възрастта се прилагат редица процесуални гаранции, включително принципът на поверителност и правото на кандидата да получава подходяща за възрастта информация.

Определянето на възрастта следва да се извършва чрез най-малко инвазивен медицински преглед. Следва да се отдава предпочитание на немедицински методи, които включват интервюта за определяне на възрастта.

Интервюто за определяне на възрастта се провежда главно от служители на органите в областта на убежището, които имат опит в интервюирането на деца в рамките на процедурата за предоставяне на убежище и са запознати с информацията за държавата на произход. Тези интервюта включват събиране и анализ на сведения, дадени от лицето, чиято възраст се оспорва. По време на интервюто интервюиращият се опитва да възстанови в хронологична последователност събитията в живота на детето, за да направи заключение или прогноза за възрастта на детето. Полезен инструмент в помощ на длъжностните лица, кандидата или членовете на семейството, за приблизително определяне на датата на раждане на детето може да бъде календар на местните събития (специално направен календар, в който са посочени датите на значими събития за конкретния географски район), в съчетание с „въпроси за преди и след“ (с цел определяне на две известни събития, едното от които се е случило преди датата на раждане на детето, а другото — след това). Преди началото на интервюто интервюиращият трябва да предостави съответната информация с прости думи (т.е. целта на интервюто, ролята на участващите и присъстващите лица и причините, поради които претендираната възраст е под съмнение). Когато заключението от определянето е неблагоприятно за кандидата, причините трябва да бъдат ясно обяснени чрез използването на услугите на устен преводач и в присъствието на представител/настойник/адвокат на детето.

Ползата от съмнението (член 25, параграф 5 от ДПУ) следва да се прилага по време на целия процес на определяне на възрастта и кандидатът следва да се приема и да бъде третиран като дете докато остава несигурността по отношение на възрастта, включително по време на процеса на определянето ѝ. Следователно ползата от съмнението е ключова процесуална гаранция, която се прилага възможно най-широко по въпроси, свързани с непридружени деца, за които няма вероятност да разполагат с документни доказателства за възрастта си.

Определяне на дете като непридружено

Дете може да бъде определено като непридружено въз основа на собствените си твърдения.

В някои случаи обаче, и по-специално в случаите на трафик на хора, едно дете може също да бъде непридружено, въпреки че е представено като част от семейство.

Ако съществува съмнение относно естеството на връзката между детето и пълнолетните лица, официално представени като родители или лица, полагащи грижи, качеството и трайността на връзката следва да бъдат внимателно оценени. Тази оценка може да включва отделно интервюиране на детето и на пълнолетните лица относно средата, в която е живяло детето в държавата на произход или в която е израснало. В зависимост от възрастта на детето интервюто може да включва въпроси, например относно училището, посещавано от детето, цвета на спалното помещение или любимите му играчки.

Свързан инструмент на EASO

В [Практическото ръководство на EASO за оценка на възрастта](#) (второ издание) се предоставят насоки относно зачитането на висшия интерес на детето при оценката на необходимостта от медицински преглед за определяне на възрастта. Също така са предоставени насоки за длъжностните лица, които изготвят и извършват определяне на възрастта, за използването на цялостен и мултидисциплинарен подход, като се обръща особено внимание на потребностите и обстоятелствата на кандидата. Ръководството предоставя практическа информация относно обстоятелствата, процесуалните гаранции и методите за определяне на възрастта.

Преводи на това ръководство са достъпни на [уебсайта на EASO](#).

Свързан инструмент на EASO

Анимационните видео филми за определянето на възрастта допълват практическото ръководство за определяне на възрастта.

Анимационното видео „**Определяне на възрастта за практикуващи специалисти**“ е предназначено за служителите по приемане и предоставяне на убежище, служителите по въпросите на миграцията и в правоприлагащите органи, социални работници, рентгенолози, педиатри, прокурори и други заинтересовани лица. В него са представени по лесноразбираем начин основните елементи на ръководството и необходимите предпазни мерки за осигуряване на правилно и надеждно определяне на възрастта. Видеоклипът е достъпен на различни езици на [уебсайта на EASO](#).

Анимационното видео „**Определяне на възрастта за деца**“ е предназначено да информира деца и младежи за това какво да очакват, когато от тях бъде поискано да преминат през процедура за определяне на възрастта. Видеоклипът е достъпен на различни езици на [уебсайта на EASO](#).

Подаване на молба, отправена от непридружено дете ⁽³⁰⁾

Органите, които работят с непридружени деца, трябва да са подходящо обучени относно специфичните потребности на децата. Добра практика е да има достатъчен брой специализирани служители по регистрацията, които да извършват подаването на молби от непридружени деца. При подаване на молба от непридружено дете се вземат предвид следните мерки.

- Ако все още не е назначен представител, се вземат мерки да бъде извършено това в съответствие с националната практика или се сигнализира за случая на компетентен колега, който ще гарантира, че са взети необходимите мерки.

Информира се детето за правото му да има представител и ролята на представителя. Това включва гарантиране на висшия интерес на детето, включително на това, че неговите правни, социални, медицински и психологически потребности са взети предвид по подходящ начин по време на цялата процедура за предоставяне на убежище или

⁽³⁰⁾ За повече информация относно показателите и мерките за подкрепа разгледайте [Инструмента УЛСП на EASO](#).

докато бъде приложено трайно решение за детето. Ако бъде установено, че детето е непридружено дете, се уведомяват съответните органи в съответствие с националната практика, така че възможно най-бързо да може да бъде назначен представител на кандидата.

- Предоставя се информация на детето и представителя относно процедурата за предоставяне на убежище и наличната подкрепа.

Информацията трябва да се предоставя по подходящ за деца начин, като се взема предвид зрелостта на детето. Методите за това могат да включват използване на опростен език, повтаряне на информацията, като се използват други думи, искане от детето да опише информацията, която е била предоставена, за да се потвърди, че я разбира, и използване на различни материали, напр. комикси и видеоклипове ⁽³¹⁾.

- Предоставя се информация за това как да получат достъп до правна помощ в съответствие с националната структура.

Информира се детето, че може да получи достъп до правна помощ в допълнение към това, че има назначен представител. Предоставя се информация за това как да се свърже с доставчици на правна помощ, включително с ВКБООН и съответни организации на гражданското общество.

- Приканва се детето да изрази мнението си по всякакви въпроси, които го засягат.

За да се гарантира, че децата могат свободно да изразяват мнението си и че то се взема предвид в зависимост от възрастта и зрелостта им, кандидатите се насърчават да изразяват мнението и възгледите си със свои думи. Не трябва да се забравя да се регистрира казаното от кандидатите, без да се тълкува какво може да са имали предвид. Като се насърчават децата да изразяват свободно мнението си в началото на процеса се спомага за изграждането на доверие в органите за предоставяне на убежище, което също така улеснява процедурата по разглеждане.

- Сигнализиране пред решаващия орган за необходимостта от специални процедурни гаранции.

Наред с факта, че детето е непридружено, се посочват всички други специални процедурни потребности, които са забелязани, напр. признаци за проблеми, свързани с психичното здраве, или травматични събития в миналото. Записват се наблюденията във формуляра за регистрация и се сигнализира за тях пред решаващия орган.

- Насочва се детето за допълнителна оценка на специалните процедурни потребности.

За да бъде приложен принципът за висшия интерес на детето като първостепенно съображение на всички етапи от процедурата за предоставяне на убежище, се насочва

⁽³¹⁾ За повече информация относно предоставянето на информация на деца направете справка с [How to convey child-friendly information to children in migration: A handbook for frontline professionals](#) (Как да се предоставя разбираема за деца информация на децата мигранти: наръчник за специалисти на първа линия) на Съвета на Европа, Страсбург, 2018 г.

детето за допълнителна оценка на процедурните потребности. Тази допълнителна оценка се извършва като се прилага мултидисциплинарен подход, в който участват специалисти, преминали съответното обучение за работа с деца в решаващия орган или представляващи други компетентни органи, в зависимост от националната практика.

- Насочва се детето за оценка на специалните потребности за приемане.

Гарантира се, че детето е настанено в подходящо помещение. За настаняване в подходящо помещение може да се счита настаняване при пълнолетен роднина или приемно семейство, или в център за настаняване със специални условия за ненавършили пълнолетие, или в други места за настаняване, подходящи за ненавършили пълнолетие лица. Ако бъдат установени други уязвимости, освен че детето е непридружено малолетно или непълнолетно лице, например признаци за здравословни или психични проблеми или преживени травматични събития в миналото, кандидатът се насочва за оценка/мониторинг на специалните потребности за приемане ⁽³²⁾.

- Описват се всички членове на семейството на детето, които се намират в някоя от държавите от ЕС+.

Обмисля се вероятността непридруженото дете да има членове на семейството или роднини, които вече се намират в държавата или в друга държава от ЕС+. По подобен начин се разглежда възможността детето да е било отделено от членовете на семейството по време на пътуването. Записват се тези съображения в досието на кандидата и се сигнализира за тях пред решаващия орган и органа по приемане. За тези съображения трябва да се сигнализира и на националното звено „Дъблин“, ако то не е част от решаващия орган.

- Насочва се детето към процедури за издирване на семейства, ако е приложимо.

Когато се вписват личните данни на членовете на семейството или роднините, се искат също така техни данни за връзка и настоящ адрес за целите на издирването на семейства. Ако детето предостави тези данни, може да се сигнализирате за тях на решаващия орган и/или на органа по приемането в съответствие с националната практика ⁽³³⁾.

- Наблюдава се за евентуални съображения, които изискват незабавно насочване.

Всякакви остри потребности, напр. във връзка с тежки здравословни състояния или съображения за непосредствената безопасност, например в случаи на трафик на хора, се насочват за предоставяне на подкрепа непосредствено след регистрацията, като се използват средствата за насочване в съответствие с националната практика.

⁽³²⁾ За повече информация вж. [Ръководство на EASO относно условията на приемане на непридружени деца: оперативни стандарти и показатели](#), Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2018 г.

⁽³³⁾ За повече информация относно издирването на семейства вж. EASO, [Practical Guide on Family Tracing](#) (Практическо ръководство относно издирването на семейства), Валета, 2016 г.

Обобщение на основните положения

Потенциални случаи по Регламента „Дъблин“.

- С Регламента „Дъблин III“ се установява механизъм, чрез който да се гарантира, че молбата за международна закрила ще бъде разгледана само от една държава от ЕС+. В него се установяват критерии, въз основа на които се преценява дали кандидатът може да попадне в обхвата на дъблинската процедура.
- Ролята на служителя по регистрацията е активно да търси в твърденията на кандидата, в подкрепящите документи или в информацията, налична в различни бази данни, признаци за наличие на всякакви елементи, свързани с критериите, определени в Регламента „Дъблин III“.
- Също така в тази ролята се включва предоставянето на кандидата на основна информация относно дъблинските критерии, за да му се помогне да предостави съответната информация.
- Случаите на кандидати, които потенциално биха могли да попаднат в обхвата на дъблинската процедура — дори когато признаците за това не са ясни или очевидни — следва да бъдат насочени към звеното „Дъблин“ във възможно най-кратък срок. Това е така, защото Дъблинската процедура трябва да се проведе в кратки срокове в началото на процедурата за предоставяне на убежище.

Уязвими кандидати.

- Ролята на служителя по регистрацията е от решаващо значение за идентифицирането на кандидати със специални процедурни потребности и/или потребности за приемане на възможно най-ранен етап. Това се прави, за да се гарантира, че на кандидатите се предоставя подходяща подкрепа, така че да могат да се ползват от правата си и да спазват задълженията си.
- Следва да се наблюдава проактивно за признаци за специални потребности въз основа на твърдения и подкрепящи документи, предоставени от кандидата. Проучват се допълнително косвените показатели, свързани например с поведението, емоциите или мисловния процес на кандидата.
- Ролята на служителя по регистрацията е също така да предостави непосредствена подкрепа на кандидата по време на регистрацията, за да го улесни при предоставянето на съответната информация. Методите за това включват съобразяване на стила на общуване със ситуацията, потвърждаване на гаранциите относно поверителността, предоставяне на информация по начин, който е съобразен със специалните потребности, предприемане на необходимата логистична организация и планиране на провеждането на интервюто за регистрацията от специализиран служител.
- Когато е приложимо, се вписват признаците за специални потребности в досието на кандидата и се съобщава тази информация на съответните заинтересовани страни, предоставя се информация на кандидата относно съответната налична подкрепа и се насочва той към подпомагане или допълнителна оценка на специалните потребности.

Непридружени деца.

- Непридружено дете е дете, което пристига на територията на държавата от ЕС+ без да е придружавано от пълнолетно лице, отговорно за него съгласно правото или практиката на съответната държава от ЕС+, докато грижата за него не бъде реално поета от такова лице. Това включва също така ненавършило пълнолетие лице, което е оставено непридружено след влизането му на територията.
- Прилагат се специални гаранции, за да се гарантира, че непридружените ненавършили пълнолетие лица могат да се ползват от правата си и да спазват задълженията си.
- Във възможно най-кратък срок се назначава представител от компетентен орган, който да подпомага и представлява детето в процедурата за предоставяне на убежище, за да се гарантира висшият интерес на детето и да се упражнява дееспособност от негово име.
- Много е важно да се проявява чувствителност към всякакви допълнителни признаци за специални потребности.
- Въз основа на анализа на наличните сведения (документи и твърдения) кандидатът може да бъде идентифициран като дете. В случай на съществени съмнения относно претендираната възраст може да се извърши определяне на възрастта.
- При подаване на молба от непридружено дете се предприемат следните мерки:
 - o ако все още не е направено, се вземат мерки за назначаване на представител;
 - o предоставя се информация на детето и представителя относно процедурата за предоставяне на убежище и наличната подкрепа;
 - o предоставя се информация за това как се получава достъп до правна помощ в съответствие с националната структура;
 - o приканва се детето да изрази мнението си по всякакви въпроси, които го засягат;
 - o сигнализира се пред решаващия орган за необходимостта от специални процедурни гаранции;
 - o насочва се детето за допълнителна оценка на специалните процедурни потребности;
 - o насочва се детето за оценка на специалните потребности за приемане;
 - o описват се всички членове на семейството на детето, които се намират в някоя от държавите от ЕС+;
 - o насочва се детето към процедури за издирване на семейства, ако е приложимо;
 - o наблюдава се и се сигнализира за евентуални съображения, които изискват незабавно насочване.

VI. Документ, удостоверяващ статута на кандидат за международна закрила

A. Данни за документа

В срок до 3 дни след подаването на молбата кандидатът трябва да получи безплатно **документ или карта за кандидат за убежище**. Тази карта удостоверява статута на лицето като кандидат за международна закрила и че му е разрешено да остане на територията на държавата от ЕС+ по време на разглеждането на молбата му (вж. член 6, параграф 1 от ДУП)⁽³⁴⁾. Документът може да включва портретна снимка на кандидата за целите на установяването на самоличността. За да се предотвратят измами, но и за да се гарантира, че снимката е актуална и с добро качество, е препоръчително тя да бъде направена от издаващия орган, вместо да се изисква от кандидата да представи такава.

Документът служи като временно удостоверение, позволяващо на кандидата да пребивава на територията на държавата от ЕС+, както и за удостоверяване на правата на кандидата да се ползва от другите права, предоставяни на кандидати за международна закрила. Документът обаче не удостоверява самоличността на кандидата.

Документът трябва да е валиден за времето, докато на кандидата е разрешено да остане в държавата от ЕС+. Посоченият в документа срок на валидност не може да обхваща целия срок за разглеждане. Органите трябва да въведат мерки, които да дават възможност на кандидата лесно да поднови документа.

Информация, която трябва да съдържа документът

В съответствие с член 6 от ДУП документът следва:

- да указва, че лицето е кандидат за международна закрила;
- да удостоверява, че кандидатът има право на остане в държавата от ЕС+ до приключване на процедурата по разглеждане;
- да указва името на кандидата;
- да посочва евентуално ограничение на движението на лицето в рамките на територията на държавата, ако е приложимо.

Допълнителна информация, която може да съдържа документът

В зависимост от националното законодателство и практика документът може да съдържа:

- индивидуалния регистрационен номер и/или номера на случая;
- портретна снимка;
- други идентификационни данни в допълнение към името на кандидата, напр. дата и място на раждане;
- мястото на пребиваване и данни за връзка в приемащата държава;
- срока на валидност;

⁽³⁴⁾ Органите могат да решат да не издават карта на кандидата, ако той е задържан или по време на разглеждането на молба за международна закрила, подадена на границата (член 6, параграф 2 от ДУП).

- датата на пристигане и/или датата на регистриране на молбата;
- уникален сериен номер на документа;
- подпис на кандидата;
- документите за самоличност, с които разполага кандидатът;
- информация за семейството или ненавършилите пълнолетие деца;
- езика на процедурата или дали е необходим устен превод на определен език;
- информация относно разрешение за работа;
- издаващ орган;
- дата и място на издаване.

С цел предотвратяване на подправянето на документи е препоръчително всяка карта **да има видими и специфични защитни елементи**.

Добра практика

В помощ на кандидатите и доставчиците на услуги да бъдат напълно запознати с правата и предимствата за кандидатите, добре е в документа да се добави съответната информация.

Добра практика

Наличието на система за насрочване на дата за индивидуалното интервю в края на етапа на подаване гарантира, че кандидатите са информирани за датата на провеждането. Датата, часът и мястото на провеждане може да бъдат предоставени в писмена форма заедно с документа или картата на кандидата.

Тази практика прави процедурата за предоставяне на убежище по-прозрачна и предвидима за кандидата и спомага за поддържането на връзка между него и органа по предоставяне на убежище, тъй като кандидатът не напуска службата, без да знае датата на следващия етап. Това също така е начин да се избегнат проблеми с поканата за индивидуалното интервю, ако бъде изпратена по-късно.

Тъй като регистрацията и разглеждането на дадена молба може да се извършват от различни органи, насрочването на дата за индивидуалното интервю на етапа на подаване не винаги е осъществимо. Като алтернатива на насрочването на точна дата и час за индивидуалното интервю, на кандидата може да бъде предоставен ориентиран период от време, когато се очаква да се проведе, по приблизителна преценка на решаващия орган. Във всеки случай е от първостепенно значение да се запази доверието на кандидата в процедурата за предоставяне на убежище и във факта, че предоставената информация е надеждна.

Б. Валидност на документа(ите)

Повечето държави от ЕС+ издават картата на кандидата за определен срок, след което тя се подновява, ако към този момент все още му е разрешено да остане в държавата. Кандидатите трябва да бъдат информирани за важноста да бъде подновен документът и за начините да се направи това. Не следва да се налагат непропорционални административни изисквания за подновяването, така че ограниченията поради срока на валидност на документа да не се отразят отрицателно и да не са причина за предприемането на допълнителни стъпки, за да е възможен

достъпът до определени права до приключването на процедурата за предоставяне на убежище. В зависимост от националната структура могат да бъдат разгледани следните аспекти.

- Ако регистрацията и подаването на молбата се извършват поотделно, може да бъде издаден подобен документ към момента на регистрацията, който да е валиден до датата на подаване.
- Срокът на валидност може да бъде съобразен с конкретните обстоятелства на процеса на разглеждане, например със сроковете за преместване в рамките на приложното поле на Регламента „Дъблин III“, сроковете на ускорените процедури за разглеждане или очаквания срок за вземане на решение за международна закрила в рамките на редовната процедура по разглеждане.
- Подновяването на документа дава възможност за връзка с кандидата. То може да е възможност за кандидатите да актуализират адреса и данните си за връзка, да представят допълнителни документи в подкрепа на молбата си и да задават всякакви въпроси, свързани с процедурата.
- Времето, в рамките на което се подновява документът, може да е показател за това дали има вероятност кандидатът да се укрие. Подновяването може също така да е възможност да се коригира предоставената информация или да се предостави допълнителна информация на кандидат, който по независещи от него причини не е успял да се яви на насроченото индивидуално интервю. Тази информация може да включва начините, по които кандидатът може да заяви, че продължава да се интересува от процедурата за предоставяне на убежище.

В. Предоставяне на информация относно документа

Когато на кандидатите се предоставя документ, удостоверяващ техния статут, те следва да бъдат уведомени за следното:

- задължението да носят документа със себе си по всяко време;
- стъпките, които трябва да предприемат, ако документът бъде повреден или изгубен;
- последиците, ако не подновят документа в съответствие с националната практика без основателни причини.

Обобщение на основните положения

- Всеки кандидат следва да получи документ или карта на кандидат за убежище в срок от 3 дни след подаването на молба.
- Документът трябва да удостоверява статута на лицето като кандидат за международна закрила и че му е разрешен престой на територията на държавата от ЕС+ докато трае разглеждането на молбата му.
- Кандидатът трябва да получи документ с валидност за целия период на разглеждане. В зависимост от националната практика документът може да бъде предоставен само за определен срок, след изтичането на който кандидатът трябва да го поднови.
- Следва да бъде предоставена информация на кандидатите относно задължението им да носят документа в себе си по всяко време, относно срока на валидност на документа и последиците от евентуално неспазване на задължението за подновяването му, ако това се изисква.

VII. Регистрация на последващи молби

Определение за последващи молби (член 2, буква р) от ДПУ)

„Последваща молба“ означава молба за международна закрила, подадена след вземането на окончателно решение по предишна молба, като това включва и случаите, когато кандидатът изрично е оттеглил молбата си, и случаите, когато решаващият орган е отхвърлил молбата след нейното негласно оттегляне в съответствие с член 28, параграф 1.

При регистрирането на нова молба за международна закрила, винаги се прави справка в базата данни, за да се определи дали кандидатът е подавал преди това други молби за международна закрила.

Ако базата данни показва, че вече е подадена молба и че процедурата все още не е приключила (т.е. не е взето окончателно решение), не трябва да се регистрира новата молба. Вместо това следва да бъде уведомен кандидатът за възможността да представи нови факти или обстоятелства като част от молбата, която е в процес на разглеждане, при условие че това е възможно съгласно националното законодателство. Тези елементи могат да бъдат представени на органа, който разглежда молбата (т.е. на решаващия орган или на съда или трибунала).

Ако по предходната молба е взето окончателно решение (решение за отказ или за предоставяне на субсидиарна закрила), новата молба се регистрира като последваща молба.

При последваща молба решаващият орган извършва предварителното разглеждане, за да прецени дали са били представени или са възникнали нови елементи или факти и дали тези елементи значително увеличават вероятността кандидатът да отговаря на условията за международна закрила. Декларациите и писмените доказателства, предоставени от кандидата при регистрацията, са важни фактори, допринасящи за предварителното разглеждане на молбата. Важно е всички нови елементи и придружаващи документи да бъдат регистрирани по време на етапа на регистрация, тъй като е възможно да не се организира индивидуално интервю за по-нататъшно разглеждане на последващата молба ⁽³⁵⁾.

В предварителното разглеждане се стига до заключение дали последващата молба се счита за допустима или недопустима. Ако нови елементи или други констатации значително увеличават вероятността кандидатът да отговаря на условията за лице, на което е предоставена международна закрила, молбата се счита за допустима и процедурата по разглеждане продължава. Ако кандидатът не е представил такива нови елементи или не са налице нови констатации, молбата се счита за недопустима и процедурата по разглеждане приключва.

Като се имат предвид специфичните характеристики на процедурата за предварително разглеждане, на кандидата трябва да бъде предоставена следната информация:

- какво представлява последващата молба (т.е. че това не е възможност за обжалване на предишното решение, а възможност да се представят съответни нови елементи);

⁽³⁵⁾ Съгласно член 42, параграф 2, буква б) от ДПУ „Държавите членки могат да уредят в националното си законодателство правила за предварителното разглеждане... Тези правила могат, inter alia: - да позволят извършване на предварителното разглеждане единствено въз основа на писмените сведения без лично интервю“.

- какъв вид процедура по разглеждане ще бъде приложена (включително за предварително разглеждане);
- какво се има предвид под нови елементи и констатации;
- как и къде да се представят новите елементи и документи и кога трябва да бъдат представени;
- че кандидатът трябва да предостави подробна информация за причините, поради които новите елементи не са били представени по-рано, и каква е връзката им с предишната(ите) молба(и), ако е приложимо;
- възможността да не се провежда ново индивидуално интервю в зависимост от националното право;
- ако е възможно, какъв е срокът на процедурата по разглеждане съгласно националната практика.

По време на процеса на регистрацията може да бъде осигурен устен превод и да се използва за превод на всички формуляри, използвани за подаването на новите елементи като част от последващата молба, ако не се провежда индивидуално интервю.

Кандидатите трябва също така да бъдат уведомени за следните евентуални ограничения на техните права по време на предварителното разглеждане, които може да се прилагат в съответната държава от ЕС+.

- Правото да останат в държавата от ЕС+ може да бъде ограничено при определени условия (член 9, параграф 2, член 41 и член 46, параграфи 6—8 от ДПУ). Правото за оставане в държавата от ЕС+ по време на процедурата по разглеждане е общо правило, което може да бъде ограничено, ако кандидатът вече се е възползвал от разглеждането на поне две молби за международна закрила (т.е. първата му молба и първата му последваща молба), ако тези молби са били отхвърлени. Ако правото за оставане е било ограничено, решаващият орган трябва също така да гарантира, че решението за извеждане няма да доведе до нарушаване на принципа на *забрана за връщане*. Решение, че кандидатът няма право да остане, може да бъде взето към момента на регистрацията на молбата.
- Правото на ползване на материални условия на приемане може да бъде ограничено или отнето (член 20, буква в) от ДУП). Държавите от ЕС+ могат да ограничат или отнемат възможността за ползване на материалните условия на приемане (жилищно настаняване, храна и облекло), ако кандидатът е подал последваща молба. Това означава, че кандидатът може да няма право на настаняване или каквато и да е друга материална помощ по време на разглеждането на последващата молба.

Препоръчително е да се използва формуляр за регистрацията, който е специално предназначен за последващи молби, в който от кандидата се изисква да представи новите елементи, които служат за обосноваването на молбата, и евентуални актуализации на личните данни. Конкретни полета биха могли да съдържат информацията, на която се основава предварителното разглеждане, включително новите елементи, които не са включени в предишната(ите) молба(и), как тези елементи са свързани с предходната(ите) молба(и) за убежище, ако е приложимо, и евентуално причините, поради които тези елементи не са били посочени преди това.

За повече информация относно въпроси, които могат да бъдат задавани по време на подаването във връзка с молбата за убежище, вж. [приложение 1 „Полета за регистрацията“](#).

Особено трудни са случаите, когато се подава последваща молба по време на процес на връщане, най-вече когато такива молби се подават само с цел да се забави или затрудни текущият процес на извеждане. Във всички тези случаи е необходимо да се проведе консултация с решаващия орган. Поради това е добра практика да се създадат преки линии за обмен на информация между органите, отговарящи за извеждането, органите, отговарящи за регистрацията, и решаващия орган, за да се сезират за евентуални последващи молби, подадени непосредствено преди изпълнението на решение за връщане и да се даде възможност за незабавно извършване на предварителното разглеждане.

Свързан инструмент на EASO

[Практическото ръководство на EASO относно последващите молби](#) предоставя инструменти за разглеждане на последващи молби, включително аспекти, които да бъдат взети под внимание по време на отправянето, регистрирането и подаването на последващи молби. В ръководството се обяснява какво представлява последващата молба и какво се има предвид под „нови елементи“, които могат да бъдат представени в подкрепа на последваща молба. Освен това в него се разяснява специалният процесуален ред във връзка с предварителното разглеждане на последващи молби и се разглеждат конкретни случаи, при които може да бъде подадена последваща молба.

Преводи на това ръководство са достъпни на [уебсайта на EASO](#).

Обобщение на основните положения

- Преди подаването на нова молба винаги се прави справка в базата данни, за да се определи дали кандидатът не е подал предходна молба.
- Основен акцент на последващата молба са новите елементи. Трябва да се съберат данни от кандидата относно новите елементи, които не са се съдържали в предходната(ите) молба(и), както и относно причините, поради които тези елементи не са били представени преди това.
- Следва да бъде предоставена информация на кандидата за това какво представлява последващата молба и относно новите елементи, процедурата, която ще бъде приложена, как да представи новите елементи в подкрепа на молбата си по време на предварителното разглеждане и евентуалните ограничения на правата му докато трае процедурата.

VIII. Проверка на информацията

В [Глава IV. „Събиране на регистрационни данни“](#) е представен видът на данните, които следва да бъдат събирани чрез декларациите (устни и писмени) и документите, предоставени от кандидата по време на процедурата по регистрация.

В настоящата глава се акцентира върху различните бази данни и инструменти, които могат да бъдат използвани за справка по време на процедурата по регистрация с цел проверка на събраните данни. Служителят по регистрацията може да извършва някои видове проверки, докато за други ще трябва да насочи досието към специализирано звено или орган. В зависимост от правата на достъп до различни бази данни той може да направи справка с резултатите от търсенето в базата данни Евродак и с полицейски регистри преди интервюто за регистрация. Така може да се определи дали кандидатът преди това е кандидатствал за международна закрила или е влизал незаконно в друга държава от ЕС+. Също така може да се определи дали кандидатът има съдебно досие или за него има издадени международни/европейски заповеди за арест. Може също така да се направи справка във ВИС, за да се провери дали кандидатът е подавал молби за издаване на виза в Шенгенското пространство. Други средства за проверка на данните по време на процеса на регистрация включват проверка на документите за самоличност, езиков анализ, проверка на семейните връзки и търсене на съдържание в социалните медии.

A. Европейска база данни с дактилоскопични отпечатъци на лица, търсещи убежище

Системата Евродак е база данни на ЕС за пръстови отпечатъци на лица, търсещи убежище, създадена с регламента за Евродак. Тя улеснява държавите от ЕС+ при определянето на държавата, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила.

Когато дадено лице кандидатства за международна закрила в която и да е държава от ЕС+, пръстовите му отпечатъци се снемат и предават в централната система Евродак в срок от 72 часа. Системата съдържа дактилоскопични данни за всеки кандидат за международна закрила на възраст най-малко 14 години. Тези данни се съхраняват за максимален срок от 10 години. Централната система съдържа също така данни за лица на възраст най-малко 14 години, чиито пръстови отпечатъци са снети във връзка с незаконно преминаване на външните граници на ЕС, като тези данни се съхраняват за срок от 18 месеца.

Системата позволява да се определи дали кандидатът е подавал молба за международна закрила или е бил задържан в друга държава от ЕС+ във връзка с незаконно преминаване на външна граница. Ако в системата бъдат намерени пръстови отпечатъци на дадено лице, е възможен достъп до следните данни:

- държавата от ЕС+, в която кандидатът е влязъл преди това или в която е пребивавал преди;
- мястото и датата на задържане;
- пол на кандидата;
- референтен номер, използван от държавата от ЕС+;
- датата, на която са снети дактилоскопичните отпечатъци.

По отношение на кандидатите за международна закрила може да се съдържат допълнителни данни относно:

- мястото и датата на подаване на молбата за международна закрила;
- ако е приложимо, информация за прехвърляне от една държава в друга съгласно Регламента „Дъблин III“, и по-точно датата на пристигане след прехвърлянето;
- ако е приложимо, информация за напускането на територията на държавите от ЕС+ по инициатива на кандидата или след заповед за извеждане, и по-точно датата на това напускане;
- ако държава от ЕС+ реши да поеме отговорност за разглеждането на молбата по силата на дискреционната клауза в член 17, параграф 1 от Регламента „Дъблин III“, датата, на която е взето решението за разглеждане на молбата.

Държавата от ЕС+ определя компетентните органи, които имат правомощия да поискат сравняване на данните в Евродак и достъп до данните за пръстовите отпечатащи, съхранявани в системата. Списъкът на компетентните органи се публикува от Европейската комисия ⁽³⁶⁾. Ако служителят по регистрацията не е упълномощен да поиска данните, може да се въведе механизъм за насочване, който да позволява да се види дали даден кандидат е подавал предишна молба или е бил задържан в друга държава от ЕС+.

Б. Визова информационна система

ВИС е създадена с решение на Съвета от 2004 г. ⁽³⁷⁾; така беше създадена централна информационна система за решения, свързани с молби за визи за краткосрочно пребиваване с цел посещение или транзитно преминаване през Шенгенското пространство. Следователно системата включва информация относно молбите за издаване на визи за краткосрочно пребиваване в държавите от Шенгенското пространство. Няма налични данни за дългосрочните визи или за визите за държавите — членки на ЕС, които не са част от Шенгенското пространство — България, Хърватия, Кипър, Ирландия и Румъния. Регламентът за ВИС ⁽³⁸⁾ определя също така отговорностите и реда за обмен на визови данни.

⁽³⁶⁾ [Списък на компетентните органи, за които Комисията е уведомена](#) в съответствие с член 43 от регламент (ЕС) № 603/2013 за създаване на система Евродак за сравняване на дактилоскопични отпечатащи с оглед ефективното прилагане на регламент (ЕС) № 604/2013 за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство и за искане на сравнения с данните в Евродак от правоприлагащите органи на държавите членки и Европол за целите на правоприлагането и за изменение на регламент (ЕС) № 1077/2011 за създаване на Европейска агенция за оперативното управление на широкомащабни информационни системи в областта на свободата, сигурността и правосъдието (ОВ С L 45, 8.2.2021 г., стр. 1).

⁽³⁷⁾ [Решение на Съвета от 8 юни 2004 година](#) за създаване на визова информационна система (ВИС) (2004/512/ЕО), ОВ L 213, 15.6.2004 г., стр. 5.

⁽³⁸⁾ [Регламент \(ЕО\) № 767/2008](#) на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. относно Визовата информационна система (ВИС) и обмена на данни между държави членки относно визите за краткосрочно пребиваване (Регламент за ВИС), ОВ L 218, 13.8.2008 г., стр. 60.

Цели на Визовата информационна система

ВИС служи за следните цели:

- да улеснява по-бързите и по-точни проверки на визите от страна на граничната охрана и идентифицирането на лицата, открити без документи в рамките на шенгенската територия;
- да улеснява борбата с измамите и да предотвратява търсенето на по-изгодни варианти за получаване на виза;
- да улеснява определянето на държавата от ЕС+, която е компетентна за разглеждането на молба за международна закрила и процеса на разглеждане на молбата;
- да допринася за предотвратяването на заплахи за вътрешната сигурност на държавите от ЕС+.

Налични данни във Визовата информационна система

Системата съдържа данни и решения, свързани с молби за издаване на визи за краткосрочно пребиваване в Шенгенското пространство.

ВИС съдържа следните категории данни:

- буквено-цифрови данни за кандидата и за визите, които са били поискани, издадени, отказани, анулирани, отменени или продължени;
- снимки;
- данни за дактилоскопични отпечатъци;
- връзки към предходни регистрирани молби и връзки към досиета с молби на лицата, с които кандидатът е пътувал (ако кандидатът е пътувал в група).

Решаващият орган може да направи справка с конкретни данни, съхранявани във ВИС. Видът на данните, с които може да се направи справка, е различен в зависимост от това дали целта на органа е да определи държавата от ЕС+, компетентна за разглеждането на дадена молба, или самият той е компетентен за разглеждането на молбата.

Справка с данните във ВИС с цел определяне на държавата от ЕС+, която е компетентна за разглеждането на дадена молба ⁽³⁹⁾

Ако търсенето покаже, че е издадена виза със срок на валидност не повече от 6 месеца преди датата на подаване на молбата и/или срокът на виза е бил удължен и изтича не повече от 6 месеца преди датата на подаване на молбата, могат да бъдат намерени следните данни:

- номер на молбата;
- орган, който е издал или удължил визата и дали той я е издал от името на друга държава от ЕС+;
- основните лични данни на кандидата (фамилно име, собствено име, дата на раждане, пол, месторождение, настояща националност и националност по рождение);
- вид и номер на документа(ите) за пътуване и трибуквения код на издалата го държава;

⁽³⁹⁾ Член 21 от регламента за ВИС.

- вид виза;
- срок на валидност на визата;
- продължителност на планирания престой;
- снимки;
- основните лични данни за съпруга/съпругата и децата в свързаните досиета с молбата.

Справка с данни във ВИС с цел разглеждане на молба ⁽⁴⁰⁾

Ако търсенето покаже, че издадена виза е регистрирана във ВИС, може да се направи справка със следните данни:

- номер на молбата;
- основните лични данни на кандидата (фамилно име, собствено име, дата на раждане, пол, месторождение, настояща националност и националност по рождение);
- вид и номер на документа(ите) за пътуване и трибуквения код на издалата го държава;
- датата на изтичане на валидността на документа(ите) за пътуване, орган, издал документа(ите) за пътуване, и датата на издаване на документа(ите);
- снимки;
- данните, въведени във връзка с всяка издадена, анулирана или отменена виза, или виза, чиято валидност е удължена;
- основните лични данни за съпруга/съпругата и децата в свързаните досиета с молбата.

Как може да се използва наличната в базата данни информация по време на процедурата по регистрацията?

ВИС служи, наред с другото, за разглеждане на молба за международна закрила и определяне на държавата от ЕС+, компетентна за разглеждането на молбата. С оглед на тези две цели компетентните органи в областта на убежището имат достъп до данните за пръстови отпечатъци във ВИС.

Търсенето се извършва главно чрез сравняване на данните за пръстовите отпечатъци, снети от лице, подало молба за международна закрила, с тези на лицата, кандидатствали за виза. По този начин е възможно да се съпоставят такива данни за целите на идентифицирането и проверката. Ако пръстовите отпечатъци на кандидата не могат да бъдат използвани или търсенето по пръстови отпечатъци е неуспешно, търсенето може да се извърши и със следните данни:

- Фамилно име на кандидата или фамилно име по рождение, собствено(и) име(на), пол или дата, място и/или държава на раждане;
- настояща националност на кандидата или националността му по рождение;
- вид и номер на документа за пътуване, издаващ орган, дата на издаване и/или срок на валидност.

⁽⁴⁰⁾ Член 22 от регламента за ВИС.

В допълнение към идентифицирането на лицето ВИС може да помогне за установяване на евентуално предишно пътуване до държави от Шенгенското пространство, за събиране на информацията относно получената виза (издаващ орган, вид виза, срок на валидност, продължителност на планирания престой и т.н.), за идентифициране на документите, използвани за искането за виза, или за идентифициране на евентуални придружаващи членове на семейството. Поради това се счита за добра практика да се извършва търсене във ВИС преди окончателното подаване на молбата, за да се получи достъп до данните, свързани с евентуални молби за издаване на визи.

В контекста на определянето на държавата от ЕС+ , компетентна за разглеждането на молбата, възможно е вписаните във ВИС данни да сочат, че друга държава от ЕС+ е компетентна за разглеждането на молбата, ако визата е издадена или удължена от определена държава от Шенген. Ако молбата за виза е била отхвърлена, анулирана или отменена от определена държава от Шенгенското пространство, това може да означава и евентуална връзка с тази държава от ЕС+ , което би могло да бъде проучено допълнително в контекста на Регламента „Дъблин III“.

Когато се кандидатства за виза и се пътува до Шенгенското пространство с виза, се изисква документ за пътуване или паспорт. Базата данни на ВИС съдържа информация за номера на паспорта на кандидатите, както и за срока му на валидност и датата на изтичане на този срок. Ако при регистрацията кандидатът твърди, че никога не е притежавал паспорт, но информацията в базата данни на ВИС показва, че е предоставил паспорт при кандидатстване за виза, трябва да бъдат зададени допълнителни въпроси за изясняване.

Базата данни на ВИС свързва данните за пръстови отпечатъци, снети за молба за издаване на виза, с лични данни, които се проверяват по документ за самоличност. Възможно е кандидат да е получил виза и да пътува законно до определена държава, но след това да кандидатства за международна закрила в същата или в друга държава под друго име. Ако личните данни, съдържащи се в базата данни на ВИС, не съвпадат с тези, които кандидатът предоставя при подаването и регистрацията на молбата, трябва да бъдат изслушани причините за несъответствието.

Базата данни на ВИС може да предоставя информация за предишно пътуване до Шенгенското пространство или престой там преди подаването на молба за международна закрила. Тази информация, заедно с печатите в паспорта за влизане и евентуално излизане, помагат да се определи дали кандидатът е подал молбата за международна закрила възможно най-скоро след пристигането си в държавата. Информацията за предишни престои в Шенгенското пространство също може да бъде от значение за разглеждането на молбата.

При кандидатстване за виза се изисква и цифрова снимка. Може да се обърне внимание на външния вид на кандидата на снимката, тъй като при определени обстоятелства, например при евентуални случаи на трафик на хора, е възможно регистрационните данни да са фалшифицирани. Възможно е също така дете да се опита да се регистрира като пълнолетно лице при кандидатстването за виза, за да може да пътува като пълнолетно лице до шенгенската територия.

В. Проверка на документите

По време на процедурата по регистрацията от кандидатите се изисква да предоставят документи, с които разполагат, напр. документи за самоличност и гражданство, но също и други видове документи, които могат да бъдат от значение за молбата за убежище. Такива могат да бъдат професионални документи, съдебни заповеди или заповеди за арест, карти за членство в политическа партия и военни книжки.

Ролята на служителя по регистрацията е да събира и регистрира ⁽⁴¹⁾ информацията, предоставена от кандидата, а не да оценява достоверността или автентичността на представените документи, освен ако националното законодателство или националната практика не предвиждат друго. Ако обаче бъдат забелязани някакви проблеми, свързани с автентичността на предоставените документи, добре е това да се отбележи в досието.

Възможно е да е важно да се знае заключението от оценката на автентичността на даден документ преди началото на етапа на разглеждане. Добра практика е да се въведе механизъм за насочване по време на етапа на регистрацията, чрез който да може да се изпращат подадените документи към специализирано звено или орган (напр. полицията), компетентни да извършат проверката на автентичността на документите. В зависимост от националната структура механизмът за насочване може да се прилага систематично за всички подадени документи или да се ограничи до определени видове (напр. документи за самоличност и гражданство или документи с характеристики за защита), или за документи, за които на пръв оглед възникват съмнения относно автентичността.

Оценката на документите се извършва от специализиран персонал чрез техническо разследване, за да се провери дали са истински. Това разследване може да се изразява например в сравняване с еталони в база данни с документи или съдебно-техническа проверка на документите.

Когато заключението е, че кандидатът е предал фалшив или подправен документ, ще трябва да се изслуша гледната точка на кандидата относно резултатите. В зависимост от реда, предвиден в националното законодателство, може да не е възможно фалшив или подправен документ да бъде върнат на кандидата. Само по себе си представянето на подправени документи не винаги означава, че кандидатът се опитва да злоупотреби с процедурата за предоставяне на убежище. Кандидатите може да използват подправени документи, за да избягат от държавата си на произход, прибягвайки до услугите на трафиканти на хора или по друг начин, или може да са били погрешно информирани относно определени документи, които е необходимо да представят на органите в областта на убежището. Следователно от съществено значение е да се изслуша гледната точка на кандидата относно резултата от проверката на документите, което може да стане по време на индивидуалното интервю.

Г. Полицейски регистри

В контекста на процедурата за предоставяне на убежище, важен източник на информация по редица въпроси могат да бъдат както националните полицейски регистри, така и регистрите на

⁽⁴¹⁾ За по-подробна информация относно събирането и регистрирането на документи, представени от кандидата, вж. [глава IV „Събиране на регистрационни данни“](#).

Интерпол. Факт е, че ако името на кандидата фигурира в полицейски регистър, полицейското досие може да даде полезна информация не само относно съдебното му минало, но евентуално и относно различни аспекти на неговата самоличност и предишно местопребиваване. В контекста на процедурата за предоставяне на убежище полицейските регистри могат да бъдат източник на информация за маршрута на пътуването, входния пункт в ЕС и това, че кандидатът е бил в определена държава в определен момент.

Добра практика е новорегистрираните молби да се сравняват с националните, европейските (напр. в Шенгенската информационна система) или международните полицейски регистри (напр. на Интерпол).

Справката в полицейските регистри е строго регламентирана и само компетентните национални органи имат достъп до тях. Ако полицейски орган е включен в процедурата по регистрация, проверката за сигурност може да се извърши на етапа, когато този орган изпълнява функциите си в процедурата. Ако обаче полицейският орган не участва в процедурата по регистрация, може да се въведе механизъм за насочване, който да позволява на органа по регистрацията да препраща молбите. Също така това ще е възможност за органа по регистрацията да провери дали кандидатът фигурира в полицейските регистри.

В зависимост от националната структура проверката за сигурност може да се прилага за всички новорегистрирани молби или само за конкретно определени въз основа на набор от критерии (напр. молби от лица от определени държави на произход или за определен вид молби).

Д. Проверка на семейни връзки

На етапа на регистрация може да се наложи да се проверят твърденията на кандидата за състава на семейството му. Тази проверка може да се отнася до членове на семейството, придружаващи кандидата по време на регистрацията, или лица, които не са с него към момента на регистрацията.

Вторият случай може да възникне в ситуация, в която новорегистриран кандидат се позовава на семейна връзка с лице, което е подало молба за международна закрила преди и/или с лице, на което е предоставена международна закрила.

Семейната връзка може да бъде проверена с помощта на различни методи.

- Събиране на подробни данни за членовете на семейството на кандидата. Това включва събиране от кандидата на основни лични данни за всеки член на семейството, напр. име, дата и място на раждане, настоящо занятие, семейно положение, дата и място на сключване на брака, имена на родителите и братята и сестрите, както и настоящото им местонахождение и контекста на разделянето им с кандидата. По-късно тази информация може да бъде сверена с информацията, предоставена от съответните членове на семейството в техните молби. Това отново показва важността на събирането на надеждни и пълни данни по време на регистрацията.
- Набавяне и разглеждане на всякакви документи, свързани със състава на семейството, включително удостоверения за раждане и брак и евентуални семейни книжки.

- Събиране на данни за предишно съжителство с всеки член на семейството и кога членовете на семейството са живели заедно.
- В зависимост от контекста и в случаи на съществени съмнения, да се извърши ДНК тест. В някои държави ДНК тестът може да се използва за проверка на семейни връзки, например в случаи на несигурност по отношение на семейната връзка. Несигурност може да възникне поради различаващи се твърдения или доказателства, предоставени от трети страни, липса на документни или други доказателства в подкрепа на наличието на семейна връзка или признаци за трафик на хора в контекста на твърдения за семейна връзка.
- Държавите от ЕС+ могат да проверяват семейните връзки, като извършват ДНК тестове в допълнение към събраните данни чрез интервюта и документни доказателства. ДНК тестовете могат да се считат за пропорционална мярка, ако не са налице по-малко ограничаващи средства за установяване на семейната връзка, като например документни доказателства. Препоръчва се също така органите да поемат разходите за ДНК тестове или да не определят непропорционални такси за тях, което би създавало пречки пред достъпа до права на кандидатите.

Е. Социални медии

Чрез социалните медии потребителите създават онлайн общности за обмен на информация, идеи, лични послания и друго съдържание онлайн. Този вид общуване често се осъществява чрез уебсайтове на социални мрежи или микроблогове, като Facebook, Twitter, Instagram и платформи, предназначени за блогове.

Социалните медии са широкоизползвани в целия свят. В зависимост от мрежата на социалните медии и индивидуалното предпочитание публикуваната информация може да бъде достъпна само за малка група избрани лица или да бъде публично достъпна. Даден кандидат може да публикува информация в социалните медии по широк кръг от теми. Тази информация може да бъде от значение и полезна за проверка на информацията за кандидата.

Добра практика е кандидатите да бъдат попитани по време на етапа на подаване дали използват социални медии и/или дали имат лични уебсайтове или блогове. Достъпът до социалните медии обаче е ограничен, тъй като разкриването на такава информация не трябва да нарушава правото на неприкосновеност на личния живот на кандидата. Например кандидатът не следва да бъде задължаван или да бъде каран да се чувства задължен да предостави парола за профила си в социалните медии или да предостави достъп до информация, която е защитена с парола, освен ако националното законодателство не предвижда друго за конкретни цели и при определени условия.

Информацията в социалните медии следва да се използва изключително предпазливо, тъй като е особено трудно, ако изобщо е възможно да се оцени нейната надеждност.

Може да се окаже трудно да се установи истинността на различни аспекти на информацията, която се намира в социалните медии. Това включва източника или самоличността на автора (тъй като хората понякога използват псевдоними или фалшива самоличност на друго лице), датата на информацията (която е различна от датата на публикуване на информацията) или самото съдържание, тъй като за съдържанието в социалните медии често няма нормативни изисквания и е малко вероятно да има редакторски контрол, за разлика от „конвенционалните“ медийни източници.

Ж. Езиков анализ и признак

Анализът на езика, на който кандидатът говори и пише е метод за установяване на националността, региона на произход или етническия му произход⁽⁴²⁾. В повечето случаи се извършва анализ на речта на кандидата, за да се определи дали той проявява очакваните характеристики на лице, израснало или социализирано в определено място на произход.

Езиковият анализ следва да се извършва от обучен и квалифициран лингвист (т.е. специалист, който е преминал обучение и притежава експертен опит в областта на езиковия анализ), а не от лице, за което съответният език е роден⁽⁴³⁾. Водещи в ролята на лингвиста в процедурата за предоставяне на убежище са принципите на поверителност и безпристрастност.

Езиковият анализ изисква надеждни данни като звукозапис с достатъчна дължина и качество. Той се състои в изследване на акцента, граматиката, речника и заемните думи в речта на кандидата.

Езиковият анализ е скъпоструващ и ресурсоемък процес. Решението дали да се извърши езиков анализ може да бъде взето въз основа на индивидуални елементи, например ако са налице съмнения относно елементи от заявената самоличност на кандидата (напр. неговата държава на произход или обичайно местопребиваване) или по-систематично въз основа на предварително определен набор от критерии (напр. за кандидати, които твърдят, че са от определена държава на произход).

Следва да се подхожда внимателно, когато се правят заключения от езиковия анализ. Всъщност гражданството и националността⁽⁴⁴⁾ са правни договорености, които не са непременно свързани с езика или езиците, говорени от гражданите на съответната държава. Например кандидат, който е живял през целия си живот извън държавата, на която е гражданин, може да не владее езика на тази държава или да има чужд акцент, когато говори езика на държавата, на която е гражданин.

Следователно резултатът от езиковия анализ следва винаги да се използва заедно с други показатели и с оглед на твърденията на кандидата. Докладът от езиковия анализ може да се използва като допълнителен начин за проверка на информацията, предоставена от кандидата (напр. относно държавата му на произход, произхода му и посочените от него място на пребиваване и място на обучение).

Освен пълния езиков анализ съществуват и други методи с по-ограничен обхват, които често се наричат „определяне на езиков признак“. Определянето на езиков признак представлява кратка проверка, извършена от лингвист и/или лице, за което съответният език е роден език, за да се определи дали има някакви съмнения или противоположания, че кандидатът може да не говори езика на региона, от който твърди, че произхожда. Наскоро бяха разработени методи за

⁽⁴²⁾ Тук се използва определението за езиков анализ за определяне на произхода на Европейската мрежа за миграцията (ЕММ) (вж. [речника на ЕММ](#), версия 7.0, юли 2020 г.).

⁽⁴³⁾ Language and National Origin Group, ["Guidelines for the use of language analysis in relation to questions of national origin in refugees cases"](#) („Насоки за използване на езиковия анализ във връзка с въпроси от областта на националния произход при случаи на бежанци“), *International Journal of Speech Language and the Law*, том 11, № 2, 2004 г., стр. 2.

⁽⁴⁴⁾ Член 2, буква г) от регламента относно статистиката за миграцията определя гражданството като „специфичната правна връзка между дадено лице и неговата държава, придобита по рождение или чрез натурализация, независимо дали посредством декларация, избор, брак или друг начин, в съответствие с националното законодателство“.

използване на изкуствен интелект, при които компютърът може да посочи с известна степен на сигурност откъде може да произхожда говоримият език.

Когато резултатът от определянето на езиковия признак показва съмнения относно произхода на кандидата, може да се обмисли извършване на пълен езиков анализ. Определянето на езиковия признак може да бъде от полза, когато кандидатът не разполага с документ или е с произход от държава, в която лесно може да се снабди с фалшиви документи за самоличност на черния пазар. Определянето на езиковия признак отнема по-малко време от езиковия анализ, тъй като не е необходимо анализаторът да изготвя пълен доклад, а може само да посочи дали кандидатът е или е по-вероятно да не е от посочената държава на произход. Следователно езиковият признак не е нищо повече от това, което предполага наименованието му, т.е. това е само „признак“ и не може да служи като единствено основание да се оспорва достоверността на твърдението на кандидата относно държавата му на произход. На кандидата обаче биха могли да бъдат зададени въпроси относно евентуални несъответствия между твърденията му и езиковия признак, като през това време бъде проучен допълнително произходът на кандидата. Въпреки че езиковият признак се използва главно като средство за насочване, докладите от езиковия анализ се приемат като доказателство от органите и съдилищата.

Обобщение на основните положения

- Евродак е база данни за целия ЕС, съдържаща пръстови отпечатаци на граждани на трети държави, които са подали молба за международна закрила в други държави от ЕС+ или които са били задържани поради незаконно преминаване на външните граници на ЕС. Тази информация може да спомогне за определянето на държавата, компетентна за разглеждането на молбата.
- ВИС е централна информационна система за решения, свързани с молби за визи за краткосрочно пребиваване за посещение или транзитно преминаване през Шенгенското пространство, която може да се използва за проверка на предишни престои в държавите от Шенгенското пространство, за определяне на държавата, компетентна за разглеждането на молбата, и в помощ при разглеждането на молбата.
- Социалните медии могат да предоставят публично достъпна информация, която би могла да спомогне за проверката на твърденията на кандидата. Към такава информация следва да се подхожда внимателно поради трудността да бъде определена надеждността ѝ.
- Езиковият анализ или определянето на езиковия признак се извършват въз основа на звукозаписи и могат да спомогнат за установяване на националността, региона на произход или етническия произход на кандидата.

IX. Значение на регистрационните данни за етапа на разглеждане

Регистрационните данни могат да се използват за организационни и планови цели (вж. [раздел А „Организация и планиране“](#)), за насочване на молбата към най-подходящия процес на предоставяне на убежище или работен процес (вж. [раздел Б „Насочване на случаи“](#)) и за установяване и предвиждане на потребностите от ресурси (вж. [раздел В „Определяне на потребностите от ресурси“](#)).

А. Организация и планиране

Регистрационните данни ръководят процеса на планиране на индивидуалното интервю. Те указват времето, което трябва да бъде определено за индивидуалното интервю, дали е необходимо да се осигури устен преводач и да бъдат предоставени или въведени специални гаранции преди интервюто, както и кои служители по случая биха били най-подходящи за разглеждането на случая. Назначаването на конкретен служител по случая и/или устен преводач се основава на различни фактори като:

- опита на служителя по случая в обработването на молби с определена степен на сложност;
- експертните познания на служителя по случая във връзка с конкретната държава или регион на произход, вида на молбата или конкретната тема (напр. изключване);
- специализацията на служителя по случая (и/или устния преводач) по отношение на интервюирането на кандидати със специални потребности;
- полът на служителя по случая и/или на устния преводач, тъй като е за предпочитане те да са от същия пол като кандидата, ако е възможно и ако бъде поискано от кандидата (освен ако решаващият орган счита, че искането се основава на причини, които не са свързани със затруднения на кандидата при представянето на неговата молба);
- връзката между членове на семейството и свързани случаи;
- наличието на служител по случаи и на устен преводач (по-специално когато интервюто трябва да се проведе на рядък език);
- евентуално възможен конфликт на интереси, по-специално ако служителят по случая и/или преводачът познават кандидата от друг контекст.

Б. Насочване на случаи

Държавите от ЕС+ могат да въведат система за насочване, известна също като триажна система, чрез която новорегистрираните случаи се разпределят и насочват към различни направления от етапа на разглеждане. Това насочване се извършва въз основа на информацията, събрана по време на етапа на регистрация. Целта на системата за насочване е да се рационализира и повиши ефективността на процеса на разглеждане.

Направленията в системата за насочване могат да бъдат проектирани по различни начини в зависимост от натовареността по случая, който трябва да бъде разгледан, наличните ресурси

и стратегическите решения на решаващия орган. Системата за насочване може да включва например следните направления.

- **„Приоритетно“ направление.** В зависимост от националната практика даването на предимство може да се прилага, наред с другото, в следните случаи:
 - ако кандидатът е уязвимо лице или се нуждае от специални процедурни гаранции;
 - ако въз основа на индивидуалните регистрационни данни има вероятност случаят да е добре обоснован или, като друга възможност, има вероятност да е очевидно необоснован (ако това понятие съществува в националната практика), например въз основа на процента на признаване на молби за предоставяне на убежище.
- **Направление за ускорени процедури.** За да бъдат спазени по-кратките срокове при ускорените процедури, може да се използва специално направление, за да се избегне забавянето на ускорените случаи от други „редовни“ случаи. Ускорените направления често се прилагат за сигурни държави на произход или когато в молбата няма проблемни въпроси, които са от значение за международната закрила.
- **Направление, предназначено за конкретно натоварване със случаи с определена държава на произход.** Тази практика може да бъде приложена например когато това натоварване е значимо от гледна точка на броя на случаите и/или това дали службата разполага със специализиран персонал за тази натовареност.
- **Направление, предназначено за процедурата за допустимост.** Това може да се приложи например за кандидати, които вече са получили международна закрила в друга държава членка или за последващи молби.

Регистрационните данни са от ключово значение за разработването и въвеждането на система за насочване.

Анализът на събраните регистрационни данни е отправна точка, от която може да се вземе решение дали с оглед на настоящата и прогнозираната натовареност въвеждането на система за насочване би подобрило ефективността на етапа на разглеждане.

Освен това непрекъснатото наблюдение на регистрационните данни позволява да се установи всяка евентуална необходимост от актуализиране или промяна на системата за насочване в отговор на обема на новорегистрираните случаи.

V. Определяне на потребностите от ресурси

Информация относно държавите на произход

Тенденциите в регистрационните данни могат да разкрият появата на нова (или внезапно или рязко увеличаване на съществуващата) натовареност с молби за убежище от определена държава на произход. Това наблюдение може да доведе до необходимостта звеното за информация относно държавата на произход да направи проучвания относно тази държава на произход.

Правна уредба и насоки в областта на политиката

По подобен начин тенденциите в регистрационните данни могат да покажат появата на нов вид молби или на нов правен проблем, което би довело до необходимостта от разработване на специфични насоки за държавата или принципни и правни насоки по въпроса.

Устен превод

Появата или увеличаването на натовареността по определени случаи може също така да породи необходимост от допълнителни услуги за устен превод за определен език.

Човешки ресурси

Увеличаването на броя на регистрираните случаи или увеличаването на броя на сложните случаи може да наложи допълнително назначаване на служители по случаи.

Обобщение на основните положения

- Анализът и разбивката на регистрационните данни позволяват на решаващия орган да се подготви ефективно за своите краткосрочни и средносрочни дейности, напр. насрочване на интервюта.
- За да подобрят и рационализират своя капацитет за обработване, държавите от ЕС+ могат да въведат система за насочване, според която при регистрацията случаите се насочват към различни направления. Регистрационните данни са от ключово значение за разработването и въвеждането на система за насочване.
- Регистрационните данни могат да открият потенциални потребности от ресурси, например по отношение на информация за държавата на произход, правни насоки, тълкуване и човешки ресурси.

Приложения

Приложение 1: Полета за регистрация

Декларация за отказ от отговорност. В настоящото приложение се прави преглед на полетата за регистрация, за които редовно се изискват данни от кандидатите на етапа на регистрацията. Включени са данните, които в настоящото практическо ръководство се препоръчва да бъдат събирани на етапа на регистрация, информацията, която трябва да бъде предоставена, и указания кога служителите по регистрацията следва да сигнализират за определена информация на вниманието на специализирани колеги, звена или други органи и/или да насочват случая. Прегледът няма за цел да предложи стандартен формуляр за регистрация, тъй като всеки формуляр за регистрация трябва да бъде съобразен с националния контекст в зависимост от това кой каква информация събира и кога и за какви процедури ще се използват данните. Може обаче да се използва като еталон за оценка на формулярите за регистрация, използвани на национално равнище.

Данните, които съгласно директивите и регламентите на ОЕСУ се изисква да бъдат регистрирани на ранен етап от процедурата за предоставяне на убежище, са в удебелен шрифт, като в бележките под линия се цитират конкретните членове от въпросните директиви и регламенти. По подобен начин информацията, която трябва да бъде предоставена на кандидатите съгласно изискванията на директивите и регламентите на ОЕСУ, е подчертана в синьо, като съответните препратки са цитирани в бележките под линия.

Регистрационни данни: Първа молба за международна закрила

ДАННИ ЗА РЕГИСТРАЦИЯТА

- Регистрационен номер**
- Номер на случая**
- Дата на подаване** ⁽⁴⁵⁾
- Място на подаване** ⁽⁴⁶⁾
- Вид кандидат (пълнолетен, непридружен ненавършил пълнолетие или зависимо лице)** ⁽⁴⁷⁾
- Вид на молбата (първа молба, последваща молба или молба с възобновена процедура по разглеждане)** ⁽⁴⁸⁾

Устен превод

- Използване на устен превод (когато е необходимо)** ⁽⁴⁹⁾
 - Език на устния превод
 - Идентификационен номер на устния преводач
 - Кандидатът потвърждава, че разбира преводача

⁽⁴⁵⁾ Вж. член 34, параграф 2, буква ж) от Регламента „Дъблин III“.

⁽⁴⁶⁾ Вж. член 34, параграф 2, буква е) от Регламента „Дъблин III“.

⁽⁴⁷⁾ Вж. член 3, параграф 1, буква а) от регламента относно статистиката за миграцията.

⁽⁴⁸⁾ Вж. член 34, параграф 2, буква ж) от Регламента „Дъблин III“.

⁽⁴⁹⁾ Вж. член 12, параграф 1, буква б) от ДПУ.

Информация, предоставяна на кандидатите

- На кандидата се предоставя информация относно процедурата за регистрация и процедурата, която следва след регистрацията ⁽⁵⁰⁾
- На кандидата се предоставя информация относно неговите права и задължения по време на процедурата за предоставяне на убежище ⁽⁵¹⁾
- Кандидатът потвърждава, че разбира информацията, която му е предоставена

Данни за връзка

- Адрес** ⁽⁵²⁾
- Телефонен номер
- На кандидата се предоставя информация за това как да регистрира промени в своите данни за връзка ⁽⁵³⁾

Биометрични данни

- Снимка
- Пръстови отпечатъци ⁽⁵⁴⁾
- Подпис

Други данни

- Присъствие на кандидата в социалните медии
 - Платформа(и) на социални медии
 - Допълнителна информация като потребителско(и) име(на), лични уебсайтове или блогове (ако е приложимо)

Зависимо пълнолетно лице

- Зависимото пълнолетно лице е уведомено за последиците от подаването на молбата от негово име ⁽⁵⁵⁾
- Зависимото пълнолетното лице е уведомено за правото си да подаде отделна молба ⁽⁵⁶⁾
- Изискано е съгласието на зависимото пълнолетно лице да се подаде молбата от негово име** ⁽⁵⁷⁾

Съгласието трябва да бъде дадено в писмен вид от зависимото пълнолетно лице и да бъде добавено към досието на кандидата.

⁽⁵⁰⁾ Вж. член 12, параграф 1, буква а) от ДПУ.

⁽⁵¹⁾ Вж. член 12, параграф 1, буква а) от ДПУ.

⁽⁵²⁾ Вж. член 13, параграф 2, буква в) от ДПУ.

⁽⁵³⁾ Вж. член 12, параграф 1, буква а) от ДПУ.

⁽⁵⁴⁾ Вж. член 11, буква а) от регламента за Евродак.

⁽⁵⁵⁾ Вж. член 7, параграф 2 от ДПУ.

⁽⁵⁶⁾ Вж. член 7, параграф 2 от ДПУ.

⁽⁵⁷⁾ Вж. член 7, параграф 2 от ДПУ.

ЛИЧНИ ДАННИ

Име и пол

- Пълно име** ⁽⁵⁸⁾
 - Собствено име(на)
 - Фамилно име(на)
 - Моминско име (когато е приложимо)
- Пол** ⁽⁵⁹⁾
 - Предпочитани местоимения според социалния пол
- Име на бащата
- Име на майката

Дата на раждане

- Дата на раждане** ⁽⁶⁰⁾
 - Дата на раждане по календара, използван в държавата на произход на кандидата (ако е приложимо)
 - Посочва се дали датата на раждане е предполагаема или точна
 - Обяснение за начина, по който е определена предполагаемата дата на раждане (ако е приложимо)

Месторождение

- Държава на раждане** ⁽⁶¹⁾
- Месторождение** ⁽⁶²⁾
 - Провинция/регион/губернаторска област
 - Село/община/подобласт ⁽⁶³⁾
- Причини, поради които кандидатът не знае мястото си на раждане (ако е приложимо)

Националност

- Националност** ⁽⁶⁴⁾
 - Посочва се дали националността е удостоверена или заявена/предполагаема
 - Посочват се причините за несигурност във връзка с националността (ако е приложимо)

⁽⁵⁸⁾ Вж. член 34, параграф 2, буква а) от Регламента „Дъблин III“ и член 6, параграф 1 от ДУП.

⁽⁵⁹⁾ Вж. член 4, параграф 1 от Регламента относно статистиката за миграцията и член 11, буква в) от Регламента за Евродак.

⁽⁶⁰⁾ Вж. член 4, параграф 1 от Регламента относно статистиката за миграцията и член 34, параграф 2, буква а) от Регламента „Дъблин III“.

⁽⁶¹⁾ Вж. член 3, параграф 1, буква а), подточка ii) от Регламента относно статистиката за миграцията и член 34, параграф 2, буква а) от Регламента „Дъблин III“.

⁽⁶²⁾ Вж. член 34, параграф 2, буква а) от Регламента „Дъблин III“.

⁽⁶³⁾ Вж. член 4, параграфи 1—2 от ДО и член 13, параграф 1 от ДПУ.

⁽⁶⁴⁾ Вж. член 4, параграф 1 от Регламента относно статистиката за миграцията и член 34, параграф 2, буква а) от Регламента „Дъблин III“.

- Друго гражданство** ⁽⁶⁵⁾
- Липса на гражданство
 - Посочва се дали липсата на гражданство е удостоверена или заявена/предполагаема
 - Посочват се причините, поради които кандидатът се счита за лице без гражданство (ако е приложимо)

Данни за прието име/псевдоним

Терминът „прието име/псевдоним“ се отнася до лични данни, които съществено се различават от други лични данни, напр. моминско(и) име(на), имена, използвани в неофициални случаи, или лични данни, регистрирани в бази данни.

- Собствено име(на)
- Фамилно име(на)
- Дата на раждане
- Място на раждане
- Националност
- Допълнителна информация, напр. източник на информация за приетото име/псевдонима и за каква цел са използвани

ДЪРЖАВИ НА ПРЕДХОДНО ПРЕБИВАВАНЕ

Предходното пребиваване се отнася до всички държави извън държавата на произход, в които кандидатът е възнамерявал да се ползва от закрилата или да се установи ⁽⁶⁶⁾.

- Държава на предходно пребиваване** ⁽⁶⁷⁾
- Предходно местопребиваване** ⁽⁶⁸⁾
 - Провинция/регион/губернаторска област
 - Село/община/подобласт
- Продължителност на престоя
- Причина(и) за престоя
- Разрешение за пребиваване в държавата на предходно пребиваване
 - Вид разрешение за пребиваване
 - Срок на валидност

⁽⁶⁵⁾ Вж. член 34, параграф 2, буква а) от Регламента „Дъблин III“.

⁽⁶⁶⁾ Предходното пребиваване не се отнася до случайни посещения или транзитно преминаване през държава, различна от държавата на произход на кандидата.

⁽⁶⁷⁾ Вж. член 3, параграф 1, буква а), подточка iii) от Регламента относно статистиката за миграцията и член 34, параграф 2, буква г) от Регламента „Дъблин III“.

⁽⁶⁸⁾ Вж. член 34, параграф 2, буква г) от Регламента „Дъблин III“.

ДОКУМЕНТИ

Документи за самоличност

Паспорт ⁽⁶⁹⁾

- Посочва се дали кандидатът понастоящем има паспорт у себе си или притежава паспорт, който понастоящем не е у него
- Номер на паспорта
- Срок на валидност
- Дата на издаване
- Издаващ орган
- Място на издаване
- Паспортът е бил задържан от органите за проверка на неговата автентичност или кандидатът ще се опита да представи паспорта на решаващия орган.

Други документи за самоличност ⁽⁷⁰⁾

Други документи за самоличност са документи, различни от паспорта, с които може да се установи самоличността на кандидата, напр. национални лични карти, книжки за самоличност или удостоверения за раждане.

- Посочва се дали кандидатът има у себе си други документи за самоличност или притежава други документи, които понастоящем не са у него
- Вид документ
- Номер на документа
- Документът за самоличност е бил задържан от органите за проверка на автентичността му или кандидатът ще се опита да представи други документи за самоличност на решаващия орган.

Няма документи за самоличност

- Посочва се, че кандидатът никога не е притежавал паспорт и/или други документи за самоличност
- Допълнителна информация, напр. причини за липсата на паспорт или други документи за самоличност

Подкрепящи документи

Подкрепящи документи са всички документи, които кандидатът представя в подкрепа на обосноваването на молбата си за международна закрила, включително удостоверения за брак, военна книжка или други документи за обосноваване на молбата за убежище.

Вид документ ⁽⁷¹⁾

- Посочва се дали документът, който кандидатът има у себе си е оригинал или копие
- Допълнителна информация, напр. основна тема на документа, издаващ орган, дата на издаване и какво кандидатът желае да докаже чрез представянето му

⁽⁶⁹⁾ Вж. член 13, параграф 2, буква б) от ДПУ и член 34, параграф 2, буква б) от Регламента „Дъблин III“.

⁽⁷⁰⁾ Вж. член 13, параграф 2, буква б) от ДПУ и член 34, параграф 2, буква б) от Регламента „Дъблин III“.

⁽⁷¹⁾ Вж. член 13, параграф 2, буква б) от ДПУ.

ОСНОВНА ИНФОРМАЦИЯ

- Етнически произход
- Религия
- Езици, които кандидатът разбира ⁽⁷²⁾**
 - Майчин език
 - Владее на други езици
 - Ниво на владее
- Образование, включително брой години, през които е посещавал училище и/или видове посещавани училища
- Професия, включително информация за предишна работа

СЕМЕЙСТВО

- Семейно положение (неженен (неомъжена)/семеен(а)/разведен(а)/вдoveц(вдовица)

Членове на семейството

- Съпруг(а)/законен партньор
 - Собствено име(на)
 - Фамилно име(на)
 - Дата на раждане/възраст
 - Месторождение
 - Националност
 - Настоящо местонахождение
 - Дата на сключване на брака
 - Допълнителна информация, напр. данни за брак, който не е законно удостоверен
- Бивш(и) съпруг(а)/законен(ни) партньор(и)
 - Собствено име(на)
 - Фамилно име(на)
 - Дата на раждане/възраст
 - Месторождение
 - Националност
 - Настоящо местонахождение/дата на смъртта

Ако кандидатът е разведен със съпруга/съпругата си или е женен за повече от един(на) съпруг(а):

- Дата на сключване на брака/развода
- Допълнителна информация, напр. данни за брак/развод, който не е законно удостоверен

⁽⁷²⁾ Вж. член 12, параграф 1, буква а) от ДПУ и член 5, параграф 2 от ДУП.

- Деца
 - Собствено име(на)
 - Фамилно име(на)
 - Дата на раждане
 - Месторождение
 - Националност
 - Настоящо местонахождение
 - Майка на детето
 - Собствено име(на)
 - Фамилно име(на)
 - Националност
 - Баща на детето
 - Собствено име(на)
 - Фамилно име(на)
 - Националност

Други членове на семейството

Други членове на семейството са следните родственици, които пребивават в различни държави или които са починали.

- Родител(и)
 - Собствено име(на)
 - Фамилно име(на)
 - Дата на раждане/възраст
 - Националност
 - Настоящо местонахождение/дата на смъртта
- Братя или сестри
 - Собствено име(на)
 - Фамилно име(на)
 - Дата на раждане/възраст
 - Националност
 - Настоящо местонахождение/дата на смъртта
- Друг(и) съответен(ни) член(ове) на семейството
 - Собствено име(на)
 - Фамилно име(на)
 - Дата на раждане/възраст
 - Националност
 - Настоящо местонахождение/дата на смъртта

Членове на семейството, които се намират в други държави от ЕС+

Ако някой от членовете на семейството, посочени по-горе, се намира в друга държава от ЕС+, следва да се събере следната информация за всеки член на семейството.

- Лични данни на член на семейството (както е посочено по-горе) ⁽⁷³⁾**
 - Връзка с члена на семейството
 - Държава на пребиваване
 - Статут на пребиваване
 - Данни за връзка
 - Посочва се дали кандидатът е зависим от члена на семейството
 - Допълнителна информация относно тази зависимост, напр. на дете или поради старост, или поради увреждане или тежко заболяване
 - Посочва се дали членът на семейството е зависим от кандидата
 - Допълнителна информация относно тази зависимост, напр. на дете или поради старост, или поради увреждане или тежко заболяване

Издирване на семейството

Ако кандидатът е непридружено дете, се записват данните за връзка с родителите. Ако за детето има (допълнителни) основни полагащи грижа лица, данните за връзка с тези лица и информация за връзката им с детето също следва да бъдат регистрирани ⁽⁷⁴⁾.

- Връзка с детето
- Собствено име(на)
- Фамилно име(на)
- Адрес
- Телефонен номер

СВЪРЗАНИ СЛУЧАИ

- Посочват се номерата на досиетата на родственици, регистрирани в държавата на убежище
- Посочват се номерата на досиетата с молби, които са свързани със случая на кандидата по други причини (напр. кандидати, които са избягали заедно по една и съща причина)

МАРШРУТ НА ПЪТУВАНЕ

- Маршрут на пътуване ⁽⁷⁵⁾**
 - Транспорт, използван за пътуването
 - Дата на напускане на държавата на произход
 - Дата на пристигане в приемащата държава

⁽⁷³⁾ Вж. член 34, параграф 2, буква а) от Регламента „Дъблин III“.

⁽⁷⁴⁾ Следва да се има предвид, че трябва да бъде направена оценка за висшият интерес на детето, преди да може да започне издирването на членове на семейството в съответствие с член 31, параграф 5 от ДО.

⁽⁷⁵⁾ Вж. член 34, параграф 2, буква г) от Регламента „Дъблин III“.

УЯЗВИМОСТ

Уязвимостта е свързана със специални процедурни потребности и/или потребности за приемане, които кандидатът може да има. Ролята на служителя по регистрацията е да установи признаците за уязвимост и да сигнализира за тях пред органа за предоставяне на убежище, да предостави незабавно подкрепата, която е на разположение на етапа на регистрацията, и да насочи кандидата за допълнителна оценка или подкрепа.

- Признаци на уязвимост, които са показател за специални потребности** ⁽⁷⁶⁾
 - Допълнителни бележки относно тези признаци на уязвимост, напр. описание на конкретни признаци
- Кандидатът се информира за наличната помощ, която се предоставя в неговото положение, включително правна помощ и психологическа и медицинска подкрепа ⁽⁷⁷⁾
- Кандидатът се насочва към следните видове подкрепа (с негово съгласие)
- Забележки относно необходимостта от допълнително(и) насочване(ия), напр. за оценка на специалните потребности, оценка на висшия интерес на дете, назначаване на представител (ако има признаци, че кандидатът е непридружено ненавършило пълнолетие лице, има интелектуални затруднения или тежко психическо заболяване)

ДЪБЛИНСКА ПРОЦЕДУРА

- На кандидата се предоставя основна информация относно дъблинската процедура, включително критериите за определяне на държавата от ЕС+, която е компетентна за разглеждането на молбата за международна закрила ⁽⁷⁸⁾
- На кандидата се предоставя основна информация относно сравняването на пръстови отпечатъци в системата Евродак ⁽⁷⁹⁾
- Резултатът от сравнението в Евродак (ако е наличен)
- Резултатът от Шенгенската информационна система (ако е наличен)
- Резултатът от ВИС (ако е наличен)

Посочване на връзки с друга държава от ЕС+

- Посочване на пребиваване/престой в друга държава от ЕС+** ⁽⁸⁰⁾
 - Допълнителна информация относно разрешение за пребиваване, виза или други документи, издадени от друга държава от ЕС+, включително държавата, издала документа, вида на документа, евентуалната дата на издаване и срока на валидност (ако е приложимо)

⁽⁷⁶⁾ Вж. член 24, параграф 1 от ДПУ и член 22, параграф 1 от ДУП.

⁽⁷⁷⁾ Вж. член 24, параграф 3 от ДПУ.

⁽⁷⁸⁾ Член 4, параграф 1 от Регламента „Дъблин III“.

⁽⁷⁹⁾ Вж. член 29, параграф 1 от Регламента за Евродак.

⁽⁸⁰⁾ Вж. член 34, параграф 2, букви г) и д) от Регламента „Дъблин III“.

- Посочване на подадена молба за международна закрила в друга държава от ЕС+ ⁽⁸¹⁾**
 - Допълнителна информация относно молбата, напр. държавата, в която е подадена и резултата (ако е приложимо)
- Кандидатът е(предстои да бъде) насочен към звеното „Дъблин“ (предвид евентуални показания за пребиваване на членове на семейството или пребиваване/престой на кандидата и/или подадена молба за международна закрила в друга държава или държави от ЕС+).

МОЛБА ЗА УБЕЖИЩЕ

- Кратко описание на основанията за кандидатстване за международна закрила ⁽⁸²⁾**

Последваща молба

Ако кандидатът подава последваща молба, следва да бъдат събрани също и следните данни.

- Нови елементи или констатации, които преди това не са били представени на органа за предоставяне на убежище (подробно описание) ⁽⁸³⁾**
 - Причини новите елементи или констатации да не бъдат предоставени на органа за предоставяне на убежище по-рано
 - Как новите елементи или констатации потенциално са свързани с искане(ия) за убежище, представено(и) в предишна(и) молба(и)
- Други основания за кандидатстване за международна закрила

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

- Допълнителна информация във връзка с молбата, която не е посочена по-горе, напр. за сигнализиране пред органа за предоставяне на убежище, направени допълнителни насочвания или посочване на потребностите във връзка с процедурата за предоставяне на убежище

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

- Вписаната във формуляра за регистрация информация се прочита на кандидата
- Кандидатът потвърждава, че съдържанието на формуляра за регистрация отразява правилно интервюто за регистрация
- На кандидата се предоставя информация за следващите стъпки в процедурата за предоставяне на убежище ⁽⁸⁴⁾
- На кандидата се предоставя информация за това как ще бъде поканен за индивидуално интервю и за (предполагаемия) час/дата на провеждане (ако са налични) ⁽⁸⁵⁾

⁽⁸¹⁾ Вж. член 34, параграф 2, буква ж) от Регламента „Дъблин III“.

⁽⁸²⁾ Вж. член 4, параграф 2 от ДО.

⁽⁸³⁾ Вж. член 40, параграф 2 от ДПУ.

⁽⁸⁴⁾ Вж. член 12, параграф 1, буква а) от ДПУ.

⁽⁸⁵⁾ Вж. член 12, параграф 1, буква а) от ДПУ.

Данни за лицата, присъстващи по време на подаването

- Служител по регистрацията
- Преводач
- Юридически съветник/юрисконсулт
- Представител/настойник

Подписи

- Кандидат
- Служител по регистрацията
- Преводач
- Представител/настойник/юридически съветник (ако е приложимо)

Приложение 2: Контролен списък за предоставената информация

В съответствие с член 12, параграф 1, буква а) от ДПУ на кандидата за международна закрила трябва да бъде предоставена информация най-малко по изброените по-долу теми. По-подробно описание на вида информация, която се предоставя на кандидата по всяка точка, може да бъде намерено в [глава III „Предоставяне на информация“](#).

Процедура, която ще бъде приложена

- Цел на регистрацията
- Практически стъпки, предприемани по време на процеса на регистрацията
- Процедура за определяне коя държава от ЕС+ е компетентна за разглеждането на молбата
- Поверителност по време на процедурата за предоставяне на убежище
- Регистрацията се извършва безплатно
- Информация относно документа, удостоверяващ статута на лицето като кандидат за международна закрила

Ако регистрацията и подаването се извършват поотделно:

- Как и къде се подава молбата
- Последници от неподаването на молбата

Ако кандидатът е дете:

- Правото му да подаде молба от свое име (ако детето има дееспособност съгласно националното право)
- Правото му да подаде молба чрез своите родители, други членове на семейството, пълнолетно лице, което отговаря за него, или чрез своя представител

Ако кандидатът е зависимо пълнолетно лице:

- Правото му да подаде молба от свое име
- Последници от неподаването на молба от свое име

Права и задължения по време на процедурата

Права

- Да остане в държавата докато продължава разглеждането на молбата
- Материални условия на приемане, осигуряващи подходящ стандарт на живот
- Достъп до устен преводач
- Правна помощ и представителство по време на процедурата за предоставяне на убежище
- Право да се свърже с ВКБООН и други организации, предоставящи юридически съвети или други консултации

Ако кандидатът е с уязвимост:

- Подходяща подкрепа да се ползва от правата си и спазва задълженията си по време на процедурата за предоставяне на убежище
- Подходяща подкрепа по отношение на потребностите, свързани с условията на приемане

Ако кандидатът е задържан:

- Причини за задържането
- Ред за обжалване на заповедта за задържане
- Възможност да бъде поискана безплатна правна помощ и представителство

Задължения

- Да сътрудничи на органите
- Да се яви лично пред органите
- Да предостави документи, с които разполага и които са от значение за процедурата по разглеждане
- Да спазва сроковете за представяне на подкрепящите елементи
- Да съобщава на органите адреса се за връзка и всякакви промени в него
- Да му бъдат снети пръстови отпечатащи

Възможни последици от неспазването на задълженията или на задължението да сътрудничи на органите

- Процедурата по разглеждане може да бъде прекратена
- Може да повлияе на оценката на съответните елементи в молбата за убежище
- Процедурата за предоставяне на убежище може да бъде ускорена
- Може да се приложи мярка за задържане с цел установяване на самоличността, националността или други елементи, свързани с молбата.
- Материалните условия на приемане могат да бъдат ограничени или отнети в извънредни случаи

Срокове за процедурата по разглеждане

- Разглеждането ще приключи възможно най-скоро в рамките на 6 месеца (в зависимост от националната уредба могат да се прилагат и други срокове).
- На определени основания срокът за разглеждане може да бъде удължен до 21 месеца

Средства, с които разполага кандидатът, за да изпълни задължението си да представи елементите за обосноваване на молбата

- Възможност да представи документи и други доказателства за обосноваване на молбата
- Средства за представяне на документни доказателства
- Срок, в който могат да бъдат представени документни доказателства

Последици от изрично или мълчаливо оттегляне на молбата

Изрично оттегляне

- Процедурата по разглеждане приключва
- Приключва достъпът до права на кандидат за международна закрила

Мълчаливо оттегляне

- Процедурата по разглеждане може да бъде прекратена или молбата да бъде отхвърлена
- Процедурата по разглеждане може да бъде възобновена в определен срок в зависимост от националната практика.

Препратки към нормативни актове

В настоящия раздел се съдържа пълна информация относно препратките към законодателството и съответната съдебна практика.

Този обзор на препратките към правните основания няма за цел да бъде изчерпателен инструмент за справки. Той има за цел единствено да предостави практически насоки на служителите по случаи като ги насочи към някои от най-важните разпоредби.

Правно основание:	Тема	Съответен(ни) член(ове)
Директива за процедурите за убежище (Директива 2013/32/ЕС)	Достъп до процедурата	Член 6
	Молби, подадени от името на зависими или ненавършили пълнолетие лица	Член 7
	Гаранции за кандидатите за закрила	Член 12
	Задължения на кандидатите	Член 13
	Кандидати, които се нуждаят от специални процедурни гаранции	Член 24
	Гаранции за непридружавани ненавършили пълнолетие лица	Член 25
	Събиране на информация в отделни случаи	Член 30
Поверителност	Член 48	
Директива относно определянето (Директива 2011/95/ЕС)	Оценка на фактите и обстоятелствата	Член 4
Директива относно условията на приемане (Директива 2013/33/ЕС)	Информация	Член 5
	Документи	Член 6
	Оценка на специалните потребности за приемане на уязвими лица	Член 22
	Член 24	Член 24
Непридружени ненавършили пълнолетие лица	Непридружени ненавършили пълнолетие лица	
Регламент „Дъблин III“ (Регламент (ЕС) № 604/2013)	Право на информация	Член 4
	Започване на процедурата	Член 20
	Обмен на информация	Член 34
Регламент за Евродак (Регламент (ЕС) № 603/2013)	Сравняване и предаване на пръстови отпечатащи	Член 9
	Член 11	Член 11
	Вписване на данните	Член 29
	Права на субекта на данни	

Правно основание:	Тема	Съответен(ни) член(ове)
<p>Регламент относно статистиката за миграцията (Регламент (ЕС) № 862/2007 и регламент за изменение (ЕС) 2020/851)</p>	<p>Статистика относно международната закрила</p>	<p>Член 4</p>
<p>Визова информационна система (Регламент (ЕО) № 767/2008)</p>	<p>Справка с данните във ВИС, за да се определи държавата от ЕС+, която е компетентна за разглеждането на дадена молба</p> <p>Справка с данните във ВИС при разглеждане на молба (член 22)</p>	<p>Член 21</p> <p>Член 22</p>

ЗА КОНТАКТ С ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА ЕС

Лично

В целия Европейския съюз съществуват стотици информационни центрове „Europe Direct“. Адресът на най-близкия до Вас център ще намерите на уебсайта https://europa.eu/european-union/contact_bg

По телефона или по електронна поща

Europe Direct е служба, която отговаря на въпроси за Европейския съюз. Можете да се свържете с тази служба:

- чрез безплатния телефонен номер 00 800 6 7 8 9 10 11 (някои оператори може да таксуват обаждането),
- или стационарен телефонен номер +32 22999696, или
- по електронна поща чрез формуляра на разположение на адрес https://europa.eu/european-union/contact_bg.

ЗА ДА НАМЕРИТЕ ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЕС

Онлайн

Информация за Европейския съюз на всички официални езици на ЕС е на разположение на уебсайта Европа на адрес https://europa.eu/european-union/index_bg.

Публикации на ЕС

Можете да изтеглите или да поръчате безплатни и платени публикации на адрес <https://op.europa.eu/bg/publications>. Редица безплатни публикации може да бъдат получени от службата Europe Direct или от Вашия местен информационен център (вж. https://europa.eu/european-union/contact_bg).

Право на ЕС и документи по темата

За достъп до правна информация от ЕС, включително цялото право на ЕС от 1951 г. насам на всички официални езици, посетете уебсайта EUR-Lex на адрес <http://eur-lex.europa.eu>.

Свободно достъпни данни от ЕС

Порталът на ЕС за свободно достъпни данни (<http://data.europa.eu/euodp/bg>) предоставя достъп до набори от данни от ЕС. Данните могат да бъдат изтеглени и използвани повторно безплатно, както за търговски, така и за нетърговски цели.

Служба за публикации
на Европейския съюз